

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษา
Efficiency in Law concerning Social Organization in Education Zone

โดย

อาจารย์อิงครัต ดลเจิม

อาจารย์พงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนรัตนโกสินทร์สมโภช 200 ปี

ประจำปี 2555

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง : ประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา

ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์อิงครัต ดลเจิม

อาจารย์พงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล

ปีที่แล้วเสร็จ : 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา โดยนำปัญหาทางกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษา ทั้งนี้ วิธีการศึกษาวิจัยจะดำเนินการศึกษาวิจัยทางนิติศาสตร์โดยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความ รายงานการวิจัย คำพิพากษาของศาล และบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรทั้งในทางทฤษฎีและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การนำหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษามาบังคับใช้ยังขาดประสิทธิภาพเนื่องจากปัญหาต่างๆ ตัวอย่างเช่น ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาขาดความชัดเจน ขาดความสัมพันธ์กัน ทำให้เกิดปัญหาในการตีความรวมถึงการใช้อำนาจดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในการขออนุญาตประกอบกิจการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาต การจัดตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต การจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าวจึงควรมีการแก้ไขปัญหามติของกฎหมายที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาที่ขาดความชัดเจนและขาดความสัมพันธ์กันทำให้เกิดปัญหาในการตีความและการใช้อำนาจดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายให้มากขึ้น และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด หากมีการหย่อนยานควรกำหนดโทษทางวินัยและทางอาญาแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ ในการบังคับใช้กฎหมายควรประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงาน และควรจัดให้มีหน่วยงานที่ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมาย เพื่อเป็นการป้องกันการใช้อำนาจดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการออกใบอนุญาตควรกำหนดกระบวนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้มีหลักเกณฑ์เงื่อนไขเพิ่มมากขึ้นโดยที่เจ้าหน้าที่จะต้องออก

ตรวจพื้นที่ประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ควรกำหนดพื้นที่ในการออกใบอนุญาต และกำหนดหลักเกณฑ์ตามใบอนุญาตที่อยู่ภายในพื้นที่ที่กำหนด นอกจากนี้ควรนำมาตรการปรับทางปกครองและการลงโทษปรับแบบรายวันมาใช้ รวมถึงมาตรการทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาใช้ เพื่อให้การจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ การจัดระเบียบสังคม สถานบริการ หอพัก สุรา

Research Title : Efficiency in Law concerning Social Organization in Education Zone

Researcher(s) : Ingkarad Doljerm

Pongsit **Aroonratanakul**

Year : 2013

Abstract

The purposes of this research are to study the problems and ascertain resolution to increase efficiency of law enforcement concerning with social organization in education zone, and to study and analyse the acts, including the Entertainment spot Act B.E. 2509, Dormitory Act, B.E. 2507, Liquor Act B.E. 2493, Alcoholic Beverage Control Act B.E.2551, Drug Control and Prevention Act B.E. 2519, in order to indicate the problems and the recommendations to the aforementioned laws to be enforced efficiently. By this regards, the research is the documentary research conducted though analysing from academic sources, including legal textbook, academic legal articles, legal report, court sentence and Laws in Thailand and some foreign countries as well as legal theories related to the study.

The research showed that applying law principles and related rules concerning social organization in education zone still lacked of efficiency. There are many problems causing the inefficiency; for example, there were ambiguity and confusion of legislation problems which result the difficulties in legal interpretation and unlawful consideration of the officers. Furthermore, there were illegal acts on asking for business permission like set up apartment and entertainment spot without permission. The problems of zoning and selling alcohols were also stated that it could not be controlled problems and have had not potential measure to manage with complicated social organization in education zone. It can be argued that the problems regarding the law concerning social organization in education have had too light penalties and have lacked of court decision's standard. As the reasons mentioned above, there should be a solution on social organization in education zone which is unclear and confusing by law reform, increase the number of enforcing officers, and law enforcement strictly. Additionally, if the officers do not enforce the law up to the regular standard, they should be harshly punished by both disciplinary and criminal penalties. Moreover, officers from all related department should work on law enforcement collaboratively, and there should be an organization to review and investigate the officers' performance in order to protect unlawful discretion of the officers. In the part of issuing permission, it should add more

processes and conditions, including the field inspection by the officers. Finally, administrative fines, Day Fine and administrative measurement according to Administrative Procedure Act B.E. 2539. should be applied for efficiency in social organization in education zone.

Keyword(s) : Efficiency Social Organization Entertainment spot Dormitory Liquor

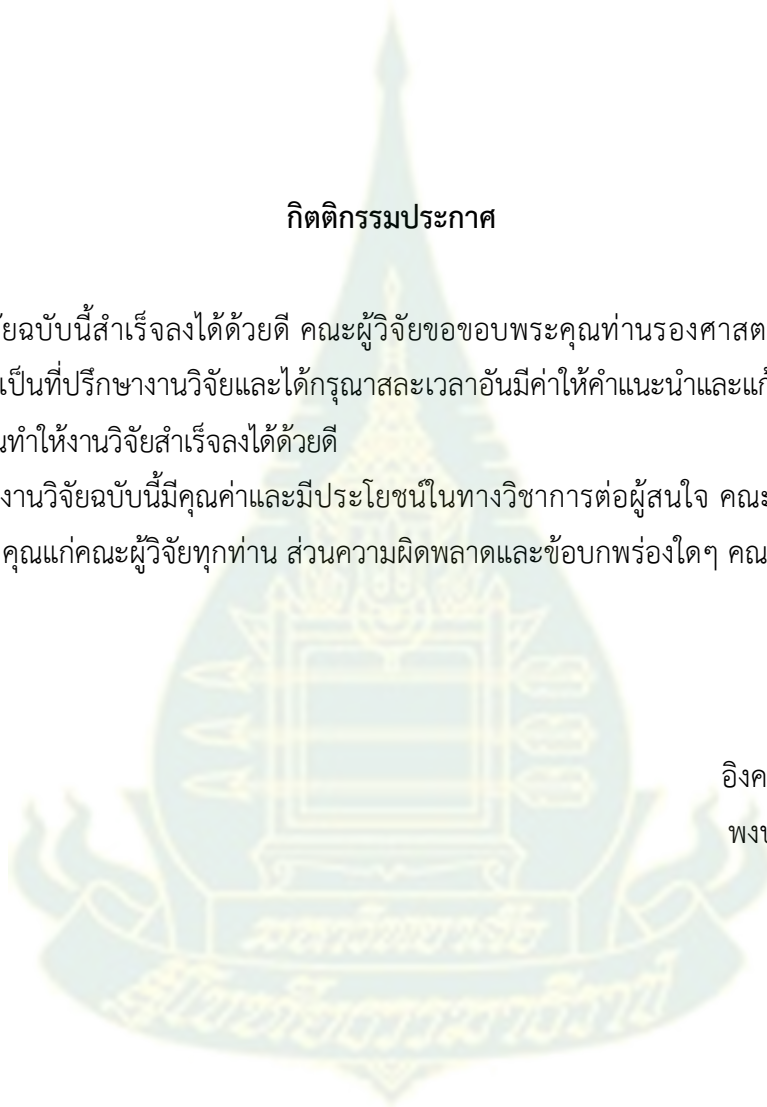
กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย สุวรรณพานิช ที่รับเป็นที่ปรึกษางานวิจัยและได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในงานวิจัยฉบับนี้จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยดี

อนึ่ง หากงานวิจัยฉบับนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ในทางวิชาการต่อผู้สนใจ คณะผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ บุพการีและผู้มีพระคุณแก่คณะผู้วิจัยทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ คณะผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ แต่เพียงผู้เดียว

อิงครัต ดลเจิม

พงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2. แนวความคิด หลักการ และความหมายทางกฎหมายของสิ่งเกี่ยวกับการจัด ระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา	5
2.1 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบ สถานศึกษา	5
2.1.1 สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณ รายรอบสถานศึกษา.....	5

2.1.2 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม บริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ.....	8
2.1.3 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม บริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก.....	10
2.1.4 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม บริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา.....	11
2.1.5 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณราย รอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด....	12
2.1.6 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครองที่ เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา	15
2.2 ความหมายทางกฎหมายของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณ รายรอบสถานศึกษา.....	16
2.2.1 ความหมายของการจัดระเบียบสังคม.....	16
2.2.2 ความหมายของสถานศึกษา.....	17
2.2.3 ความหมายของการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา	17
2.2.4 ความหมายของหอพักตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ	18
2.2.5 ความหมายของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก	27
2.2.6 ความหมายของสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา.....	27

สารบัญ (ต่อ)

2.2.7 ความหมายของยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด	27
3. หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบ สถานศึกษา.....	30
3.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ.....	30
3.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก.....	64
3.3 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบ	

สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา.....	66
3.4 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบ	
สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	84
4. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ	
กฎข้อบังคับในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา.....	97
4.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย	
ระเบียบคำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณ	
รายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ	97
4.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทาง	
กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัด	
ระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก	107
4.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทาง	
กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัด	
ระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา	114
4.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย	
ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม	
บริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ	
ปราบปรามยาเสพติด.....	125
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	133
5.1 บทสรุป.....	133
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม	141

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพการณ์ของการจัดระเบียบสังคมโดยเฉพาะการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาในปัจจุบันซึ่งมีการนำมาตราการในกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับมาใช้ดำเนินการ เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 เป็นต้น หากแต่ยังพบว่ากฎหมายที่มีอยู่เหล่านั้นมีการนำไปบังคับใช้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นทำให้เกิดปัญหาอันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกฎหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดระเบียบสังคมเป็นการกระทำที่ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กรณีการดำเนินการต่างๆ จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนด้วย จากกรณีดังกล่าวจึงก่อให้เกิดการตีความกฎหมายที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมอย่างแพร่หลายและการละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เนื่องจากเกิดความยุ่งยากในการจัดระเบียบสังคม

ภายหลังจากที่มีการจัดระเบียบสังคมอย่างจริงจังในสมัยที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และร้อยตำรวจเอกประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้น ได้มีการนำกฎหมายแต่ละฉบับที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมโดยเฉพาะ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาบังคับใช้อย่างจริงจังในรูปแบบของการดำเนินการให้ถูกต้อง ครบครัน แต่เนื่องจากสภาพการณ์ของสังคมในช่วงของการจัดระเบียบสังคมในสมัยที่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงปัจจุบัน มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นจำนวนมากและที่น่าวิตก คือ การแพร่ระบาดมายังกลุ่มนักเรียน นักศึกษาทำให้การนำมาตราการต่างๆ ตามกฎหมายมาบังคับใช้ยังคงประสบปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น มีการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรืออาศัยช่องว่างของกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการดำเนินการในการจัดระเบียบสังคมของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มาจากครอบครัวต่างจังหวัดโดยมาอาศัยอยู่ตามหอพักรอบๆ หรือ ใกล้ๆ กับสถานศึกษาก็มักจะมีการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและขัดต่อนโยบายในการจัดระเบียบสังคม เช่น รวมกลุ่มกันดื่มสุรา หรือเสพยาเสพติด ตลอดจนเล่นการพนัน เช่นนี้เป็นต้น

ในส่วน of สถานศึกษา ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่เขตหลักสี่ แขวงทุ่งสองห้อง กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ด้านหลังมหาวิทยาลัยติดชุมชนท่าทรายและหมู่บ้านซอยชินเขตด้านหน้ามหาวิทยาลัยติดคลองประปา ข้ามฝั่งคลองประปาไป คือจังหวัดนนทบุรี จึงเป็นพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างกรุงเทพมหานคร กับ จังหวัดนนทบุรี มีถนนประชาชื่นที่เชื่อมติดต่อถึงกันจึงมี

ลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฯลฯ ซึ่งหลังจากคนร้ายก่อเหตุมักจะหลบหนีเข้าพื้นที่ฝั่งตรงข้าม ทำให้เกิดปัญหาการติดตามคนร้ายที่หลบหนีการจับกุมออกนอกเขตพื้นที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ นอกจากนี้ยังมีหอพักเกิดขึ้นรอบมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมากเป็นหอพักตามกฎหมายคือ มีนักศึกษาเข้าพักอาศัยตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป และจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 นอกจากนี้ยังมีสถานประกอบการที่น่าจะเข้าข่ายเป็นหอพักตามกฎหมายในลักษณะ อพาร์ทเมนต์ คอนโดมีเนียม บ้านเช่า หรือบ้านแบ่งให้เช่าอีกจำนวนมาก สถานประกอบการเหล่านี้ยังไม่มีจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถควบคุมการประกอบกิจการเหล่านี้ได้ ก่อให้เกิดปัญหาตามมาคือ ปัญหาการจับกลุ่มมั่วสุมของนักศึกษา ปัญหายาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาการดื่มสุราและของมีนเมา ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาการขายบริการทางเพศ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นรอบๆ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เช่นนี้เป็นต้น

นอกจากนี้ กรณีที่เป็นปัญหาที่พบจากโศกนาฏกรรมเพลิงไหม้ในสถานบริการซานติกาผ้าฝ้าย เมื่อคืนวันที่ 1 มกราคม 2552 ที่ผ่านมา มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดระเบียบสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ สถานบริการในบ้านเมืองเรา ที่เปิดกันดาษดื่นมีความบกร่องอยู่มาก กล่าวคือ กฎหมายหรือคำสั่งอันเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาของเราไม่รัดกุมและความเป็นมารับกันว่ายังมีการฝ่าฝืนอยู่มากจะเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอที่จะดูแลรักษา เจ้าหน้าที่หย่อนยานหรือไม่เคร่งครัดจริงจัง หรือรู้เห็นเป็นใจกับเจ้าของหรือผู้จัดการสถานบันเทิงเหล่านั้น ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าห่วงอันสมควรได้รับการสนใจเป็นอย่างยิ่งซึ่งในที่สุด แม้จะได้มีกฎหมายและคำสั่งที่วางมาตรการควบคุมและตรวจสอบไว้แล้ว แต่ก็ยังกระจัดกระจาย ยากแก่การค้นหา

จากสภาพการณ์ของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีกฎหมายในเรื่องต่างๆหลายเรื่องที่ต้องตราขึ้นเพื่อที่จะหยุดยั้งตลอดจนควบคุมปัญหาเหล่านี้ หากแต่ว่าการบังคับใช้กฎหมายต่างๆเหล่านี้โดยเฉพาะการใช้บังคับที่เคร่งครัดต่อบริเวณรายรอบสถานศึกษายังนำมาใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควรจนนำไปสู่แก๊งปัญหาอย่างไม่มีประสิทธิภาพและทำให้ปัญหาเหล่านี้เพิ่มพูนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข่าวสารอาชญากรรมที่ประชาชนได้รับในแต่ละวัน ส่วนใหญ่ล้วนเกิดจากปัญหาเยาวชน นักเรียนนักศึกษา ตามที่กล่าวมาในข้างต้นแทบทั้งสิ้น ดังนั้นงานวิจัยเล่มนี้จึงศึกษาสภาพปัญหา มาตรการในทางกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและมีความชัดเจนในทางปฏิบัติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ กฎข้อบังคับในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม บริเวณรายรอบสถานศึกษา

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาบทบัญญัติของกฎหมาย และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบหอพัก การควบคุมการบริโภคและการจำหน่ายสุรา การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น และศึกษา ปัญหาทางกฎหมายและความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หอพัก สุรา และการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ บทบัญญัติในกฎหมาย ทั้ง 5 ฉบับดังกล่าว ที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาว่า บทบัญญัติของกฎหมายต่างๆเหล่านั้นมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันหรือไม่ตลอดจนการบังคับใช้ กฎหมายในบทบัญญัติของกฎหมายทั้ง 5 ฉบับนี้สอดคล้องหรือขัดแย้งกันหรือไม่เพื่อนำผลการวิจัยมา ปรับปรุงละแก้ไขปัญหาทางกฎหมายต่อไป

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาวิจัยจะดำเนินการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดย ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความ รายงานการวิจัย คำพิพากษาของศาล และ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ สภาพปัญหาว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรทั้งในทางทฤษฎีและการบังคับใช้ กฎหมายเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว

1.5 นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1.5.1 การจัดระเบียบสังคม หมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลายที่กำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่ม นับตั้งแต่การจัดระเบียบสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างสามี ภรรยาและบุตร การจัดระเบียบสังคมของหมู่บ้าน ไปจนถึงการจัดระเบียบสังคมของประเทศ เช่น การจัดระเบียบของสังคมไทย ซึ่งในทุกสังคมจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงอยู่ของสังคมทุกสังคม

1.5.2 สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา¹

1.5.3 การจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลายที่กำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่มในบริเวณรายรอบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา สาเหตุสำคัญของปัญหาและอุปสรรค ในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษา

1.6.2 ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษา รวมถึงการเสนอแนะมาตรการอื่นๆที่ควรจะมีเพิ่มเติมเพื่อสกัดหรือยับยั้งปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันและในอนาคต

1.6.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษารวมทั้งเสนอแนะแนวทางสำหรับการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

¹ กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง. (2548). คำชี้แจงประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7. หน้า 1.

บทที่ 2

แนวความคิด หลักการ และความหมายทางกฎหมายของสิ่งเกี่ยวกับ การจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา

การศึกษาประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงแนวความคิด หลักการ และความหมายทางกฎหมายของสิ่งเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาเพราะจะทำให้ทราบว่าปัญหาใดบ้างที่เข้าช่วยในการจัดระเบียบโดยการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายทั้งที่มีอยู่และต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันในเรื่องใดบ้าง

2.1 แนวความคิดและหลักการ ที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษา

ในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาย่อมที่จะมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาโดยเฉพาะแนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ การออกคำสั่งทางปกครอง และแนวความคิดตลอดจนหลักการ ที่เกี่ยวข้องกัับพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ที่เป็นเหตุผลสำคัญเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอาจไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นและในการจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษาย่อมที่จะอาศัยคำสั่งทางปกครองเป็นเครื่องมือสำหรับองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางปกครองให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งเครื่องมือที่ใช้อาจปรากฏอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การพิจารณาออกใบอนุญาต การสั่งปิดชั่วคราว เป็นต้น จึงจำเป็นที่จะต้องทราบว่าในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายนั้นจะไปกระทบกับสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใดและในการใช้คำสั่งทางปกครองเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้คำสั่งนั้นชอบด้วยกฎหมาย

2.1.1 สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษา

ในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาเป็นการใช้กฎหมายที่เข้าไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ตามบทบัญญัติมาตรา 29 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติไว้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับ แก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

เนื่องจากการจัดระเบียบสังคมเป็นการใช้กฎหมายที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไปกระทำกรอย่างใดๆ อันเป็นการไปกระทบสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของผู้ประกอบกิจการต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการสถานบันเทิงและสถานบริการที่ตั้งอยู่บริเวณรอบ

สถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับเรื่องของ สิทธิและเสรีภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงความหมายของคำทั้งสองคำนี้ก่อน เนื่องจากคำว่า สิทธิ และ เสรีภาพ โดยทั่วไปมักจะใช้รวมๆ ไปด้วยกันว่า “สิทธิและเสรีภาพ” แต่ความจริงแล้วคำสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน ดังนี้คือ

คำว่า สิทธิ (Rights) โดยทั่วไปแล้ว หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของตนหรือบุคคลอื่น² หรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้³ หรือประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ทั้งที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ และที่เป็นนามธรรม ถ้ากฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสูงสุดคือรัฐธรรมนูญคุ้มครองและรับรองสิทธิใด ก็จะทำให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องเคารพสิทธินั้นรวมถึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่ประชาชนที่จะต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกันด้วย⁴ ส่วนคำว่า เสรีภาพ (Liberty) นั้นหมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น หรืออำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคล หรือความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อรัฐธรรมนูญคุ้มครองเสรีภาพใด ก็จะทำให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐ ที่จะต้องไม่ละเมิดเสรีภาพนั้น ความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการนี้เป็นประโยชน์ชนิดหนึ่ง ดังนั้นเสรีภาพจึงเป็นสิทธิประเภทหนึ่งเมื่อกล่าวถึงคำว่า สิทธิโดยไม่เจาะจง จึงหมายความรวมถึง เสรีภาพด้วย⁵

สิทธิตามรัฐธรรมนูญ เป็นสิทธิของประชาชนที่รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติรับรองไว้ สิทธิดังกล่าว จึงมีขอบเขตครอบคลุมถึงสิ่งทั้งหลายทั้งปวงอันพึงมี พึงกระทำ และพึงได้ โดยที่สิ่งนั้นไม่ถูกขัดขวางโต้แย้งโดยกฎหมาย องค์กรรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงไม่ถูกขัดขวางโต้แย้งโดยบุคคลอื่นด้วย ส่วนเสรีภาพก็คือ การมีอิสระในการใช้สิทธินั้นได้ตามเจตจำนงหรือความตกลงใจของตนเองโดยที่ไม่ถูกบังคับกะเกณฑ์หรือแทรกแซงกดดันโดยอิทธิพล อำนาจ และกฎเกณฑ์จากภายนอกอื่นใด ไม่ว่าจะจากบุคคลหรือองค์กรและไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม เพราะฉะนั้น สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เป็นคุณค่าสูงสุดที่ องค์กรของรัฐทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรนิติบัญญัติ องค์กรบริหาร หรือองค์กรตุลาการ รวมตลอดถึงประชาชนบุคคลอื่นด้วยที่จะต้องให้ความเคารพและให้ความคุ้มครอง โดยการใช้อำนาจขององค์กรรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและ

² วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2538). สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. หน้า 16.

³ หยุด แสงอุทัย. (2523). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. หน้า 187-188.

⁴ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2543). สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เรื่อง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. หน้า 7-8.

⁵ บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ. หน้า 47.

เสรีภาพ ซึ่งสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการ ตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง เพราะฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองนั้น มีสถานะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับโดยตรงแก่องค์กรของรัฐทันที โดยไม่ต้องมีกฎหมายรับรองอีกชั้นหนึ่งแต่อย่างใด

สำหรับขอบเขตของการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญโดยทั่วไปแล้วการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญย่อมมีขอบเขตจำกัดเสมอไม่มีสิทธิและเสรีภาพใดที่ไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะหากสิทธิและเสรีภาพไม่มีขอบเขตจำกัดเลย สถานะอนาธิปไตย ย่อมเกิดขึ้นเหมือนเมื่อครั้งที่มนุษย์อยู่ในสังคมเถื่อน เพราะทุกคนใช้สิทธิและเสรีภาพเต็มที่ หากเกิดความขัดแย้งการใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่อาจจะกระทบชีวิต ทรัพย์สิน ร่างกาย ผู้อื่น จนทำให้ผู้แข็งแรงเท่านั้นที่อยู่รอดในสังคมได้ ผู้อ่อนแอต้องตกเป็นทาสและถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพหมด การใช้สิทธิและเสรีภาพโดยไม่มีขอบเขตจึงเป็นเหตุให้เกิดการใช้สิทธิและเสรีภาพ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดและวางหลักการเกี่ยวกับขอบเขตของการใช้สิทธิและเสรีภาพไว้คือ “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน” หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้สิทธิและเสรีภาพของตนต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น อาจกล่าวได้ว่านี่เป็นหลักการทั่วไป ที่การใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลหนึ่งจะก้าวล่วงเข้าไปในขอบเขตหรือกระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของอีกบุคคลหนึ่งย่อมไม่ได้ เพราะแต่ละบุคคลก็ย่อมมีขอบเขตสิทธิและเสรีภาพของตน และอาจจะใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

จากที่ได้อธิบายมาทั้งหมดในข้างต้นการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้ประกอบการในกิจการต่างๆ ที่อยู่ภายใต้กฎหมายในการจัดระเบียบสังคมที่อยู่บริเวณรายรอบสถานศึกษา ต้องไม่เป็นการก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น นอกจากนี้การดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน การใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น ต้องใช้สิทธิและเสรีภาพของตนภายใต้ข้อจำกัดของศีลธรรมอันดีของประชาชน คำว่า ศีลธรรมอันดีของประชาชนนี้ เป็นที่ชนะในด้านจริยธรรมของมหาชนในสังคมซึ่งอาจมีความหมายแตกต่างกันสำหรับแต่ละสังคมและสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกร่วมกันของบุคคลในสังคมหนึ่งๆ ต่อเรื่องนั้น โดยทั่วไป มักเป็นเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างหญิงชายกิจการเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อถือหรือวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละสังคม การกำหนดขอบเขตในการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนว่าต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนนี้ เป็นการบัญญัติเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของสังคมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและสันติสุขของสังคมโดยรวม การใช้สิทธิและเสรีภาพที่ขัดต่อศีลธรรม

อันดีของประชาชน เช่น การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องลามกอนาจารหรือเรื่องทางเพศอันไม่ใช่เรื่องในทางวิชาการโดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้สังคมเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์รวมกลุ่มและไม่ต้องคำนึงถึงคู่สามีภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมาย การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเช่นนี้ย่อมเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์รวมกลุ่มนั้นไม่สอดคล้องกับศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของจารีตประเพณีของสังคมไทยการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการละเมิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

หากมีการใช้สิทธิและเสรีภาพที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นนี้จึงมีอาจอ้างเอารัฐธรรมนูญมาเป็นข้อแก้ต่างหรือข้ออ้างในการที่จะปฏิเสธไม่รับกฎหมายหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมที่รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจไว้โดยชอบ

2.1.2 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ในอดีตก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 จะพบว่าสถานบริการเป็นธุรกิจการที่รัฐควบคุมด้านการจัดเก็บภาษีเท่านั้น รวมทั้งโรงฝิ่นในกรุงเทพมหานครและตามเมืองใหญ่ๆ ก่อนถูกยกเลิกสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้นำผลพลอยได้จากสถานบริการที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากการบันเทิงเรียมย์ของนักเที่ยวแล้ว เหตุวิวาทบาทหมางเพราะสุราเป็นเหตุเกิดขึ้นเนื่องๆ หญิงบริการกลายเป็นพาหนะแห่งสัจจโรค นักร้องนักแสดงบางรายเปลือยอารมณ์และกายจนบาดเจ็บนักเที่ยว ทำให้วัยรุ่นใจแตกถึงกับก่อคดีข่มขืนกระทำชำเราสาวบริสุทธิ์อย่างไม่เกรงใจกฎหมาย เหตุร้ายอันเป็นผลพลอยได้จากสถานบริการ ดังกล่าวหาได้เกิดจากความจงใจหรือประสังค์ร้ายของผู้จัดการสถานบริการเหล่านั้นไม่ แต่เกิดจากนักเที่ยวหรือผู้ใช้บริการในสถานที่เหล่านั้นเองซึ่งสาเหตุก็คือความมีเมมา ที่สถานที่เหล่านั้นบริการจัดให้อย่างไร้ขอบเขต จึงเป็นเหตุผลที่รัฐต้องเข้ามาควบคุมสถานบริการเหล่านี้ โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มีเหตุผล คือ โดยเหตุที่ปัจจุบันนี้มีบุคคลประกอบกิจการสถานบริการบางประการซึ่งอาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมของประชาชน และจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการนั้นๆ ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เยาวชนเอาเยี่ยงอย่างจนประพฤติดัวเสื่อมทรามลง เป็นการสมควรที่จะออกกฎหมายควบคุมสถานบริการนั้นๆ รวมทั้งการแสดงด้วย ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีของชาติต่อไป โดยสถานบริการในขณะนั้นมี

- 1) สถานเต้นรำ เล่นดนตรีบันเทิง หรือที่เรียกว่าเคคและไนต์คลับ

2) สถานจำหน่ายน้ำชา สุรา โดยมีหญิงเสิร์ฟบริการลูกค้า

3) สถานอาบอบนวด มีทั้งเฟรนช์บาร เตอร์กิชบาร ที่ทันสมัยสุดยอดคือปีคอร์ส อันเป็นที่รู้จักในวงการนักเที่ยวในสมัยนั้นว่า หมอนวดส่วนมากคือโสเภณีที่ยกระดับตนเองจากนางระดับชองขึ้นเป็นนวลนางในห้องกระจก พอแขกอาบน้ำเสร็จก็นวดพอเป็นพิธี เพราะส่วนมากไม่รู้วิชาหมอนวด กิจกรรมอาบอบนวดจะจบลงที่สนทนาราคาค่าแกมกิจ ซึ่งหมอนวดจะมิบมิ้มไว้เอง นอกเหนือจากเปอร์เซ็นต์ที่ได้จากค่าบริการสถานอาบอบนวดซึ่งแขกลูกค้าจ่ายให้ต่างหาก

4) ร้านตัดผมแถมบริการอาบอบนวดหรือนวดอย่างเดียว บริการแถมนี้บางร้านแอบลักลอบกับลูกค้าคนกันเอง ถ้าเปิดเผยก็จะมีประกาศให้คนทั่วไปรู้

5) โรงแรมที่มีบริการเสริมคือบาร์และไนต์คลับ⁶

แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ เกิดขึ้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แต่ให้ใช้บังคับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาคือวันที่ 5 ตุลาคม 2509 ก่อน ในส่วนจังหวัดอื่นจะให้ใช้บังคับเมื่อใดให้ตราในพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ตามมาตรา 2 โดยมีเงื่อนไขการใช้บังคับเป็นบทเฉพาะกาลไว้ในมาตรา 29 ว่า “เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ผู้ตั้งสถานบริการตามมาตรา 3 (1) (2) หรือ (3) อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับดำเนินกิจการต่อไปได้ ในเมื่อได้จัดทำบัตรประวัติตามที่บังคับไว้ในมาตรา 14 และมาขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการนั้น โดยเสียค่าธรรมเนียมภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่นั้น”

ส่วนสถานบริการตามมาตรา 3 (4) บังคับเป็นพิเศษว่า ให้ผู้ตั้งสถานบริการตามมาตรา 3 (4) อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติตามมาตรา 16 และมาตรา 17 ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่นั้น

ที่แยกมาตรา 3 (4) ออกต่างหากจากอนุมาตราอื่นของมาตรา 3 ก็เพราะสถานบริการตามมาตรา 3 (4) ไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนจัดตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวันตามมาตรา 4 วรรคสองเท่านั้น

ในการให้สถานบริการจัดตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินั้นรวมทั้งสถานบริการในจังหวัดพระนครและธนบุรีด้วย ดังนั้นสถานบริการในจังหวัดพระนครและธนบุรีซึ่งตั้งอยู่แล้วก่อนวันที่ 5 ตุลาคม 2509 ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้จัดทำบัตรประวัติลูกจ้างหรือหญิงบริการของตนตามมาตรา 14

⁶ สมพร พรหมพิทาธร, ดร. โสทธิพันธุ์ และโดม วิศิษฐ์สรอรรถ. (2539). คู่มือกฎหมายสถานบริการ. หน้า 1-5.

พร้อมกับขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการ กับเสียค่าธรรมเนียมให้เสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2509 คือให้ดำเนินการได้ต่อไปอีกสามสิบวันนับแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2509 ถ้าหลังจากนั้นยังมีได้จัดทำบัตรประวัติลูกจ้างหรือหญิงบริการ หรือมิได้ขออนุญาตและเสียค่าธรรมเนียมให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2509 ก็ถือว่าสถานบริการนั้นต้องหยุดดำเนินการโดยปริยาย หากขึ้นดำเนินการต่อไปเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 26

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในจังหวัดพระนครและธนบุรีสองปีจากนั้นก็ให้พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2511 โดยตามมาตรา 2 ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2511 เป็นต้นไป ซึ่งก็ใช้บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 29 ดังกล่าวข้างต้น เป็นเงื่อนไขให้สถานบริการที่ตั้งอยู่ก่อนแล้วดำเนินกิจการต่อไปสามสิบวันนับแต่วันที่ 12 มีนาคม 2511 จนกว่าจะทำบัตรประวัติขออนุญาต และเสียค่าธรรมเนียมเสร็จภายในกำหนดดังกล่าว แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2546 โดยเฉพาะในเรื่องบทนิยามของสถานบริการเพื่อให้มีความหมายที่ชัดเจนเฉพาะการประกอบกิจการที่อาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นสถานที่ที่ไม่ควรให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการหรือใช้เป็นที่มั่วสุมโดยมิได้มีเจตนารมณ์จะให้ความหมายครอบคลุมไปถึงสถานที่ที่ไม่ดำเนินกิจการไปในลักษณะดังกล่าว เช่น สถานที่ที่มีวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาหรือกีฬา นอกจากนี้ได้แก้ไขวิธีการจัดตั้งสถานบริการบางประเภทเฉพาะที่ ปรากฏชัดเจนในขณะนี้ว่าอาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งปัจจุบันเพียงแต่แจ้งแล้วประกอบกิจการได้เลยทำให้การควบคุมตรวจสอบกระทำไม่ได้ทั่วถึง และบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคมโดยเปลี่ยนมาเป็นการต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะประกอบกิจการได้เพื่อให้การควบคุมตรวจสอบเป็นไปอย่างเข้มงวดรวมทั้งกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อใช้บังคับกับสถานบริการทุกประเภท เพื่อให้สถานบริการไม่เป็นแหล่งมั่วสุม เป็นสถานที่ปลอดจากยาเสพติด และเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยของผู้ใช้บริการ โดยกำหนดหน้าที่ที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการและผู้ให้บริการปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมพระราชบัญญัติ เช่นนี้เป็นต้น

2.1.3 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพักเกิดจากมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548 โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลักในการควบคุม กำกับ ดูแลและ

การเข้าพักของนักศึกษาและวางมาตรการจัดระเบียบหอพักรวม 7 มาตรการ ทั้งนี้เนื่องจากการตราพระราชบัญญัติกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 125 ได้กำหนดให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบภารกิจดังกล่าว และเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการโดยมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนที่เข้าพักอาศัยอยู่ในหอพักของเอกชนได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพมากกว่าประโยชน์ในการค้าของผู้ประกอบกิจการหอพัก ซึ่งจากการศึกษาการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยหอพักของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่ามีหอพักอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1) หอพักขนาดเล็ก ซึ่งเป็นหอพักที่ดำเนินกิจการโดยเช่าตึกแถวหรืออาคารพาณิชย์มาดัดแปลงเป็นหอพัก จำนวนหอพักประมาณ 5-15 ห้อง ซึ่งเจ้าของหอพักส่วนใหญ่ไม่จดทะเบียนเพราะไม่ต้องการที่จะเสียภาษี

2) หอพักขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นหอพักที่ดำเนินกิจการจะประกอบกิจการในรูปของธุรกิจส่วนตัวหรือนิติบุคคล มีอาคารที่พำนักขนาดใหญ่และมีจำนวนห้องพักประมาณ 100 ห้องขึ้นไป ห้องจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ซึ่งอาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น อพาร์ทเมนต์ แพลตคอนโดมิเนียม เป็นต้น ผู้ประกอบธุรกิจประเภทนี้เสียภาษีตามกฎหมายแต่ไม่ประสงค์ที่จะจดทะเบียนหอพักเพราะจะทำให้ไม่สามารถรับผู้เข้าพักอาศัยที่เป็นชายหรือหญิงปะปนกันได้และอาจทำให้มีผู้เข้าพักอาศัยไม่เต็มจำนวนตามห้อง ซึ่งมีผลเสียต่อธุรกิจของผู้ประกอบกิจการ

จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้กำหนดมาตรการจัดระเบียบหอพัก รวม 7 มาตรการ ดังนี้

1) การรณรงค์ให้ผู้ประกอบการหอพักมีการดำเนินงานให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507

2) กำหนดระยะเวลาการจัดระเบียบหอพัก โดยจัดหน่วยเคลื่อนที่ออกจดทะเบียนตามเขตพื้นที่ที่มีหอพักตั้งอยู่ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ

3) กำหนดระยะเวลาผ่อนผันให้ผู้ประกอบการหอพัก ให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 มีนาคม 2549

4) การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังหลังพ้นกำหนดระยะเวลาผ่อนผัน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 เป็นต้นไป

5) การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบหอพัก ประกอบด้วยสถานศึกษา ผู้ปกครอง เยาวชน ที่พักในหอพัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมผู้ดำเนินงานหอพัก รวมทั้งเยาวชนที่พักในหอพัก

6) การใช้สิทธิประโยชน์เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการหอพักที่ดำเนินกิจการถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ในเรื่องของการลดหย่อนภาษี หรือเสียภาษีในอัตราพิเศษหรือสิทธิประโยชน์อื่นๆ ในส่วนรายละเอียดจะได้มีการหารือกับกระทรวงการคลังต่อไป

7) การส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีการปรับปรุงหอพักให้มีมาตรฐานตามที่กำหนดโดยจัดหาแหล่งเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย

2.1.4 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 โดยประเทศในแถบสแกนดิเนเวียให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาและบังคับใช้นโยบายสาธารณะสำหรับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนเกิดกระแสความสนใจ “นโยบายแอลกอฮอล์” (Alcohol policy) อย่างกว้างขวางจากผู้บริหาร นักวิชาการและประชาชนในวงกว้าง อย่างไรก็ตามคำจำกัดความของ “นโยบายแอลกอฮอล์” กลับได้รับการนิยามที่แตกต่างกันในแต่ละโอกาสและสถานที่เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันจึงกำหนดนิยามของ “นโยบายแอลกอฮอล์” ซึ่งดัดแปลงจากนิยามของ Babor และคณะ⁷ ดังนี้

นโยบายแอลกอฮอล์ หมายถึง นโยบายสาธารณะสำหรับควบคุมอุปทานและ/หรืออุปสงค์ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มประชากร และเพื่อตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายด้านสาธารณสุขและสวัสดิการทางสังคม

เพื่อความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น Godfrey และ Maynard จึงจำแนกประเภทของนโยบายแอลกอฮอล์ เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) นโยบายในระดับประชากร (Population-Based Policies) ซึ่งมุ่งหวังให้เกิดผลกระทบต่อระบบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรในวงกว้าง ตัวอย่างนโยบายแอลกอฮอล์ในกลุ่มนี้ได้แก่ นโยบายด้านอัตราภาษี จำกัดการโฆษณา หรือการควบคุมการจำหน่ายและจำกัดการซื้อ เป็นต้น สังเกตได้ว่านโยบายในกลุ่มนี้ส่งผลต่อผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกคนมิใช่เฉพาะผู้ที่เกิดปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้นและมีหลักฐานอย่างชัดเจนใน

⁷ สำนักกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2550). ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. หน้า 25-26.

หลากหลายประเทศว่านโยบายกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพดีในการลดระดับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2) นโยบายเฉพาะ (Problem-Directed Policies) ที่มุ่งตรงสำหรับการแก้ไขปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น นโยบายกำหนดและตรวจระดับแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่ยานพาหนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากผู้ขับขี่เมาสุรา ในทางตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก นโยบายกลุ่มนี้มีแนวโน้มน้อย ที่จะกระทบต่อผู้ดื่มทั่วไปที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา อย่างไรก็ตามอาจเป็นไปได้ว่าการออกนโยบายในการแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่งอาจไม่สามารถเกิดผลดีโดยรวมเพราะอาจก่อให้เกิดปัญหาใหม่ที่อาจไม่สามารถสังเกตหรือทราบได้

3) นโยบายระดับปัจเจกบุคคล (Direct Interventions) ได้แก่ การรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ มาตรการบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดสุราเรื้อรัง เป็นต้น ผลสำเร็จของนโยบายในกลุ่มนี้เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตในระดับบุคคลเป็นสำคัญ หากต้องการให้เกิดผลเชิงบวกในวงกว้างระดับสังคมก็จำเป็นต้องมีผู้ที่มีจำนวนผู้ที่ได้รับมาตรการจำนวนมาก

สำหรับประเทศไทยจากสถิติพบว่าคนไทยมีแนวโน้มการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 721.8 ล้านลิตรในปี พ.ศ. 2531 เป็น 3,783.7 ล้านลิตร ในปี พ.ศ. 2546 โดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติได้คำนวณการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวต่อปีประชากร พบว่าในปี พ.ศ. 2543 คนไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และ ประเทศฟิลิปปินส์

ทั้งนี้ จากอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีนโยบายในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสุราที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ.2544 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งได้รับงบประมาณจากเงินบูรณยะ 2 ของภาษีสุราและบุหรี่ เพื่อดำเนินการสนับสนุนเครือข่ายองค์กรภาคต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและสังคมโดยรวม สสส. ยังสนับสนุนให้เกิดองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาสุราอื่นๆ อีก เช่น ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา แผนงานนโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และเครือข่ายองค์กรงดเหล้า อย่างไรก็ตามยังไม่มีมาตรการประเมินบทบาท มาตรการ กิจกรรม ผลการดำเนินการ และการพัฒนาความสามารถในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ

2.1.5 แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเกิดจากมาตรการที่รัฐบาลใช้ในการ ดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งประกอบไปด้วย⁸

1) มาตรการทางกฎหมาย ซึ่งมีมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญ ดังนี้

มาตรการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นมาตรการ ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534

มาตรการสมคบ เป็นมาตรการหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นมาตรการที่มุ่งจับกุมดำเนินคดีต่อนักค้ายาเสพติด รายใหญ่ นายทุน ผู้อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งผู้สนับสนุนช่วยเหลือ

มาตรการปราบปรามการฟอกเงิน เป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543

2) มาตรการสกัดกั้นยาเสพติดในแนวชายแดน

3) มาตรการควบคุมเคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิต

4) มาตรการควบคุมพืชเสพติด

5) มาตรการปราบปรามยาเสพติด การจับกุม การตรวจสอบทรัพย์สิน

6) มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดการบำบัดรักษาในระบบ สม่ครใจ ระบบต้องโทษ และระบบบังคับบำบัด

7) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาในระดับหมู่บ้านและชุมชน ได้แก่

- โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง

- โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

8) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาและเยาวชน

- โครงการโรงเรียนสีขาว เฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

- โครงการเล่นกีฬาต้านยาเสพติด

9) มาตรการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

10) มาตรการด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

⁸ สุวิชัย รักษรตนานกร. (2547). การสังฆิตชั่วครวและการพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการตาม กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. หน้า 78-86.

มาตรการที่รัฐบาลใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ จากการศึกษา ปรากฏว่ามีเฉพาะมาตรการทางด้านกฎหมายเท่านั้น ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ โดยมาตรการทางด้านกฎหมายเกิดขึ้นจากการที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่3) พ.ศ. 2543 ในสมัยรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เท่านั้น ส่วนรัฐบาลชุดอื่นๆ ไม่ได้มีการกำหนดมาตรการใดๆ ในอันที่จะดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการทั้งสิ้น มาตรการทางด้านกฎหมายนี้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการรับผิดชอบ หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการ พิสูจน์ไม่ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการได้ และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐภายใต้มาตรการดังกล่าวจะเป็นในลักษณะผสมผสานการดำเนินงานทั้งด้านการป้องกันการป้องปราม และการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดตามที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งการค้าเสพติดในสถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจหรือสถานประกอบการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสถานศึกษา รัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้าง “เครื่องมือ” นั่นก็คือ คำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาต

ดังนั้น เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ รวมทั้งพนักงานในสถานประกอบการจึงให้ความสำคัญในการตรวจตรา สอดส่อง ดูแลสถานประกอบการ และหากพบการกระทำความผิดจะต้องแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่รัฐทราบข้อมูล มิฉะนั้นการประกอบธุรกิจของตนจะได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เพราะไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ มาตรการดังกล่าวส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะมีความแตกต่างจากเดิมที่ผ่านมาที่จะมุ่งแสวงหาผลกำไรให้ธุรกิจของตนเป็นหลัก จนขาดจิตสำนึกที่จะรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปล่อยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจนแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นเพราะถือว่าไม่มีมาตรการใดๆ ที่จะเข้าดำเนินการลงโทษกับสถานประกอบการของตนได้

ลักษณะของมาตรการที่ใช้กับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในสถานประกอบการของตน โดยการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการเช่นนี้ แม้ในบางกรณีเจ้าของหรือผู้ดำเนินสถานประกอบการอาจจะไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เกิดขึ้นแต่อย่างใดทั้งสิ้น แต่ต้องรับผลของคำสั่งดังกล่าวที่เกิดจากการกระทำความผิดของบุคคลอื่น

นอกจากนี้ ผู้เคยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จะเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเช่นนั้นอีก หรือกระทำได้ยากขึ้นและเป้าหมาย

ประการต่อมาที่เกิดจากการบังคับใช้คำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการ ภายใต้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการที่ถือว่าเป็นเครื่องมือของรัฐเช่นนี้ย่อมมีผลทำให้ประชาชนซึ่งเป็นสุจริตชนเกิดความรู้สึกสบายใจเกิดความมั่นใจหรือมีหลักประกันว่าตนจะได้รับความปลอดภัยเมื่อตนหรือลูกหลานของตนเข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการ ที่มีมาตรการทางกฎหมายคอยควบคุมป้องกัน และปราบปรามให้ปลอดภัยจากการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่เป็นแหล่งค้าและเสพยาเสพติด นอกจากนี้มาตรการนี้ยังส่งผลดีต่อผู้ประกอบการอื่นเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีผู้มาใช้บริการสถานประกอบการเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

2.1.6 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา

ในการบังคับใช้กฎหมายในการจัดระเบียบสังคม ทั้งการจัดระเบียบสังคมในระดับชาติหรือการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา ย่อมต้องมีการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในวัตถุประสงค์ในบทที่ 1 ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ การดำเนินกิจกรรมทางปกครอง เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการจัดการปกครองให้บรรลุผลนั้น เจ้าหน้าที่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในทางกฎหมายที่จะใช้ดำเนินการ โดยปกติแล้วเครื่องมือในทางกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ใช้มักจะเป็นการสั่งการฝ่ายเดียว เช่น กรณีไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เช่นเปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด หรืออนุญาตให้บุคคลที่มีอายุไม่ครบ 20 ปี บริบูรณ์ เข้าไปใน สถานบริการ เช่นนี้เจ้าพนักงานมีสิทธิเพิกถอนใบอนุญาตได้ เป็นต้น คำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่มีลักษณะเป็นการสั่งการฝ่ายเดียวซึ่งโดยปกติแล้ว เจ้าหน้าที่ที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับการตามกฎหมายใด เจ้าหน้าที่ก็ย่อมสามารถใช้อำนาจสั่งการได้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติต่างๆ เหล่านั้น บรรดาพระราชบัญญัติต่างๆ ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ดำเนินการสั่งการนั้น ได้รับการตราขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการออกคำสั่งบังคับแก่ประชาชนไม่เหมือนกัน พระราชบัญญัติบางฉบับมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิของราษฎรในกระบวนการจัดทำคำสั่งของเจ้าหน้าที่ไว้ ในขณะที่พระราชบัญญัติบางฉบับกำหนดเฉพาะอำนาจของเจ้าหน้าที่ไว้ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิของราษฎรไว้เท่าที่ควรจะเป็นด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. 2539 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองขึ้นเพื่อให้เป็นกฎหมายกลางสำหรับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง เพื่อใช้บังคับแก่ราษฎร

ทั้งนี้ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ ที่มีลักษณะเป็นออกคำสั่งทางปกครอง หากหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในกฎหมายที่หน่วยงานของตนดูแลรับผิดชอบมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางที่บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯเจ้าหน้าที่มีหน้าที่

จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หากเจ้าหน้าที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่ได้รับการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้วคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ที่ออกมานั้นอาจจะกลายเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งทางปกครองดังกล่าวย่อมกล่าวอ้างได้ว่าเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงสามารถอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นได้ นอกจากนี้แล้วราษฎรสามารถนำคดีไปฟ้องศาลปกครองขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพื่อให้คำสั่งทางปกครองที่ออกมาเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

2.2 ความหมายทางกฎหมายของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาว่ามาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า คำว่า “จัดระเบียบสังคม” เป็นลักษณะที่เป็นนามธรรมซึ่งการที่จะทำให้การจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้จะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเข้ามาบังคับใช้ เพื่อให้การจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความหมายของการจัดระเบียบสังคม

งานวิจัยฉบับนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความหมายของการจัดระเบียบสังคม ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดระเบียบสังคม สำหรับการจัดระเบียบสังคมมีความหมายต่างๆ ดังนี้

การจัดระเบียบสังคม หมายถึง การทำให้เกิดความมีระเบียบในสังคมมนุษย์ เมื่อสังคมมีระเบียบสังคมก็มีความสงบมั่นคงถาวร และสมาชิกในสังคมสามารถดำเนินชีวิตของตนไปได้ ทุกสังคมต้องมีการจัดระเบียบสังคม ถ้าไม่มีการจัดระเบียบสังคม สังคมมนุษย์จะไม่สามารถคงสภาพอยู่ได้⁹

การจัดระเบียบสังคม คือ กระบวนการที่มีขอบเขตกว้างขวางมากเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมปรากฏการณ์สังคมหลายอย่าง เริ่มจากการจัดให้มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ หลายอย่าง

⁹ สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2550). การติดตามประเมินผลและพัฒนาโครงการจัดระเบียบสังคมบริเวณปริณทลมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พื้นที่ต้นแบบชุมชนน่าอยู่และปลอดภัยขอประชาชน-นนทบุรี 8 (วิจัยทุนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต). หน้า 13-14.

เพื่อให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อกัน กฎเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้
คือ บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms)

การจัดระเบียบสังคม คือ การที่สังคมของมนุษย์ได้มีการพัฒนาปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างกัน
จนเป็นแบบแผนและเป็นระบบที่ชัดเจน โดยสมาชิกส่วนรวมยอมรับและปฏิบัติเป็นวิถีทางในการ
ดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การจัดระเบียบสังคม คือ บรรทัดฐานสังคมที่เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตามบทบาท และ
สถานภาพที่บุคคลมีในขณะใดขณะหนึ่ง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่บุคคลรู้หรือเข้าใจได้เองตามธรรมชาติ แต่เป็น
สิ่งที่บุคคลต้องได้รับคำแนะนำสั่งสอนจึงจะรู้ได้

การจัดระเบียบสังคม คือ การวางรูปแบบของพฤติกรรมและกระบวนการความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มคน เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินชีวิตและกำหนดพฤติกรรมที่พึง
ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การจัดระเบียบสังคม คือ การทำให้บ้านเมืองมีชื่อมีแป ในขณะเดียวกันให้สังคมใช้พื้นที่
ให้เป็นประโยชน์ตามความเหมาะสมตามจุดมุ่งหมาย คำว่ามีชื่อมีแปคือ กฎหมายที่ยังไม่มีการ
เปลี่ยนแปลงยกเลิก กำหนดอย่างไรต้องปฏิบัติตามนั้น

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า

การจัดระเบียบสังคม หมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลาย
ที่กำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่ม นับตั้งแต่การจัดระเบียบสังคมในเรื่อง
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างสามีภรรยาและบุตร การจัดระเบียบสังคมของหมู่บ้านไปจนถึง
การจัดระเบียบสังคมของประเทศ เช่น การจัดระเบียบของสังคมไทย ซึ่งในทุกสังคมจำเป็นต้องมีการ
จัดระเบียบ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงอยู่ของสังคมทุกสังคม

2.2.2 ความหมายของสถานศึกษา

จากความหมายของการจัดระเบียบสังคมดังที่ได้กล่าวมาแล้วใน หัวข้อ ที่ 2.3.1 จะเห็นว่า
การจัดระเบียบสังคม หมายถึง กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลายที่กำหนดเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่ม นับตั้งแต่การจัดระเบียบสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ภายใน
ครอบครัวระหว่างสามี ภรรยาและบุตร การจัดระเบียบสังคมของหมู่บ้านไปจนถึงการจัดระเบียบ
สังคมของประเทศ เช่น การจัดระเบียบของสังคมไทย ซึ่งในทุกสังคมจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบ
เพราะเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงอยู่ของสังคมทุกสังคม สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษา
ประสิทธิภาพของการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาในที่นี้ ตาม
กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน
วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มี
อำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา หรือ สถานศึกษาหมายถึงเฉพาะสถานศึกษาที่จัด

การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้หมายถึงสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษา และวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาหรือระดับปริญญา โดยไม่รวมถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบต่างๆ เช่น โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนสอนขับรถยนต์ หรืออาชีพอื่นๆ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลมุ่งจะคุ้มครองเยาวชน แต่การศึกษานอกระบบนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาของบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่มีใจมุ่งเยาวชน¹⁰

2.2.3 ความหมายของการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา

การจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา จึงหมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลายที่กำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่มในบริเวณรายรอบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา หรือ สถานศึกษาหมายถึงเฉพาะสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้หมายถึงสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษา และวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาหรือระดับปริญญา โดยไม่รวมถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบต่างๆ เช่น โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนสอนขับรถยนต์ หรืออาชีพอื่นๆ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลมุ่งจะคุ้มครองเยาวชน แต่การศึกษานอกระบบนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาของบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่มีใจมุ่งเยาวชน

งานวิจัยฉบับนี้คณะผู้จัดทำได้มุ่งเน้นที่จะดำเนินการศึกษาการกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลายที่กำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่มซึ่งก็คือมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายโดยมุ่งเน้นศึกษามาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย 4 ประการ ได้แก่

- 1) มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- 2) มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- 3) มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
- 4) มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

¹⁰ กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง. (2548). คำชี้แจงประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7. หน้า 1.

ในที่นี้ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจในเบื้องต้นคณะผู้จัดทำใคร่ขออธิบายความหมายของสิ่ง
ที่คณะผู้จัดทำมุ่งเน้นที่จะศึกษามาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ทั้ง 4 ประการ โดย
ลำดับ ดังนี้

2.2.4 ความหมายของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ในมาตรา 3 ตามพระราชบัญญัติ สถานบริการ มีความหมายดังนี้

สถานบริการ หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า
ดังต่อไปนี้

1) สถานเต็นรำ รำวง หรือรองเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ
(ตัวอย่างเช่น หอญีพาร์ตเนอร์บริการ) ได้แก่ ไนต์คลับ บาร์ ภัตตาคาร เป็นต้น สำหรับ สถานเต็นรำ
กฎหมายอธิบายไว้สามอย่างคือ เต็นรำทั่วไป เต็นรำแบบรำวง กับรองเง็ง

สถานที่เต็นรำก็คือ บาร์หรือไนต์คลับตามที่ได้เห็นได้ในเมืองใหญ่ๆ มีการจำหน่ายสุรา
อาหารเป็นหลัก มีฟลอรีให้นักเที่ยวหรือแขกออกไปเต็นรำ โดยจะเต็นรำกับคู่ขาที่มาด้วยกันหรือกับ
หอญีพาร์ตเนอร์ที่สถานบริการจัดไว้ให้ก็ได้ ตามปกติจะมีดนตรีขับกล่อมแขกและเป็นจังหวะให้แขก
ออกไปเต็นรำด้วย

มาตรา 3(1) กำหนดว่าสถานเต็นรำจะมีหรือไม่มีหอญีพาร์ตเนอร์บริการก็ได้
แต่กรณีของสถานเต็นรำประเภทบาร์หรือไนต์คลับ มักจะมีหอญีพาร์ตเนอร์บริการแยกเป็นปกติอยู่
แล้ว เพราะนั่นคือองค์ประกอบของบาร์หรือไนต์คลับ

สำหรับประเภทที่ไม่มีหอญีพาร์ตเนอร์บริการ อาจเป็นไปได้ในสถานรำวงหรือสถาน
รองเง็ง แต่โรงรำวงให้บริการแขก ซึ่งกฎหมายเรียกว่าหอญีพาร์ตเนอร์ก็ได้ ทั้งนี้เพราะชื่อพาร์ตเนอร์
เป็นของฝรั่ง จัดเป็นองค์ประกอบของไนต์คลับซึ่งก็เป็นของฝรั่งด้วยเหมือนกัน แต่คำว่าสาวรำวงของ
ไทยจัดเป็นองค์ประกอบของโรงรำวงด้วย

ส่วนรองเง็งนั้น เป็นประเพณีของชาวมุสลิมภาคใต้ เหมือนกับรำวงแต่มีลีลาการร้องรำ
ไม่เหมือนกัน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานบริการตามมาตรา 3(1) เป็นสถานที่จัดไว้เพื่อบริการ
ลูกค้าด้วยการ เต็นรำ หรือรำวง ได้แก่ สถานบริการที่มีฟลอรีเต็นรำ ฟลอรีลีลาศ สถานบริการ
ประเภทดิสโก้เธค เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นสถานที่ที่มีการให้บริการอย่างถาวร ไม่ใช่ให้บริการ
ชั่วคราวนอกสถานที่ สถานประกอบกิจการบางแห่ง แม้จะไม่มีฟลอรีเต็นรำแต่ลักษณะการดำเนิน
กิจการมีการจำหน่ายอาหาร สุรา เครื่องดื่ม และมีการจัดฉายวิดีโอ มีเวทีสำหรับ ดี.เจ. จัดเพลงจาก
แผ่นเสียงและขึ้นนำให้ลูกค้าเต้นตามโต๊ะของตนเอง มีการประดับไฟระยิบ เช่นเดียวกับดิสโก้เธค
ถือว่าเป็นสถานบริการตามมาตรา 3(1) ที่กฎหมายต้องเข้าควบคุมสถานเต็นรำ รำวงหรือรองเง็งนั้นก็
เพราะเป็นสถานบริการแก่บุคคลทุกเพศวัย แม้จะไม่มีสาวรำวงหรือหอญีพาร์ตเนอร์บริการ ก็อาจก่อ

เกิดอาชญากรรมได้ เช่น คนเมาไปเดินร่าแล้วเกิดชกต่อยกัน เลยมีเรื่องวิวาทชกต่อยตีรันฟันแทงกันตาย หรือไปร่าวงโดยพาคูร์กไปด้วย แล้วเกิดการพุดจากระทบกระทั่งจนอาจเกิดตีรันฟันแทงกันตายได้ เช่นนี้ กฎหมายจึงบัญญัติให้ต้องได้รับอนุญาตก่อน เพื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะได้พิจารณาถึงสถานที่ตั้ง กฎเกณฑ์การให้บริการ และการจัดสถานบริการนั้นว่าจะจะเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรมหรือจะเป็น บ่อเกิดให้กับความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมืองหรือไม่ แต่ปัจจุบันนี้สถานบริการประเภท เดินร่า ร่า วง หรือรองเง็ง แทบจะไม่ก่อปัญหาในการจัดระเบียบสังคม เพราะแทบที่จะไม่มีสถานบริการประเภท เดินร่า ร่าวง หรือรองเง็ง เหลืออยู่เลย และศัพท์บัญญัติว่า “หญิงพาร์ตเนอร์” ก็แทบที่จะไม่มีเลย

ยุคปัจจุบันจึงยังมีเพียงสถานบริการที่เข้าหลักเกณฑ์นี้ ได้แก่¹¹

(1) “เชค” ที่มี “ดีเจ” เปิดเพลงหรือมีดนตรีบรรเลง โดยมีฟลอร์เต้นร่าเอาไว้ให้ สำหรับเต้นตามอรรถศาสตร์ของผู้ใช้บริการ (ดิสโก้เชค)

(2) เหมือนกับ ข้อ (1) แต่ไม่มีฟลอร์เต้นร่าโดยใช้บริการเต้นที่โต๊ะ (ลุกขึ้นเต้น) เรียกว่า “ผับ”

(3) “อะโกโก้บาร์” คือการที่มี “หญิง” ขึ้นไปเต้นรูดเสาสแตนเลสใส่ชุดบิกินี

(4) “บาร์เปียร์” มีดนตรีบรรเลง

สถานบริการต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสถานบริการที่เข้าหลักเกณฑ์ที่ต้องขออนุญาต ทั้งหมด แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าเจ้าหน้าที่ ตำรวจ หรือกระทรวงมหาดไทย ปล่อยให้จัดตั้งสถาน บริการโดยไม่มีใบอนุญาต กลายเป็นช่องว่างให้เรียกรับผลประโยชน์นอกกฎหมาย เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ใน สถานบริการทุกประเภทที่กล่าวถึง ผู้ประกอบการรายใดจะมีใบอนุญาตหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่การอุปถัมภ์ นอกกฎหมายจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งกรณีเช่นนี้ ไม่มีกฎหมาย จึงทำให้การจัดระเบียบเป็นไปได้ด้วย ปัญหาต่างๆ มากมาย

ข้อสังเกต

สถานบริการตามความในมาตรา 3 (1) ได้แก่ “สถานเดินร่า ร่าวง หรือรองเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ” ซึ่งในที่นี้มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา คือคำว่า “ปกติธุระ” โดยพิจารณาว่ามีความหมายครอบคลุมเพียงใด ทั้งนี้ หากพิจารณาตามพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “ปกติ” คือ ธรรมดา เป็นไปตามเคย ไม่แปลกไปจากธรรมดา และคำว่า “ธุระ” คือ หน้าที่การงานที่พึงกระทำ ดังนั้น คำว่า “ปกติธุระ” จึงควรมีความหมายว่า การงานอันพึงกระทำที่ไม่แปลกไปจากที่เคยทำ ซึ่งสถานเดินร่า ร่าวง หรือ รองเง็งใดจะเป็นสถานบริการตามกฎหมายนี้ จะต้องเป็นสถานที่ที่ทำเป็นประจำ เช่น เปิดทุกวัน หรือ

¹¹ ชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์. (2546). จัดระเบียบนักรบการเมือง. หน้า 19.

ปิดเฉพาะวันจันทร์ หรือเปิดเฉพาะวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ ไม่ใช่เป็นการเปิดดำเนินการเป็นการเฉพาะกิจ เฉพาะคราว ซึ่งเห็นว่าจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป¹²

2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้าซึ่งได้แก่ ภัตตาคารที่มีหญิงบําเรอนั่งร่วมโต๊ะปรนนิบัติลูกค้า

สถานบริการประเภทนี้ ได้แก่ สถานบริการนวดแผนโบราณ สถานนวดเพื่อสุขภาพ คอกเทลเลาจน์ คาราโอเกะที่มีหญิงนั่งบริการ แต่ถ้าเป็นคาราโอเกะที่ไม่มีหญิงนั่งบริการ ก็ไม่ถือเป็นสถานบริการประเภทนี้ และมีบริการนวดแก่ลูกค้า ภัตตาคารที่มีหญิงนั่งบริการตามโต๊ะ เช่นภัตตาคารโนแฮนด์ ซึ่งลูกค้าที่เข้าไปใช้บริการ จะได้รับการปรนนิบัติจากพนักงานหญิงภายในร้านพนักงานหญิงจะตักอาหารเครื่องดื่มป้อนลูกค้า

สถานบริการประเภทคาราโอเกะที่มีหญิงบริการนั่งร่วมโต๊ะเป็นเพื่อนคุย และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับเครื่องดื่ม อาหาร และไม่ว่าหญิงนั้นจะมีรายได้จากค่าจ้างของผู้ประกอบกิจการ หรือมีรายได้จากค่าอาหาร เครื่องดื่มที่ผู้ประกอบกิจการคิดเงินจากลูกค้า ถือเป็นหญิงบําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า ดังนั้น จึงเป็นสถานบริการตามมาตรา 3 (2) แต่ถ้าเป็นสถานประกอบกิจการคาราโอเกะ ซึ่งไม่มีหญิงบําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้าก็ไม่เข้าข่ายสถานบริการ

การจัดตั้งสถานบริการนวดเพื่อสุขภาพ (แผนโบราณ) ถือเป็นสถานบริการซึ่งอยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มิใช่สถานพยาบาลตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2504 ทั้งนี้ มีหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

(ก) หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท. 0204/18034 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2521 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตามที่ได้หารือกรณีกระทรวงสาธารณสุข ได้พิจารณาอนุญาตให้ตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลแผนโบราณสาขาเวชกรรม ประเภทผู้ป่วยทั่วไป แต่ปรากฏว่าผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการสถานพยาบาลหาได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตไม่ กลับไปให้บริการนวดกับผู้เข้ามารับบริการในสถานพยาบาลอันอาจเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขตระหนักเป็นอย่างดีว่ากระทรวงมหาดไทยมีนโยบายควบคุมสถานบริการอาบอบนวด ฉะนั้น หากกระทรวงสาธารณสุขจะอนุญาตให้เปิดสถานพยาบาลแผนโบราณ โดยผู้ดำเนินการใช้เป็นสถานบริการนวดเช่นนี้ อาจจะเป็นการเสี่ยงกฎหมายเกี่ยวกับสถานบริการได้ว่ามีความเห็นประการใดเกี่ยวกับเรื่องนี้ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

¹² นิรวัชช์ ปุณณกันต์. (2549). การตีความปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2552, จาก www.dopa.go.th/news/km16082006.doc

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่มีผู้มายื่นขออนุญาตตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลแผนโบราณสาขาเวชกรรม ประเภทผู้ป่วยทั่วไปต่อกระทรวงสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 และพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2504 หากได้มาขออนุญาตและดำเนินการโดยถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ กระทรวงสาธารณสุขก็น่าจะอนุญาตให้เปิดดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ แต่โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในขณะที่ผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการสถานพยาบาลได้พยายามหลีกเลี่ยง โดยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต กลับไปให้บริการนวดกับผู้เข้าไปรับบริการในสถานพยาบาล อันเป็นการกระทำความผิดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว และเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 อีกด้วย ซึ่งในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายที่จะไม่ให้มีการเปิดสถานบริการประเภทนี้เพิ่มขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการประสานงานและสนองนโยบายของรัฐบาล หากกระทรวงสาธารณสุขจะพิจารณาอนุญาตให้ตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลแผนโบราณขึ้นอีกในกรุงเทพมหานคร ขอได้โปรดสอบถามความเห็นจากผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และในจังหวัดอื่น สอบถามความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายสถานบริการเสียก่อนที่จะอนุญาตให้เปิดดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประสานงานและป้องกันไม่ให้เกิดการหลีกเลี่ยงกฎหมาย

(ข) หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ 0203/1951 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2530 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระทรวงมหาดไทยใคร่ขอทราบว่าการจัดตั้งสถานบริการนวดเพื่อสุขภาพ (แผนโบราณ) หากจะอนุญาตให้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายจะสามารถกระทำได้เพียงใดหรือไม่ และมีวิธีการตรวจตรา ควบคุม ดูแลให้ปฏิบัติตามกฎหมายได้เพียงใดและอย่างไร เพื่อจะได้ประสานงานร่วมมือแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลสถานบริการดังกล่าว

กระทรวงสาธารณสุขขอเรียนว่า การจัดตั้งสถานบริการนวดเพื่อสุขภาพ (แผนโบราณ) ถือเป็นสถานบริการซึ่งอยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ดังนั้น หากจะอนุญาตให้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายก็จะต้องขอตั้งเป็นสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบตลอดจนเป็นผู้มีหน้าที่ตรวจตรา ควบคุมดูแลสถานบริการให้ปฏิบัติตามกฎหมายสถานบริการดังกล่าวแล้ว

อนึ่ง กระทรวงสาธารณสุขใคร่ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยได้โปรดกรุณาแจ้งให้สถานบริการนวดที่มีคำสั่งต่อทำয়াว่า “แผนโบราณ” หรือ “เพื่อสุขภาพ” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายทำนองเดียวกันนี้ให้งดใช้คำกล่าว เพราะอาจทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่า สถานบริการ

ดังกล่าวเป็นสถานพยาบาลตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2504 ซึ่งข้อเท็จจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่

3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า เว้นแต่

(ก) สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขากายภาพบำบัดแผนไทย ประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขากายภาพบำบัดแผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายดังกล่าว หรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลทั้งนี้ มีหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท. 0204/917 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2521 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ด้วยพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 มาตรา 3 (3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า ตามกฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และสถานบริการประเภทนี้ โดยหลักการกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายไว้ว่าจะไม่ให้มีการขออนุญาตเปิดขึ้นใหม่อีก เว้นแต่ของเดิมที่มีอยู่แล้วก็ให้คงมีอยู่ต่อไป แต่ปรากฏว่าขณะนี้ได้มีผู้ไปยื่นขอเปิดเป็นสถานพยาบาลนวดแพทย์แผนโบราณต่อกระทรวงสาธารณสุข โดยเปิดดำเนินการกิจการอาศัยอำนาจตามกฎหมายควบคุมการประกอบโรคศิลปะและกฎหมายสถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งพฤติการณ์ในการดำเนินการเป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมายสถานบริการ และอาจจะเป็นแหล่งมั่วสุมของมิจฉาชีพ โดยมีการค้าประเวณี แหล่งค้ายาเสพติดอื่นๆ ซึ่งเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ผิดนโยบายของรัฐบาล

ในการนี้ เพื่อเป็นการประสานงานและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล หากกระทรวงสาธารณสุขก่อนจะพิจารณาอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลดังกล่าว ในกรุงเทพมหานคร ขอให้โปรดสอบถามความเห็นของกองบัญชาการตำรวจนครบาล และในจังหวัดอื่นสอบถามความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายสถานบริการเสียก่อนที่จะอนุญาตให้ดำเนินการ เป็นการป้องกันใหม่ให้ผู้ขออนุญาตหลีกเลี่ยงกฎหมาย

(ข) สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องมีลักษณะของสถานที่การบริการหรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย ประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้นด้วยก็ได้

(ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อาจกล่าวได้ว่า สถานบริการตามมาตรา 3 (3) เป็นสถานที่ที่ใช้บริการอาบน้ำ บริการอบซาวน่า บริการนวด โดยมีหญิงให้บริการอาบน้ำ อบซาวน่า หรือนวดให้ลูกค้า ซึ่งสถานบริการประเภทนี้อาจเปรียบเทียบได้ใกล้เคียงกับสถานบริการตามมาตรา 3 (2) ในด้านการบริการนวด แต่สามารถพิจารณาความแตกต่างในประเด็นสำคัญคือ สถานบริการตามมาตรา 3 (2) สามารถให้บริการนวดแก่ลูกค้าได้ แต่ไม่สามารถให้บริการในเรื่องการอาบน้ำ อบตัว หรืออบซาวน่า แก่ลูกค้าได้ ส่วนสถานบริการตามมาตรา 3 (3) สามารถให้บริการลูกค้าได้ทั้ง อาบน้ำ อบซาวน่า และนวดตัว ซึ่งจะเห็นได้จากความแตกต่างของสถานบริการนวดแผนโบราณ กับสถานบริการอาบอบนวด เพราะสถานบริการนวดแผนโบราณ มีบริการนวดเพียงอย่างเดียวโดยไม่ให้บริการด้วยการอาบน้ำ หรืออบซาวน่า จึงเป็นสถานบริการตามมาตรา 3 (2) ส่วนสถานบริการอาบอบนวดมีบริการด้านการอาบน้ำ หรืออบซาวน่า จึงเป็นสถานบริการตามมาตรา 3 (3)

สถานบริการประเภทนี้ ได้แก่ สถานบริการอาบอบนวด สถานบริการนวดแผนโบราณที่มีบริการอบซาวน่า ร้านตัดผมที่มีบริการนวดให้แก่ลูกค้า เป็นต้น

ข้อสังเกต

สถานบริการตามความในมาตรา 3 (3) ได้แก่ “สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า...” ในกรณีนี้มีข้อที่จะต้องพิจารณาว่าสถานบริการประเภทนี้จะต้องเป็นสถานประกอบการที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 3 ชนิด คือ อาบน้ำ นวด อบตัว โดยมีผู้ให้บริการ หรือมีเพียงชนิดเดียว คือ อาบน้ำ หรือนวด หรืออบตัว โดยมีผู้ให้บริการชนิดหนึ่งชนิดใด ก็เป็นสถานบริการตามกฎหมายนี้แล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายใช้คำว่า หรือ นั้นหมายความว่า จะเป็นชนิดเดียว 2 ชนิด หรือทั้ง 3 ชนิด โดยมีผู้ให้บริการ ก็เป็นสถานบริการตามกฎหมายนี้¹³

4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้พนักงาน นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

¹³ นิรวัชช์ ปุณณกันต์. (2549). การตีความปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2552, จาก www.dopa.go.th/news/km16082006.doc

(ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สถานบริการตามมาตรา 3 (4) เป็นสถานที่ที่จำหน่ายอาหาร สุรา เครื่องดื่ม โดยมีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นๆเพื่อความบันเทิง

การแสดงดนตรี หมายถึง การแสดงจากเครื่องดนตรีจริงๆ เท่านั้น การเปิดแผ่นเสียง หรือการเปิดเครื่องเสียงไม่ถือเป็นการแสดงดนตรีตามความหมายของพระราชบัญญัติสถานบริการ

การแสดงอื่นใดเพื่อความบันเทิง หมายความว่า การแสดงของผู้มีอาชีพเป็นนักร้อง นักแสดง ตลก ศิลปิน นักมายากล ฯลฯ

สถานบริการประเภทนี้ได้แก่ ผับ คาเฟ่ ร้านอาหารที่มีการแสดงดนตรี การแสดงโชว์ ชนิดต่างๆ

สถานประกอบการ ที่ไม่มีการจำหน่ายอาหาร สุรา เครื่องดื่มแก่ลูกค้า เป็นประจำ โดยมีการเปิดแผ่นเสียง ใช้เครื่องขยายเสียงแทนการแสดงดนตรี โดยไม่ได้จัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใด ไม่จัดเข้าข่ายสถานบริการประเภทนี้ เนื่องจากการเปิดเครื่องขยายเสียงไม่ใช่การแสดงของผู้มีอาชีพนักร้อง นักดนตรี

สถานบริการที่เข้าหลักเกณฑ์นี้คือ “คาเฟ่” หรือ “ค็อกฟีฟี่ช็อป” ที่มีดนตรีบรรเลง สถานบริการประเภทนี้ขอใบอนุญาตจัดตั้งที่สถานีตำรวจที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาของบัญญัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ ในสถานบริการประเภทที่ 1 และประเภทที่ 4 เพราะรูปแบบของสถานบริการในปัจจุบันพัฒนาไปแตกต่างจากปี พ.ศ. 2509 ที่ออกพระราชบัญญัติสถานบริการนี้ เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตีความโดยใช้ดุลพินิจในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่น ตีความให้เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษก็ได้

ข้อสังเกต

สถานบริการตามความในมาตรา 3 (4) ได้แก่ “สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย หรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้...”

ในกรณีมาตรา 3 (4) (ก) นี้ มีปัญหาที่เป็นข้อสงสัยว่ามีดนตรี กับการแสดงดนตรี มีความหมายต่างกันอย่างไร “มีดนตรี” หมายถึง การมีเครื่องเสียงหรืออุปกรณ์อย่างอื่นที่ทำให้มีเสียงดนตรี ส่วน “การแสดงดนตรี” หมายถึง ต้องมีบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเล่นเครื่องดนตรีให้เกิดเสียงดนตรี หรือในกรณีที่มีสถานประกอบการที่เป็นร้านอาหารลักษณะเช่นเดียวกันนี้ แต่ไม่ยินยอมให้นักร้อง นักดนตรี หรือพนักงานนั่งกับลูกค้า ซึ่งทำให้ขาดองค์ประกอบที่จะเป็นสถานบริการตามมาตรา 3 (4) (ก) แต่มีผู้เข้ามาใช้บริการเกิดรู้จักกับนักร้อง นักดนตรี หรือพนักงานมาก่อนแล้วเชิญนักร้อง นักดนตรี หรือพนักงาน มานั่งเพื่อทักทายพูดคุยในฐานะคนเคยรู้จักมักคุ้นกันมาก่อน จะถือ

เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายตาม มาตรา 3 (4) (ก) นี้หรือไม่ กรณีนี้หากเจ้าพนักงาน หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่จะกล่าวหาว่า การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายก็จะต้องสามารถหา พยานหลักฐานยืนยันได้ว่า การนั่งกับลูกค้านั้น เป็นการยินยอม หรือการปล่อยปละละเลยของผู้รับ ใบอนุญาตฯ ให้นักร้อง นักดนตรี หรือพนักงาน นั่งกับลูกค้า โดยมีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝง เช่นเป็นผู้ บริการแขก หรือมีการค้าประเวณีแอบแฝง หรือมีพฤติการณ์อื่นที่ทำให้เห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนต่อ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาเป็นรายกรณีไป

ในกรณี มาตรา 3 (4) (ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้พนักงานอื่นได้นั่งกับ ลูกค้า

ปัญหาการตีความที่เกิดขึ้นในมาตรา 3 (4) (ข) นี้ เช่น กรณีมีสถานประกอบการ ประเภทร้านอาหาร มีดนตรีหรือมีการแสดงดนตรี แต่ไม่ยินยอมให้นักร้อง นักดนตรี หรือพนักงานนั่ง กับลูกค้า ซึ่งไม่เป็นสถานบริการประเภทมาตรา 3 (4) (ก) แต่หากผู้ใช้บริการขอขึ้นไปร้องเพลงคู่กับ นักร้องบนเวที อาจมีองค์ประกอบเป็นความผิดตามมาตรา 3 (4) (ข) ได้ คือ จัดให้มีผู้บริการขับร้อง เพลงกับลูกค้า ซึ่งการตีความกฎหมายในมาตรา 3 (4) (ข) สำหรับกรณีนี้ ต้องพิจารณาว่า อุปกรณ์การ ร้องเพลงประกอบดนตรีนั้น จัดไว้สำหรับลูกค้าหรือไม่ ซึ่งกรณีนี้ไม่ใช่เพราะเป็นอุปกรณ์ที่มีไว้ใช้ใน กิจการ ไม่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับลูกค้าโดยเฉพาะ จึงไม่เข้าองค์ประกอบที่จะเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ของกฎหมายตามมาตรา 3 (4) (ข)

ในกรณี มาตรา 3 (4) (ค) มีการเต้น หรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดง เต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

ปัญหาการตีความในมาตรา 3 (4) (ค) สถานบริการตาม มาตรา 3 (1) คือ “สถาน เต้นรำ รำวง หรือรอกเงิง...” ที่สามารถจำหน่าย สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นด้วย (สามารถทำได้ ตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509) ต่างกับสถานบริการตามมาตรา 3 (4) (ค) อย่างไร

สถานบริการทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดแม้ว่าจะมีสาระสำคัญ ในเรื่องของ การเต้น หรือเต้นรำ กล่าวคือ สถานบริการตามมาตรา 3 (4) (ค) เป็นร้านอาหาร มีการ จำหน่ายอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่น แม้จะมีการเต้นแต่ไม่มีฟลอร์จัดไว้เป็นที่เต้น ส่วนสถาน บริการตามมาตรา 3 (1) ไม่ใช่ร้านอาหารแต่สามารถจำหน่ายสุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นได้ และต้องจัดให้มีฟลอร์ เพื่อใช้ในการเต้นรำ รำวง หรือรอกเงิง ดังนั้น หากประกอบกิจการเข้าลักษณะ

สถานบริการประเภทใด ก็ต้องขออนุญาตในประเภทนั้น จะขอใบอนุญาตประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ไปประกอบกิจการทั้งสองลักษณะพร้อมกันไม่ได้ ถือเป็นกาฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย¹⁴

5) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา

6) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตารางเปรียบเทียบบพนิยามสถานบริการ

มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

มาตรา 3 ฉบับ พ.ศ.	อนุ 1	อนุ 2	อนุ 3	อนุ 4	อนุ 5	อนุ 6
2509	A1	B+	C+	D+	***	***
2521	A1	B1	C1	D1	***	***
2525	A1	B1	C1	E	***	***
2546	F	G	H	I	J	K

หมายเหตุ

*** = ไม่มีใบอนุญาต

A1 = สถานเต็นรำ รำวง หรือรองเง็ง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอรร์
บริการ

B+ = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า ซึ่งได้รับผลประโยชน์จากลูกค้าเป็นค่าตอบแทน หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอน หรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า

B1 = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอน หรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า

C+ = สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีหญิงบริการให้แก่ลูกค้าชาย

C1 = สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า

¹⁴ นิรวัชช์ ปุณณกันต์. (2549). การตีความปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2552, จาก www.dopa.go.th/news/km16082006.doc

D+ = สถานที่ที่มีสุรา น้ำชา หรือเครื่องอื่นจำหน่าย โดยใช้สถานที่มิดชิดไม่เปิดเผยต่อสายตาของบุคคลภายนอก ซึ่งตามสภาพเห็นได้ว่าเป็นที่เหมาะสมแก่การมั่วสุมของหญิงบำเรอ และเปิดทำการจนหลัง 22.00 นาฬิกา เป็นปกติ

D1 = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการแสดง

E = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง

F = สถานเต็นท์ รำวง หรือรอกเงย เป็นปกติระบุประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคู่มือบริการ

G = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า

H = สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

ก. สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์ประเภทการนวดไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะหรือได้รับการยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทยตามกฎหมายดังกล่าวหรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

ข. สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องมีลักษณะของสถานที่ การบริการ หรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานมหาดไทยด้วย ประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้นด้วยก็ได้หรือ

ค. สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

I = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

ก. มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอมหรือปล่อยให้พล่อยปละละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

ข. มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า ยินยอมหรือปล่อยให้พล่อยปละละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

ค. มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

ง. มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสดงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

J = สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลัง 24.00 นาฬิกา

K = สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.2.5 ความหมายของหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

ความหมายของหอพักพิจารณาได้จากพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ในมาตรา 3 และกฎกระทรวงฉบับที่ 1 พ.ศ. 2508 ออกตามความในพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ข้อ 1 โดยมีความหมายว่า สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาซึ่งได้แก่การศึกษาใน มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนของรัฐบาล หรือโรงเรียน

2.2.6 ความหมายของสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

สุราตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ให้ความหมายของสุราว่า “สุรา” หมายความว่ารวมถึง วัตถุทั้งหลาย หรือของที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับสุรา และยังให้ความหมายของ “เชื้อสุรา” ไว้ว่า หมายถึงแป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมักหรือเชื้อใดๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุ หรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราอีกด้วย¹⁵

นิยามความหมายของสุราอีกประการหนึ่ง คือ “สุรา” หมายถึง ตัวสุราเองและรวมถึงวัตถุ หรือของผสมอื่นที่มีแอลกอฮอล์ที่เมื่อผ่านการผสมแล้วก็อาจดื่มกินได้เช่นเดียวกับสุรา

2.2.7 ความหมายของยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติดพิจารณาได้จากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 3 โดยระบุให้ยาเสพติดหมายความว่าถึง ตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ

- 1) ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

¹⁵ พินิจ ทิพย์มณี และ ธารทิพย์ เทียมทอง. (2552). การทบทวนความเหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการบริโภค. หน้า 10-13.

2) วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

3) สารระเหย ตามพระราชบัญญัติป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

1) ความหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ยาเสพติดให้โทษ คือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง ยาเสพติด ให้โทษรวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ได้หมายความถึงยาสามัญประจำบ้าน แต่ยาบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (มาตรา 4)

ยาเสพติดให้โทษแบ่งเป็น 5 ประเภท (มาตรา 7) เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เนื่องจากแต่ละประเภทมีอันตรายและความจำเป็นในทางการแพทย์ไม่เหมือนกัน โดยมีรายชื่อยาเสพติดให้โทษตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539)

ยาเสพติดให้โทษที่พบการกระทำผิดอยู่เสมอ ได้แก่

ประเภทที่ 1 เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี และแอลเอสดี

ประเภทที่ 2 โคคาอิน โคเคอิน ยาสกัดเข้มข้นต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน ฝิ่นยาฝิ่น

ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ได้แก่ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร

ประเภทที่ 4 อาเซติก แอนไฮไดรด์ อาเซติล คลอไรด์

ประเภทที่ 5 กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย

2) ความหมายตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2519

วัตถุออกฤทธิ์ คือ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 4)

วัตถุออกฤทธิ์ แบ่งเป็น 4 ประเภท (มาตรา 6 (1)) แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรง และความจำเป็นทางการแพทย์ โดยมีรายชื่อตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 97 (พ.ศ. 2539)

วัตถุออกฤทธิ์ที่พบการกระทำความผิด ได้แก่

ประเภท 1	- เตตราไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol)
	- จีเอชบี (GHB: Gamma-Hydroxybutyrate)
ประเภท 2	- มิดาโซแลม (Midazolam)
	- เฟนเตอมีน (Phentermine)
	- คีตามีน (Ketamine)
	- ซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine)
ประเภท 3	- บุปรีนอร์ฟิน (Buprenorphine)
	- เพนตาโซซีน (Pentazocine)
ประเภท 4	- ไดอาซีแพม (Diazepam)

3) ความหมายตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

สารระเหย คือ สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศให้ราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 3)

รายชื่อสารระเหยตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2538) เรื่อง กำหนดชื่อประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์เป็นสารระเหย ได้แก่

สารระเหยที่พบการกระทำความผิด ได้แก่

ผลิตภัณฑ์ ซึ่งสารเคมีที่เป็นสารระเหยผสมอยู่ มี 5 รายการ คือ

- (1) ทินเนอร์ (Thinners)
- (2) แลคเกอร์ (Lacquers)
- (3) กาวอินทรีย์สังเคราะห์ (Synthetic Adhesives)
- (4) กาวอินทรีย์ธรรมชาติ (Natural Organic Adhesives)
- (5) ลูกโป่งวิทยาศาสตร์ หรือ ลูกโป่งพลาสติก (Blowing Ballon)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นเป็นแนวความคิด หลักการ และความหมายทางกฎหมายของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาอันเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในการศึกษาประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษามาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 3

หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม บริเวณรายรอบสถานศึกษา

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาตาม พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติ

ในกฎหมายทั้ง 5 ฉบับดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบว่าหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษามาทั้งหมดในข้างต้นในส่วนที่สำคัญและเป็นปัญหาทางกฎหมายอยู่ในขณะนี้มียู่มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเหล่านั้นต่อไป

ในที่นี้ใคร่ขอเสนอหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาโดยลำดับ ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาคือการไม่สามารถนำมาตราทางกฎหมายว่าด้วยสถานบริการมาบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเหตุแห่งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหลายประการ เช่น การที่ผู้ประกอบการที่เปิดร้านค้าที่เข้าข่ายต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติสถานบริการไม่ขออนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเมื่อไม่มีการขออนุญาต หรือได้รับอนุญาตแล้วใบอนุญาตหมดอายุและผู้ประกอบการไม่ต่ออายุใบอนุญาต เช่นนี้ เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่สามารถนำพระราชบัญญัติสถานบริการในเรื่องอื่นมาใช้บังคับได้ ทำได้เพียงนำพระราชบัญญัติสถานบริการกรณีการตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตมาใช้บังคับซึ่งมีโทษค่อนข้างเบากว่ามาตรการอื่นๆที่ปรากฏในพระราชบัญญัติสถานบริการ เช่นนี้เป็นต้น

สำหรับมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการมีอยู่หลายประการแต่ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้จะกล่าวเฉพาะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา ดังนี้

3.1.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในกรณีการขออนุญาตตั้ง การต่ออายุใบอนุญาต การย้าย การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมและการออกใบแทนใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการ

3.1.1.1 หลักเกณฑ์ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการ

หลักเกณฑ์ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการเป็นไปตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ในที่วางหลักไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถาน

บริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการพิจารณาอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่คำนึงถึงประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ประกอบด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาต ตั้งสถานบริการตามวรรคสอง รวมทั้งการขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง¹⁶

ทั้งนี้ มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. 2549 ที่ออกตามความในมาตรา 4 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) สำหรับผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ตามแบบ สป.1 ต่อผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล และสำหรับผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่พร้อมด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้

(1) กรณีบุคคลธรรมดา

- (ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- (ข) สำเนาทะเบียนบ้าน
- (ค) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบัน ชั้น 1 รับรองว่าผู้ขออนุญาตไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนและไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง
- (ง) แบบแปลนแผนผังแสดงพื้นที่การให้บริการของสถานบริการและปริมาณของสถานบริการโดยใช้มาตราส่วนไม่เล็กกว่า 1 ใน 500
- (จ) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งสถานบริการ
- (ฉ) หลักฐานแสดงว่าอาคารที่ใช้ตั้งสถานบริการได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารโดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
- (ช) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวกขนาด 4x6 เซนติเมตร ของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน 3 รูป

¹⁶ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 4

(ซ) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้ตั้งสถานบริการหรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการในกรณีที่อาคารหรือสถานที่นั้นเป็นของผู้อื่น

(2) กรณีนิติบุคคล

(ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคล ซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ที่ตั้งสำนักงาน และผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล ที่เป็นปัจจุบัน

(ข) หนังสือแต่งตั้งผู้แทนนิติบุคคล ซึ่งต้องเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

ส่วนหลักฐานอื่นๆ ให้ดำเนินการเช่นเดียวกันกับกรณีบุคคลธรรมดายื่นขออนุญาตตั้งสถานบริการ

2) สถานที่ารวจนครบาล/อำเภอ ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่ตั้งสถานบริการ โดยผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ มาตรา 6 กล่าวคือ

- (1) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรม
- (3) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (4) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือโรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง

(5) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง ตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก หรือตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการค้าประเวณี

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตามความในวรรคก่อน และไม่ปรากฏประวัติการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 จนถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตภายในระยะเวลาสามปี และไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดทางอาญาอันมีลักษณะที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ตรวจสอบอาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ดังนี้¹⁷

¹⁷ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 7

(1) ไม่อยู่ใกล้วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชนหรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักในขนาดที่เห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ดังกล่าว

(2) ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

(3) มีทางถ่ายเทอากาศสะดวก

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 8 บัญญัติว่า ถ้าอาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการเป็นของผู้อื่น ต้องมีหนังสือแสดงว่าได้รับความยินยอมจากเจ้าของอาคารหรือสถานที่นั้นและสถานที่ตั้งสถานบริการต้องตั้งอยู่ในท้องที่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 แล้ว รวบรวมเอกสารหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นส่งให้จังหวัด/กองบัญชาการตำรวจนครบาลพิจารณา

3) จังหวัด/กองบัญชาการตำรวจนครบาลแล้วแต่กรณี นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการขออนุญาตตั้งสถานบริการและการต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการของจังหวัดหรือกองบัญชาการตำรวจนครบาลพิจารณา และนำมติที่ประชุมดังกล่าวเสนอความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาลพิจารณาอนุญาตต่อไป

4) ขั้นตอนการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาลมีบทบัญญัติของกฎหมายและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง คือ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการ พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 11 และ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยมีหลักเกณฑ์ แยกเป็น 2 กรณี

(1) กรณีผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลมีคำสั่งอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ และลงนามในใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ และลงนามในใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้จังหวัดส่งใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามแบบ สป.2 ให้อำเภอ/ตำรวจนครบาล เพื่อแจ้งผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการมารับใบอนุญาตพร้อมกับจ่ายค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

(2) กรณีผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลจะสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้ขออนุญาตทราบอย่างเพียงพอและให้โอกาสโต้แย้งและแสดงหลักฐานของตนก่อน ตามมาตรา 30 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และเมื่อมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการแล้ว ให้แจ้งข้อเท็จจริงของการที่เจ้าพนักงานที่มีคำสั่งไม่อนุญาตโดยละเอียดให้ผู้ขออนุญาตทราบพร้อมแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่งภายใน 30 วัน

ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการมีผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ดังนี้ คือ¹⁸

1) ในกรุงเทพมหานครได้แก่ ผู้กำกับหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล

2) ในจังหวัดอื่น ได้แก่ นายอำเภอ

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มีบทลงโทษผู้ตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการ เช่นว่านั้นในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁹

3.1.1.2 หลักเกณฑ์ในการต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ มีกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 โดยใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ยอกใบอนุญาต²⁰

ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอเสียก่อน ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว จะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

ทั้งนี้ มีกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตและดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. 2549 พร้อมด้วยหลักฐานดังนี้

- 1) สำเนาใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ
- 2) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 4 x 6 เซนติเมตร ของผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตหรือผู้แทนนิติบุคคลที่ถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน 2 รูป
- 3) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น 1 รับรองว่าผู้ขอต่อใบอนุญาตหรือผู้แทนนิติบุคคลมีคุณสมบัติตามมาตรา 6 (3) และ (4) กล่าวคือไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน

¹⁸ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 3

¹⁹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 26

²⁰ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 10

ไม่สมประกอบไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือโรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง

4) ผู้ขอต่อใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 6

5) สถานที่ตั้งมีลักษณะตามมาตรา 7 และมาตรา 8 (ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาตพักใช้ใบอนุญาตเพิกถอนใบอนุญาตและกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2548)

(1) ไม่เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในรอบปีที่ได้รับอนุญาตรวมกันเป็นระยะเวลาเกิน 90 วัน (ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาตพักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตและกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2548)

- ในกรณีหลักฐานและเอกสารที่ยื่นไว้ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการมีการเปลี่ยนแปลงผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตต้องยื่นหลักฐานและเอกสารที่มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงด้วย

- ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ใช้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอตั้งสถานบริการ

ทั้งนี้ ในการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการมีผู้รับผิดชอบคือ

1. ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้กำกับหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล

2. ในจังหวัดอื่น ได้แก่ นายอำเภอ

3.1.1.3 หลักเกณฑ์ในการย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการมีกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 กล่าวคือ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่²¹

นอกจากนี้ มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการที่ประสงค์จะขอย้ายแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการ ยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นท้องที่ที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ โดยใช้แบบคำร้อง ตามแบบคำร้องทั่วไป

²¹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 13

2) เมื่อสถานีตำรวจนครบาล อำเภอลำปางแล้วแต่กรณีได้ตรวจสอบหลักเกณฑ์ต่างๆ ครบถ้วนแล้ว ให้สรุปความเห็นเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี พิจารณาอนุญาตให้ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการต่อไป

ทั้งนี้ อาจแยกหลักเกณฑ์ในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการ ออกได้เป็นดังนี้

1) การย้ายสถานบริการ

(1) กรณีจังหวัดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (Zoning) สถานบริการต้องย้ายเข้า Zoning เท่านั้น (ย้ายออกนอก Zoning ไม่ได้)

(2) กรณีจังหวัดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่งดอนุญาตตั้งสถานบริการ จะอนุญาตให้ย้ายได้เฉพาะกรณี มีเหตุจำเป็นหรือสุดวิสัย เท่านั้น

2) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานบริการ ได้แก่

การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงภายในหรือภายนอก การขอเปลี่ยนชื่อหรือการเปลี่ยนแปลงบริเวณที่ตั้งภายในสถานที่เดียวกัน

(1) ให้อยู่ในดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าเห็นว่ามีเหตุผลจำเป็นก็พิจารณาอนุญาต

3) การต่อเติมสถานบริการ

(1) หากต่อเติมให้กว้างขวางออกไป ไม่ว่าจะเป็นการขอเพิ่มห้องบริการด้วยหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ว่าสมควรจะอนุญาตหรือไม่ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่อาศัยใกล้เคียงเป็นสำคัญ

(2) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการตาม (2) และ (3) ไม่ควรอนุญาตให้ขยายหรือเพิ่มพื้นที่เกินกว่า 1 เท่าของพื้นที่สถานบริการเดิมซึ่งได้รับอนุญาตในครั้งแรก

ทั้งนี้ ในการย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการมีผู้รับผิดชอบคือ

1. ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ผู้กำกับหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล

2. ในจังหวัดอื่น ได้แก่ นายอำเภอ

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 กรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้เฝ้าฝืน มาตรา 13 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท²²

3.1.1.4 หลักเกณฑ์ในการออกใบแทนอนุญาต

มีกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 12 กล่าวคือ ในกรณีใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการสูญหายหรือชำรุด ในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาต ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุด

นอกจากนี้ยังมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 มีหลักเกณฑ์ในการออกใบแทนใบอนุญาต ดังต่อไปนี้

1) กรณีใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) ให้ยื่นต่อผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอแล้วแต่กรณี

(2) ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอแล้วแต่กรณี ทำการสอบสวนและเสนอขอรับอนุญาตจากผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี

(3) ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบแทนใบอนุญาต โดยใช้แบบใบอนุญาตและให้ระบุคำว่า “ใบแทน” ด้วยตัวอักษรสีแดงไว้ด้านบนของใบอนุญาต และให้มีวัน เดือน ปี ที่ออกใบแทนพร้อมทั้งลายมือชื่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีกำกับไว้ในใบแทนใบอนุญาตด้วย

(4) ส่งคืนใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล หรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี

(5) แจ้งให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบเพื่อชำระค่าธรรมเนียมและรับใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

ทั้งนี้ ในการออกใบแทนอนุญาตมีผู้รับผิดชอบดังนี้คือ

²² พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28

1. ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ผู้กำกับหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล

2. ในจังหวัดอื่น ได้แก่ นายอำเภอ

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ในมาตรา 27 ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 12 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

3.1.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในกรณีการควบคุมกวดขันสถานบริการตามนโยบายจัดระเบียบสังคม

3.2.2.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการกวดขันสถานบริการตามนโยบายจัดระเบียบสังคมมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ดังนี้²³

- 1) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าทำงานในสถานบริการ
- 2) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้ผู้มีอาการมึนเมาจนประพตวิวนวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ
- 3) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพตวิวนวายหรือครองสติไม่ได้
- 4) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ซึ่งไม่มีหน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้น พักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ
- 5) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ
- 6) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

²³ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16

นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ คือ

ก. ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการโดยให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตรวจเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระบุอายุ ของผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการและในกรณีที่ผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการ หรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งและหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและการรับแจ้งให้เป็นไป ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดโดยในการดำเนินการดังที่กล่าวมานี้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ จะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้²⁴

ข. ห้ามมิให้ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่ผู้นั้นเป็นเจ้าของที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย²⁵

ค. ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติดู่นวายนหรือครองสติไม่ได้เข้าไป หรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือมีการฝ่าฝืน มาตรา 16/2 ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง/หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและการรับแจ้งให้เป็นไป ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดซึ่งการแจ้งดังกล่าวผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้แจ้งแทนก็ได้²⁶

ง. ในการจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิง ผู้รับอนุญาต ตั้งสถานบริการมีหน้าที่ต้องควบคุมการแสดงมิให้เป็นไปในทางลามก หรืออนาจาร และมีให้มีสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย แก่ผู้ชม²⁷

จ. ในกรณีหากปรากฏว่า ผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการฝ่าฝืนมาตรา 19 ในกรุงเทพมหานคร นายตำรวจท้องที่ตั้งแต่ชั้นสารวัตรขึ้นไป ในจังหวัดอื่น ตั้งแต่นายอำเภอท้องที่ขึ้นไป มีอำนาจสั่งให้งดการแสดงนั้นได้²⁸

ทั้งนี้ มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ดังนี้

²⁴ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/1

²⁵ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/2

²⁶ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/3

²⁷ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 19

²⁸ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 20

1. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 16 (1) (2) (3) หรือ (4) มาตรา 16/1 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท²⁹

2. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท³⁰

3. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 16/1 วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา 16/3 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทและผู้ใดเข้าไปในสถานบริการโดยไม่มีหรือไม่ยอมให้ตรวจเอกสารราชการตามมาตรา 16/1 วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท³¹

4. ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยฝ่าฝืน มาตรา 16/2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่อาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นอาวุธปืน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่อาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นวัตถุระเบิดหรืออาวุธสงคราม ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาชุนั้นด้วย³²

5. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 19 หรือผู้ใดจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการที่เป็นไปในทางลามกหรืออนาจาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³³

3.2.2.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย

1) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 มีรายละเอียดดังนี้

ในการตรวจตราสอดส่องสถานบริการให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัดและให้ถือปฏิบัติในการกวดขันสถานบริการตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม 6 ประการ ดังนี้

²⁹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 27

³⁰ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28

³¹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28/1

³² พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28/2

³³ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28/3

(1) ให้ตรวจตรา กวดขันสถานบริการที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

(2) กวดขันมิให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

(3) มิให้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในสถานบริการ

(4) มิให้มีการแสดงลามกอนาจาร หรือการแสดงที่ไม่เหมาะสมในสถานบริการ

(5) ให้สถานบริการดำเนินกิจการอย่างถูกต้องตามประเภทที่ขออนุญาตและให้เปิด-ปิดสถานบริการตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

(6) ควบคุมมิให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการเว้นแต่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบ คือ

1. ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้กำกับหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล
2. ในจังหวัดอื่น ได้แก่ นายอำเภอ

2) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ บท. 0307.1/ว91 ลงวันที่ 12 มกราคม 2548 มีรายละเอียด ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมร้านจำหน่ายสุราประเภทต่างๆ ให้ดำเนินกิจการอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน จึงให้จังหวัดดำเนินการกวดขันร้านจำหน่ายสุรา ดังนี้

(1) กรณีร้านจำหน่ายสุราที่เข้าข่ายเป็นสถานบริการ ตามนัยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น ให้แจ้งผู้ประกอบการว่าจะต้องได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการก่อนที่จะเปิดดำเนินกิจการ ซึ่งหากปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย

(2) กรณีมีผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งสถานบริการในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (Zoning) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หากตรวจสอบสถานที่ตั้งแล้วพบว่าเป็นลานโล่งไม่มีรั้วรอบขอบชิด เช่น ลานจำหน่ายเบียร์ที่จัดให้มีขึ้นเป็นการชั่วคราวตามฤดูกาลซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าจะทำให้ยากแก่การปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือเห็นว่าจะทำให้ไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชนทั่วไปได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจไปในทางไม่อนุญาต อนึ่งการออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถาน

บริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการ ออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการเป็นการชั่วคราวได้แต่อย่างใด

(3) กรณีลานจำหน่ายเบียร์ที่จัดให้มีขึ้นเป็นการชั่วคราวตามฤดูกาล ซึ่งไม่มี ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจไม่ออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตามข้อ 2 ให้แนะนำผู้ประกอบการระมัดระวังมิให้ประกอบกิจการเข้าข่ายเป็นสถานบริการตาม พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น ในกรณีที่มีดนตรีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง จะต้องไม่มีพนักงาน นักร้อง หรือนักแสดง มานั่งกับลูกค้า และ จะต้องไม่ยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น หรือในกรณีที่มีแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่น ใดเพื่อการบันเทิง จะต้องปิดทำการภายในเวลา 24.00 นาฬิกา มิเช่นนั้นอาจเข้าข่ายเป็นสถานบริการ ตามกฎหมาย

(4) กวดขันสถานประกอบการประเภทร้านจำหน่ายสุราต่างๆ (เครื่องดื่ม ทุก ชนิดที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม) ซึ่งมีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงที่ไม่มี ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ปิดทำการภายในเวลา 24.00 นาฬิกา และกวดขันสถานประกอบการ ประเภทดังกล่าว รวมทั้งสถานบริการต่างๆ ในท้องที่ให้ขออนุญาตตามที่กฎหมายอื่นๆได้กำหนดไว้ ด้วย เช่น การขออนุญาตจำหน่ายสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 การขออนุญาตทำการ โฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง ตามพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493 การแจ้งหรือขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หรือการขออนุญาตฉายหรือให้บริการซึ่งเทปหรือวีสดู โทรทัศน์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 กรณีที่มีการฉายหรือ ให้บริการซึ่งเทปหรือวีสดูโทรทัศน์ เป็นต้น

(5) กวดขันการจำหน่ายสุราและการดื่มสุรา (เครื่องดื่มทุกชนิดที่มีแอลกอฮอล์ เป็นส่วนผสม) ในสถานที่จำหน่ายสุรา และสถานบริการต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ห้าม จำหน่ายสุรา และห้ามดื่มสุรานอกเวลา ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 ห้ามจำหน่ายสุราให้กับเด็ก และห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติ สุรา พ.ศ. 2493 เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจท้องที่แจ้งเตือน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงข้อห้ามต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหากภายหลังจากที่แจ้ง เตือนแล้วยังพบการกระทำความผิดให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายโดยเฉียบขาดทุกราย

3) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ บท. 0307.1/3.3674 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2549 มีรายละเอียด ดังนี้

ด้วยปรากฏว่ามีข่าวปรากฏทางสื่อมวลชนว่า มีสถานประกอบการประเภทร้านจำหน่ายอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นที่ยังเปิดดำเนินการหลังเวลา 24.00 นาฬิกาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งสถานประกอบการดังกล่าวบางแห่งประกอบกิจการเข้าลักษณะของสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 บางแห่งประกอบกิจการไม่เข้าลักษณะของสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แต่ลักษณะของการดำเนินการคล้ายสถานบริการ โดยปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนเข้าไปมั่วสุมดื่มสุรา มีการจัดแต่งร้านโดยมีการเปิดเพลง และมีการจัดอุปกรณ์ให้แสงสว่างอื่นๆ นอกเหนือจากอุปกรณ์ที่ให้แสงสว่างตามปกติ เช่น ไฟกระพริบแสง ลำแสงเลเซอร์ อุปกรณ์สะท้อนแสงไฟ ไฟสีต่างๆ เป็นต้น ได้ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง บางแห่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ชิด ศาสนสถานและสถานศึกษา ประกอบกับการเปิดดำเนินการยังฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 เกี่ยวกับกำหนดเวลาการจำหน่ายสุรา

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และทำให้การบังคับให้กฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการมั่วสุมเที่ยวเตร่ของเด็กและเยาวชน ตลอดจนไม่ให้สถานประกอบการต่างๆ ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่การปฏิบัติศาสนกิจและการประกอบกิจกรรมทางการศึกษาจึงให้ทุกจังหวัดถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) กวดขันสถานบริการทุกประเภทให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และนโยบายการจัดระเบียบสังคมโดยเคร่งครัด ซึ่งหากปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายทุกราย และให้พิจารณาใช้มาตรการทางปกครองตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ประกอบกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ 4 เมษายน 2548

(2) กวดขันสถานประกอบการที่ดำเนินการเข้าข่ายเป็นสถานบริการ ตามนัยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ให้แจ้งผู้ประกอบการว่าจะต้องได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการก่อนที่จะเปิดดำเนินการ ซึ่งหากฝ่าฝืนให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายโดยเฉียบขาดทุกราย

(3) กวดขันสถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ ให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การขออนุญาตจำหน่ายสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ถ้าสุรานั้นทำขึ้นในราชอาณาจักร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท กำหนดเวลาการจำหน่ายสุรา ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน

2515จำหน่ายสุราได้ตั้งแต่เวลา 11.00–14.00 นาฬิกา และตั้งแต่ 17.00–24.00 นาฬิกา ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การดื่มสุรา ณ สถานที่จำหน่ายสุราในกำหนดเวลาห้ามจำหน่ายสุรา ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การแจ้งหรือขออนุญาตจัดตั้งสถานที่เสสมอาหารตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ผู้ตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสสมอาหารที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท พื้นที่ไม่เกิน 200 ตารางเมตร โดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้งต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท เป็นต้น ทั้งนี้ให้พิจารณาใช้มาตรการทางปกครองโดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0307.1/ว 2456 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2547

ตารางที่ 3.1 โทษทางอาญาเกี่ยวกับสถานบริการและสถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการตามกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลำดับที่	ฐานความผิด	ระเบียบ/กฎหมาย	โทษทางอาญา
1.	สถานประกอบการที่	ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่	ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่ง

	มีลักษณะคล้ายสถานบริการ เช่น ร้านอาหารที่มีพฤติการณ์ส่งเสียงดังสร้างความเดือดร้อนรำคาญ	50 ลงวันที่ 15 มกราคม 2502 ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0307 1/ว 1814 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2550	ปิดสถานประกอบการนั้นครั้งแรก มีกำหนดระยะเวลา 30 วันครั้งที่ 2 มีกำหนดระยะเวลา 60 วันครั้งต่อไป ไม่มีกำหนดระยะเวลา
2.	จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต	พระราชบัญญัติ สุรา พ.ศ. 2593	ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ถ้าสุรานั้นทำขึ้นในราชอาณาจักร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท
3.	กำหนดให้จำหน่ายสุราได้ตั้งแต่เวลา 11.00–14.00 น. และ 17.00 – 24.00 น.	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
4.	ห้ามดื่มสุรา ณ สถานที่จำหน่ายสุรา ในกำหนดเวลาห้ามจำหน่ายสุรา	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515	จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5.	ห้ามจำหน่ายสุรา ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท

6.	การตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร อนุญาตพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร โดยไม่ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น	พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535	- จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท - โทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกิน 5,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
7.	สร้างเหตุเดือดร้อนรำคาญโดยฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของเจ้าพนักงานท้องถิ่น	พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2551	จำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8.	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต้องห้าม	พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
9.	บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สถานที่ต้องห้าม	พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.1.3 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในกรณีการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการ (Zoning)

การกำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการ หรือ Zoning เป็นมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีการนำมาใช้ปรับปรุงระบบการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา ในที่นี้ใคร่ขอนำเสนอมาตรการ การกำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการ (Zoning) ที่ใช้ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ดังนี้ คือ³⁴

3.1.3.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการในประเทศไทย

³⁴ ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2539). คู่มือปฏิบัติงานสถานบริการ. หน้า 212-216.

ภายหลังจากที่มีการจัดระเบียบสังคมอย่างจริงจังในสมัยที่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และร้อยตำรวจเอกประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้น ได้มีการนำพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาบังคับใช้อย่างจริงจังในรูปแบบของการดำเนินการให้ถูกต้อง เครื่องครัดที่สำคัญคือการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการ หรือ Zoning ขึ้น โดยนับแต่มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการตั้งแต่สมัยที่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงปัจจุบันมีการประกาศกำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการ ดังนี้ คือ

1) พื้นที่ที่ดำเนินการครั้งแรก (พื้นที่นำร่อง)

(1) พื้นที่ที่ขอกำหนดเขตพื้นที่เพื่อกองอนุญาตตั้งสถานบริการทั้งจังหวัด จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดสตูล จังหวัดพิจิตร และ จังหวัดอ่างทอง (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว เมื่อวันที่ 26 ก.ค. 2545)

(2) พื้นที่ที่ขอกำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการ (Zoning) จำนวน 9 แห่ง
ได้แก่

1. จังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 พื้นที่
 - อำเภอเมืองภูเก็ต
 - อำเภอกระทุ้ง
2. จังหวัดเชียงราย จำนวน 3 พื้นที่
 - อำเภอเมืองเชียงราย
 - อำเภอแม่สาย
 - อำเภอเชียงแสน
3. จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอบางละมุง
4. จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองนครราชสีมา (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว เมื่อวันที่ 27 ก.ย. 2545)
5. จังหวัดลำปาง จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองลำปาง
6. จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองสุรินทร์ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ตุลาคม 2545)
7. จังหวัดตาก จำนวน 1 พื้นที่

- อำเภอเมืองตาก

8. จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1 พื้นที่

- อำเภอเมืองสมุทรสงคราม

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว เมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2545)

9. กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 พื้นที่

- ย่านพัฒนาพงษ์

- ย่านเพชรบุรีตัดใหม่

- ย่านรัชดาภิเษก

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว เมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2545)

2) พื้นที่ที่ดำเนินการต่อในปัจจุบัน

(1) จังหวัดที่ขอกำหนดเขตพื้นที่เพื่ออนุญาตตั้งสถานบริการทั้งจังหวัด

จำนวน 21 จังหวัด ได้แก่

1. จังหวัดนนทบุรี	2. จังหวัดปัตตานี	3. จังหวัดสิงห์บุรี
4. จังหวัดสุพรรณบุรี	5. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	
6. จังหวัดชัยนาท	7. จังหวัดศรีสะเกษ	8. จังหวัดกาญจนบุรี
9. จังหวัดหนองคาย	10. จังหวัดระนอง	11. จังหวัดเพชรบุรี
12. จังหวัดอุทัยธานี	13. จังหวัดกำแพงเพชร	14. จังหวัดพังงา
15. จังหวัดชุมพร	16. จังหวัดสกลนคร	17. จังหวัดพะเยา
18. จังหวัดน่าน	19. จังหวัดยโสธร	20. จังหวัดปทุมธานี
21. จังหวัดหนองบัวลำภู		

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว เมื่อวันที่ 12 ส.ค. 2545)

(2) จังหวัดที่กำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการ จำนวน 41 จังหวัด ได้แก่

1. จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 2 พื้นที่
 - อำเภอเมืองสมุทรสาคร
 - อำเภอกระทุ่มแบน
2. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอหัวหิน
3. จังหวัดราชบุรี จำนวน 2 พื้นที่

- ถนนเพชรเกษม อำเภอเมืองราชบุรี
 - ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 อำเภอบ้านโป่ง
4. จังหวัดนครปฐม จำนวน 2 พื้นที่
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3096 (ถนนราชมรรคา) อำเภอเมืองนครปฐม
 - ถนนเทศบาล 13 (ซอยวัดอ้อมใหญ่) อำเภอสามพราน
5. จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
6. จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองมุกดาหาร
7. จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองพิษณุโลก
8. จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองจันทบุรี
9. จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 พื้นที่
- อำเภอเมือง (ถนนรณรงค์บุรี)
 - อำเภอเมือง (ถนนธานี)
10. จังหวัดตราด จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองตราด
11. จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 พื้นที่
- อำเภอเกาะสมุย 3 พื้นที่
 - อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
 - อำเภอเวียงสระ
12. จังหวัดลำพูน จำนวน 3 พื้นที่
- ถนนศรีบุญยืน อำเภอเมืองลำพูน
 - ถนนสายนิคมอุตสาหกรรม-บ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน
 - ถนนสายเลียงเมือง-ป่าซาง อำเภอเมืองลำพูน
13. จังหวัดสระแก้ว จำนวน 2 พื้นที่
- อำเภอเมืองสระแก้ว
 - ถนนสุวรรณศร อำเภออรัญประเทศ
14. จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1 พื้นที่

- อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา (ถนนศุภประยูร)
- 15. จังหวัดระยอง จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองระยอง
- 16. จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองปราจีนบุรี
- 17. จังหวัดเลย จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองเลย
- 18. จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองนครสวรรค์
- 19. จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองร้อยเอ็ด
- 20. จังหวัดนครพนม จำนวน 2 พื้นที่
 - อำเภอเมืองนครพนม (ถนนนิตโย) ทั้งสองพื้นที่ (ฝั่งซ้ายและขวา)
- 21. จังหวัดตรัง จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองตรัง
- 22. จังหวัดลพบุรี จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองลพบุรี
- 23. จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 พื้นที่
 - อำเภอเมืองขอนแก่น
 - อำเภอบ้านไผ่
- 24. จังหวัดแพร่ จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเด่นชัย
- 25. จังหวัดพัทลุง จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองพัทลุง
- 26. จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองอุดรดิตถ์
- 27. จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 พื้นที่
 - อำเภอเมืองชัยภูมิ บริเวณ 2 ฝั่งทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 225 (ชัยภูมิ – นครสวรรค์)
- 28. จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 พื้นที่
 - อำเภอบางพลี

- อำเภอเมืองสมุทรปราการ
29. จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองมหาสารคาม
30. จังหวัดสงขลา จำนวน 3 พื้นที่
- อำเภอหาดใหญ่
 - ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา
 - ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา
31. จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 พื้นที่
- อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
 - อำเภอหล่มสัก
32. จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2 พื้นที่
- อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
 - อำเภอทุ่งสง
33. จังหวัดสระบุรี จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองสระบุรี
34. จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 พื้นที่
- อำเภอเมืองอุดรธานี
 - บริเวณ 2 ฝั่งทางหลวง 11 แ่่นดิน หมายเลข 2 (อุดรธานี-หนองคาย)
35. จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
36. จังหวัดยะลา จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเบตง
37. จังหวัดนราธิวาส จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอสุไหงโกลก
38. จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองอุบลราชธานี
39. จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองเชียงใหม่
40. จังหวัดกระบี่ จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองกระบี่

41. จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 พื้นที่
- อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

3.1.3.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาในการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการในต่างประเทศ

สำหรับกรณีต่างประเทศมีการนำเอาระบบการกำหนดการกำหนดพื้นที่ หรือระบบ Zone มาใช้โดยในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา³⁵ เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่นำการกำหนดพื้นที่ หรือระบบ Zone มาใช้จัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาโดยเริ่มขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1970 รัฐสภาของสหรัฐอเมริกาได้ออกพระราชบัญญัติ “เขตสถานศึกษา” (School Zone) อีกทั้งรัฐบาลของมลรัฐเริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติใช้ในช่วงกลางปี ค.ศ.1980 และได้เริ่มใช้อย่างจริงจัง ผลการวิเคราะห์ของ National Alliance for Model State Drug Laws (NAMSDL) เมื่อปี ค.ศ. 2000 พบว่า มลรัฐทั้ง 50 มลรัฐและรวมถึงเขตโคลัมเบียได้ออกพระราชบัญญัติเพิ่มบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดในเขตหวงห้ามบริเวณโดยรอบสถานศึกษาและบริเวณสาธารณะ สาเหตุที่ต้องมีการตราพระราชบัญญัติเขตปลอดสิ่งเสพติดดังกล่าวก็เพื่อป้องกันเยาวชนให้อยู่ห่างไกลจากสิ่งเสพติดต่างๆ โดยการสร้างอาณาบริเวณที่ปลอดภัยโดยรอบสถานศึกษาและสถานที่ต่างๆ ที่นักเรียนนักศึกษาต้องอาศัยอยู่ โดยแท้จริงแล้วเกือบทุกมลรัฐได้มีการนำรูปแบบพระราชบัญญัติเขตปลอดสิ่งเสพติดมาปรับใช้แต่ประสบความสำเร็จน้อยมาก จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2005 คณะกรรมการพิพากษาแห่งมลรัฐ นิวเจอร์ซีย์ (New Jersey’s Sentencing Commission) ได้ทำการสำรวจพบว่ามลรัฐต่างๆ ยังมีความเข้าใจในเรื่องเขตปลอดสิ่งเสพติดอยู่น้อยมาก ดังนั้น มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ได้ผ่านกฎหมายเขตปลอดสิ่งเสพติดของรัฐ จากผู้สนับสนุนที่คำนึงถึงเรื่องผลกระทบของกฎหมายเขตปลอดสิ่งเสพติดบริเวณชุมชนโดยรอบ ทำให้สภานิติบัญญัติของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ได้จัดตั้งคณะกรรมการพิพากษาในปีค.ศ. 2004

ผู้ช่วยทนายความแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ มร.รอน ซ์ซวิน ได้กล่าวว่า “จุดมุ่งหมายของเขตปลอดสิ่งเสพติดบริเวณสถานศึกษานั้น เพื่อป้องกันเยาวชนและสถานศึกษาให้อยู่ไกลจากสิ่งเสพติด เรายอมรับว่าสงครามสิ่งเสพติดนั้นอาจจะชนะหรืออาจจะแพ้ก็ได้ ความมุ่งมั่นของเราก็คือการสร้างบริเวณที่ปลอดภัยให้กับเยาวชนเพื่อที่จะผลักดันให้ผู้ค้าสิ่งเสพติดออกไป แต่โชคร้ายที่ว่าเขต 1,000 ฟุต นั้นได้ประสบความสำเร็จล้มเหลวที่จะไปถึงเป้าหมายนั้น” (Judith, Kevin และ Jason)

³⁵ สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (2550). การติดตามประเมินผลและพัฒนาโครงการจัดระเบียบสังคมบริเวณปริณชณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พื้นที่ต้นแบบชุมชนน่าอยู่และปลอดภัยชอยประชาชน-นนทบุรี 8 (วิจัยทุนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์). หน้า 17-26.

กฎหมายเขตปลอดสิ่งเสพติดได้กำหนดบทลงโทษอย่างหนักสำหรับการกระทำผิดกฎหมายสิ่งเสพติดที่มีขึ้นภายในบริเวณเขตหวงห้ามโดยรอบสถานศึกษา ที่พักอาศัยสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และบริเวณที่ห้ามอื่นๆ กฎหมายของมลรัฐโดยทั่วไปได้กำหนดเขตปลอดสิ่งเสพติดอยู่ที่ 1,000 ฟุตโดยรอบสถานศึกษา แต่ทั้งนี้บริเวณขอบเขตดังกล่าวอาจมีขนาดพื้นที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ 300 ฟุตถึง 3 ไมล์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกฎหมายของมลรัฐนั้นๆ จะเป็นผู้กำหนดเอง โดยส่วนใหญ่ เขตปลอดยาเสพติดนั้นหมายรวมถึงพื้นที่ปลอดการผลิต การจำหน่าย หรือการครอบครองสารควบคุมเพื่อนำไปจำหน่ายภายหลัง และรวมไปถึงการครอบครองยาสามัญบางประเภทด้วย บางมลรัฐได้แยกการกระทำผิดกฎหมายยาเสพติดในเขตหวงห้ามออกมาต่างหาก แต่ทว่ามลรัฐโดยส่วนมากได้กำหนดเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดกฎหมายโดยการมียาเสพติดไว้ในครอบครองหรือเพื่อการจำหน่ายในเขตปลอดยาเสพติดซึ่งบทลงโทษต่างๆ และบทลงโทษที่เพิ่มขึ้นได้ถูกนำมาใช้ในเขตปลอดยาเสพติดอย่างแพร่หลาย อีกทั้งในหลายๆ รัฐได้เพิ่มโทษการพิพากษาตัดสินจำคุกด้วย

กฎหมายเขตปลอดสิ่งเสพติดมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1) กฎหมายลักษณะแรกแสดงให้เห็นว่าการจำหน่ายและ/ หรือการครอบครองยาเสพติดที่ผิดกฎหมายในเขตปลอดยาเสพติดถือเป็นการก่ออาชญากรรมที่เด่นชัดซึ่งจะได้รับโทษเฉพาะหรือรอลงอาญา

2) กฎหมายลักษณะที่สองซึ่งเป็นแบบที่ใช้กันโดยทั่วไป โดยกำหนดบทลงโทษที่เพิ่มขึ้น หากมีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในเขตปลอดยาเสพติด

ถึงแม้ว่าผลที่ตามมาสำหรับจำเลยในคดีแพ่งบ่อยครั้งมีความคล้ายคลึงกัน แต่ความต่างนั้นตามกฎหมายถือเป็นสิ่งสำคัญและการรายงานนั้นยังคงอ้างถึงการกระทำผิดในเขตปลอดยาเสพติดซึ่งเป็นอาชญากรรมจำเพาะหรือบทเสริมซึ่งเป็นบทเพิ่มการลงโทษเมื่อต้องระบุกฎหมายเพื่อเอาโทษหรือเมื่อนำมาใช้

กฎหมายเขตปลอดยาเสพติดฉบับแรกประกาศใช้ครั้งแรกในรูปแบบของพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมการใช้นยาเสพติดในทางผิดอย่างกว้างขวาง เมื่อปี ค.ศ. 1970 และได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในปี ค.ศ. 1984 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดการระบาดของยาเสพติดในเขตเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพระราชบัญญัติของสหพันธรัฐกำหนดให้การเพิ่มโทษในบทลงโทษนั้นมีผลบังคับใช้กับการจำหน่าย การครอบครองเพื่อการจำหน่าย หรือการผลิตสารควบคุมภายในเขต 1,000 ฟุตรอบสถานศึกษาหรือสนามเด็กเล่น หรือภายในเขต 100 ฟุต ในศูนย์เยาวชน สระว่ายน้ำ หรือร้านวิดีโอ ผู้กระทำผิดในเขตปลอดยาเสพติดนั้นจะถูกลงโทษเป็น 2 เท่าของผู้กระทำผิดนอกเขตปลอดสิ่งเสพติดดังกล่าว ซึ่งละเว้นกรณีกัญชาที่มีปริมาณเพียง 5 กรัม หรือน้อยกว่า ในปี ค.ศ. 2000 สันนิบาตแห่งชาติได้เตรียมบทวิเคราะห์ฉบับร่างกฎหมายยาเสพติดของมลรัฐต้นแบบ จาก

การสำรวจซึ่งพบว่า มลรัฐทั้ง 50 มลรัฐและเขตการปกครองโคลัมเบียได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
เพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายในเขตห้ามบริเวณรอบสถานศึกษาต่างๆและสถานที่สาธารณะ

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพระราชบัญญัติเขตปลอดภัยเสพติดของมลรัฐ ได้แก่

1) ขนาดพื้นที่ ขนาดพื้นที่อาจมีความแตกต่างกันออกไปตั้งแต่ 300 ฟุตถึง
3 ไมล์

เขตปลอดภัยเสพติดตามแบบนั้นมีพื้นที่ที่กว้างขยายออกไปในทุก 1,000 ฟุต
ในทุกทิศทางจากเขตสถานศึกษาหรือครอบคลุมโครงสร้างของสถานศึกษา หรือจากบริเวณ
สถานศึกษาโดยมีความยาวประมาณสนามฟุตบอล มลรัฐจำนวนมากได้จัดตั้งเขตที่ได้จำเพาะลงไปโดย
มุ่งไปที่บริเวณโดยรอบสถานศึกษาและบริเวณอื่นๆ ที่เด็กและเยาวชนอยู่

สมาชิกรัฐสภานิติบัญญัติของมลรัฐมิชิแกน มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา และมลรัฐ
โรดไอส์แลนด์ ได้กำหนดเขตปลอดภัยเสพติดไว้ที่ 300 ฟุตรอบสถานศึกษา ในมลรัฐมิชิแกนนั้นเขต
ดังกล่าวได้ขยายพื้นที่ออกไปอีก 300 ฟุต หรือประมาณ 1 บล็อก ซึ่งแล้วแต่ว่าขนาดใดจะมีพื้นที่ที่กว้าง
กว่ากัน สำหรับมลรัฐออลาฮัสกาและมลรัฐไวโอมิ่งได้ขยายเขตปลอดภัยเสพติดออกไปเป็นระยะ 500 ฟุต
รอบสถานศึกษา ในขณะที่มลรัฐฮาวายได้กำหนดเขตปลอดภัยเสพติดไว้ที่ 750 ฟุตรอบสถานศึกษา
สมาชิกรัฐสภานิติบัญญัติของมลรัฐเวอร์มอนต์เลือกที่จะไม่กำหนดเขตพื้นที่พิเศษขึ้นแต่เลือกที่จะเพิ่ม
บทลงโทษสำหรับการขนส่งยาเสพติดในบริเวณพื้นที่สถานศึกษา บริเวณที่ติดกับสถานศึกษาหรือบน
รถโรงเรียน

ในทางตรงกันข้ามมลรัฐคอนเนตทิคัทและมลรัฐมิสซิสซิปปี ได้กำหนดเขต
ปลอดภัยเสพติดไว้ที่ 1,500 ฟุตจากสถานศึกษา เขตปลอดภัยเสพติดของมลรัฐมิสซิสซิปปีนั้นได้ขยาย
พื้นที่ออกไปอีก 1,500 ฟุตจากอาคารหรือบริเวณรอบอาคาร และ 1,000 ฟุตจากเขตทรัพย์สินอื่นทั้ง
มลรัฐมิสซูรีและมลรัฐโอกลาโฮมาได้กำหนดเขตปลอดภัยเสพติดไว้ที่ 2,000 ฟุตบริเวณรอบ
สถานศึกษา และ 1,000 ฟุตจากเขตที่อยู่อาศัย สำหรับมลรัฐโอกลาโฮมากำหนดพื้นที่เขตปลอดภัย
จำหน่ายยาเสพติดไว้ที่ 2,000 ฟุตและเขตปลอดภัยการครอบครองยาเสพติดไว้ที่ 1,000 ฟุต นอกจากนี้
มลรัฐเซาท์แคโรไลนาได้กำหนดเขตปลอดภัยเสพติดไว้ที่ 2,640 ฟุต หรือครึ่งไมล์จากสถานศึกษา
ในขณะที่มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐมิสซูรี มลรัฐโอกลาโฮมา มลรัฐเซาท์แคโรไลนา มีความหนาแน่นของ
ประชากรค่อนข้างน้อยทำให้ผลกระทบของการขยายพื้นที่เขตปลอดภัยเสพติดเบาบางแต่สำหรับมลรัฐ
คอนเนตทิคัท ซึ่งมีประชากรหนาแน่นมากเป็นลำดับสี่ของประเทศซึ่งได้ขยายผลกระทบของเขตพื้นที่
ที่ใหญ่กว่ามลรัฐอื่นออกไป อย่างไรก็ตามไม่มีมลรัฐอื่นกำหนดมาตราส่วนพื้นที่ตามสมาชิกรัฐ
บัญญัติของมลรัฐอลาบามาที่ซึ่งได้กำหนดเขตปลอดภัยเสพติดไว้ที่ 15,840 ฟุต หรือสามไมล์จาก
สถานศึกษาหรือบริเวณที่พักอาศัย

2) สถานที่ตั้ง เริ่มจากสถาบันการศึกษาไปถึงห้างสรรพสินค้า มลรัฐบางแห่งได้กำหนดเขตปลอดยาเสพติดอย่างพิถีพิถันโดยเฉพาะเจาะจงไปที่สถานศึกษาเป็นหลักซึ่งเป็นเป้าหมายแต่ดั้งเดิมของกฎหมาย อย่างไรก็ตามมลรัฐโดยส่วนใหญ่ได้ยึดเขตปลอดยาเสพติดกับบริเวณต่างๆ อาทิเช่น สวนสาธารณะและย่านที่พักอาศัย อีกทั้งบางมลรัฐได้รวมไปถึงบริเวณและสิ่งก่อสร้างของรัฐและเอกชนด้วย มลรัฐทั้ง 11 แห่ง ได้แก่ มลรัฐอริโซนา มลรัฐฮาวาย มลรัฐแคนซัส มลรัฐเคนตักกี มลรัฐมอนทานา มลรัฐนิวแม็กซิโก มลรัฐนอร์ท แคโรไลนา มลรัฐนอร์ทดาโกต้า มลรัฐโอไฮโอ มลรัฐเวอร์มอนท์ และมลรัฐไวโอมิ่ง ยังคงมีกฎหมายเขตปลอดยาเสพติดที่ลงโทษการทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

สำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติของมลรัฐอาร์คันซอร์ได้ขยายพื้นที่ไปถึงที่จอดรถสาธารณะ ที่พักอาศัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ศูนย์นันทนาการ (สถานที่ออกกำลังกาย) ลานสเก็ต สโมสรหรือไนท์คลับ สถานที่อำนวยความสะดวกในการรักษาเยียวาโดยการใช้สารที่มากเกินไปและโบสถ์ในมลรัฐยูทาห์นั้นเขตปลอดยาเสพติดได้ขยายการครอบคลุมออกไปนอกเหนือจากสถานศึกษา สวนสาธารณะ และโบสถ์แล้ว ยังรวมถึงที่จอดรถและห้างสรรพสินค้าด้วย

3) ลักษณะการกระทำผิดกฎหมาย ตั้งแต่การขายถึงการมีไว้ในครอบครอง มลรัฐโดยส่วนมากซึ่งปกคลุมไปด้วยพระราชบัญญัติเขตปลอดยาเสพติดได้นำพระราชบัญญัติมาใช้กับการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่าย หรือความพยายามที่จะจำหน่ายซึ่งรวมไปถึงการครอบครองไว้เพื่อจำหน่ายด้วย แต่พระราชบัญญัติในบางรัฐ เช่น มลรัฐอลาสกา มลรัฐอริโซนา มลรัฐคอนเนตทิคัท มลรัฐเดลาแวร์ มลรัฐอินเดียนา มลรัฐมิชิแกน และมลรัฐโอกลาโฮมายังได้กำหนดให้บุคคลที่มีสารควบคุมไว้ในครอบครองในเขตปลอดยาเสพติดมีโทษเพิ่มขึ้นอีกด้วยสำหรับมลรัฐไอโอวา และมลรัฐโอเรกอน ได้กำหนดบทลงโทษพิเศษเฉพาะสำหรับการครอบครองยาเสพติดในเขตปลอดยาเสพติด แต่กฎหมายของมลรัฐไอโอวาได้กำหนดบทลงโทษให้บุคคลที่กระทำความผิดได้ทำงานบริการชุมชน แต่กฎหมายของมลรัฐโอเรกอนได้กำหนดให้บุคคลที่ครอบครองกัญชาในเขตสถานศึกษามีความผิดอาญาสถานเบา ทั้งนี้พระราชบัญญัติของมลรัฐ คอนเนตทิคัท ได้พิจารณาตัดสินให้มีโทษจำคุกอย่างน้อย 2 ปีสำหรับการมียาเสพติดไว้ในครอบครองภายในบริเวณ 1,500 ฟุตจากเขตสถานศึกษาหรือศูนย์รับเลี้ยงเด็ก พระราชบัญญัติเขตปลอดยาเสพติดของมลรัฐอริโซนาได้กำหนดเพิ่มโทษขังคุกสำหรับบุคคลที่ถูกจับเนื่องจากการใช้ยาเสพติดในบริเวณสถานศึกษา

อย่างไรก็ตามบางรัฐมีความประสงค์ให้กฎหมายเขตปลอดยาเสพติดนั้นไม่รวมจำเลยที่เป็นผู้เยาว์และ/หรือนักเรียนนักศึกษา ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติในมลรัฐเดลาแวร์ได้ระบุว่าจะจำเลยต้องมีอายุ 18 ปี สำหรับกฎหมายของมลรัฐคอนเนตทิคัทได้กำหนดโทษจำคุกอย่างน้อย 2 ปีสำหรับการครอบครองยาเสพติดแต่มีข้อยกเว้นสำหรับนักเรียน นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษา ผู้ที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดในเขตปลอดยาเสพติดในมลรัฐอลาบามา มลรัฐคอนเนตทิคัท

และมลรัฐแมสซาชูเซต ต้องพบกับบทลงโทษที่เพิ่มขึ้นจากการพิพากษาคดีใดๆ ในกรณีที่ทำ ความผิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในขณะที่เดียวกันจำเลยในมลรัฐวอชิงตันต้องประสบกับการถูก พิพากษาคดีตัดสินจำคุกที่เพิ่มขึ้น 2 ปี ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์การลงโทษการกระทำผิดในเขตปลอดยาเสพติด นั้นจำเลยจะถูกจำคุกต่างหากอย่างน้อย 3 ปี ถึงแม้ว่าการพิพากษาคดีตัดสินอาจจะรวมการพิพากษา กำหนดโทษในข้อกล่าวหาเรื่องยาเสพติดไว้แล้ว ทั้งนี้ระยะเวลาของการรับโทษอาจมีการลดโทษได้ โดยอัยการถ้าจำเลยยอมรับในข้อกล่าวหาดังกล่าว

ไม่ทุกมลรัฐที่กำหนดการพิพากษาไว้ตายตัวหรือพิพากษาเพิ่มบทลงโทษการ กระทำที่ฝ่าฝืนในเขตปลอดยาเสพติด บทลงโทษเกี่ยวกับการกระทำผิดในเขตปลอดยาเสพติดจำนวนมาก ซึ่งรวมถึงในมลรัฐอินเดียนาและมลรัฐเท็กซัส

ในบางมลรัฐ เยาวชนผู้ซึ่งต้องอยู่ภายใต้อำนาจในการควบคุมของกระบวนการ ยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนสามารถถูกดำเนินคดีในศาลของผู้ใหญ่ได้ และถูกพิพากษาส่งตัวไป ยังสถานกักกันของผู้ใหญ่ได้ถ้ากระทำความผิดในเขตปลอดยาเสพติดถือเป็นการกระทำผิดที่ร้ายแรง ซึ่งมีผลทำให้จำเลยจะถูกลงโทษอย่างหนักหรือมีระยะเวลาการถูกลงโทษเพิ่มมากขึ้น

4) บทลงโทษต่างๆ

สมาชิกสภานิติบัญญัติของบางรัฐได้ใช้วิธีการที่แตกต่างกันในการวินิจฉัยการ กระทำผิดต่างๆ ความแตกต่างเหล่านี้ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ ไม่ว่าจะการมียาเสพติดนั้นจะมีไว้เพื่อค้ากำไรหรือเพื่อแลกเปลี่ยนกัน เวลาที่เกิดเหตุ การมีเด็กเข้ามา เกี่ยวข้อง และสถานที่เกิดเหตุ ไม่ว่าจะเกิดบนทรัพย์สินของเอกชนหรือของรัฐบาลภายในบริเวณ 300 ฟุตรอบสถานศึกษา

การกำหนดเขตปลอดยาเสพติด ลักษณะการกระทำความผิดและบทลงโทษ ของมลรัฐต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มลรัฐอริโซนา ภายใต้กฎหมายเขตปลอดยาเสพติด จำเลยผู้ถูกตัดสินว่า มียาเสพติดในครอบครอง หรือค้ายาเสพติดบนทรัพย์สินสาธารณะภายในบริเวณ 1,000 ฟุตรอบ สถานศึกษาจะต้องถูกลงโทษจำคุกเพิ่ม บทลงโทษดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้กับการกระทำผิดที่เกิดขึ้นบน ทรัพย์สินส่วนบุคคลแต่สถานที่เกิดเหตุอยู่ภายในบริเวณ 300 ฟุตรอบสถานศึกษา

มลรัฐโคโรราโด สมาชิกสภานิติบัญญัติของมลรัฐได้กำหนดเขตปลอดยาเสพติด ของรัฐภายในบริเวณ 1,000 ฟุตที่มีอาณาเขตเข้าไปถึงที่สาธารณะ ยกเว้นที่พักอาศัยส่วนบุคคล บริเวณนอกเหนือจากที่สาธารณะซึ่งเด็กและเยาวชนจะมีความเสี่ยงต่อการเปิดรับยาเสพติดได้น้อย ใน หลายมลรัฐได้กำหนดข้อยกเว้นให้แคลงสำหรับการดำเนินการค้าขายยาเสพติดที่เกิดในบริเวณที่พัก อาศัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเขตปลอดยาเสพติด โดยทั่วไปแล้วข้อยกเว้นจะถูกนำมาใช้ในกรณีที่ไม่มี เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ในสถานที่พักและการดำเนินการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นไม่ได้หวังผลกำไร

มลรัฐเมสซาชูเซต พระราชบัญญัติของรัฐได้ถูกประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1989 โดยกำหนดเขตปลอดภัยเสฟติดในระยะ 1,000 ฟุตรอบสถานศึกษาและระยะ 100 ฟุตรอบสวนสาธารณะหรือสนามเด็กเล่น ผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายในเขตปลอดภัยเสฟติดจะถูกพิพากษาเพิ่มโทษจากโทษขั้นสูงสุดอย่างน้อย 2 ปี อย่างไรก็ตามอัยการของมลรัฐเมสซาชูเซตได้พิจารณาลดการเพิ่มโทษในเขตปลอดภัยเสฟติดในกรณีที่จำเลยได้แก้ต่างในความผิดนั้น ทั้งนี้การเพิ่มการลงโทษนั้นไม่ได้นำมาใช้ในกรณีที่มีความผิดฐานครอบครองยาเสฟติดทั่วไป

มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ กฎหมายเขตสถานศึกษาปลอดภัยเสฟติดได้ถูกประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1987 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการออกกฎหมายต่อต้านและกวาดล้างยาเสฟติดซึ่งเป็นต้นแบบที่มีอิทธิพลสำหรับการกำหนดกฎหมายของมลรัฐอื่นๆ โดยเริ่มตั้งแต่กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้อย่างจริงจัง

กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดเขตปลอดภัยเสฟติดในระยะ 1,000 ฟุต รอบสถานศึกษา และรถรับส่งนักเรียน รวมทั้งระยะ 500 ฟุตรอบสวนสาธารณะ ย่านเขตที่พักอาศัย ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ การกระทำผิดกฎหมาย ได้แก่ การจำหน่ายยาเสฟติดที่ผิดกฎหมายรวมทั้งการมีไว้ในครอบครองเพื่อจัดจำหน่ายในเขตพื้นที่ห้ามซึ่งถือเป็นการก่ออาชญากรรมภายใต้กฎหมายมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ บทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายในเขตรอบสถานศึกษาและรถรับส่งนักเรียน จะถูกพิพากษาจำคุกอย่างน้อย 3 ปี และบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายในเขตรอบสวนสาธารณะ ย่านเขตที่พักอาศัย ห้องสมุด และพิพิธภัณฑ์จะถูกพิพากษาจำคุกอย่างน้อย 5-10 ปี

มลรัฐคอนเนตทิคัท กฎหมายเขตปลอดภัยเสฟติดของรัฐได้ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1987 ซึ่งได้กำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำอย่างน้อย 2 ปี สำหรับบุคคลที่ดำเนินการขายยาเสฟติดในบริเวณ 1,000 ฟุตรอบบริเวณทรัพย์สินของสถานศึกษา ต่อมาในปี ค.ศ. 1989 สมาชิกสภานิติบัญญัติได้แก้ไขกฎหมายดังกล่าวโดยปรับเพิ่มโทษจากเดิม 2 ปีมาเป็น 3 ปี และในปี ค.ศ. 1992 สมาชิกสภานิติบัญญัติได้ดำเนินการขยายอาณาเขตปลอดภัยเสฟติดเพิ่มเป็น 1,500 ฟุต และเพิ่มจำนวนเขตปลอดภัยเสฟติด โดยการนำเอาย่านที่พักอาศัยเพิ่มเข้าไปพร้อมกับสถานศึกษาต่างๆ ด้วย ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 ก็ได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายโดยการเพิ่มศูนย์ดูแลเด็กเล็กเข้าไปอยู่ในเขตปลอดภัยเสฟติดด้วย

กฎหมายเขตปลอดภัยเสฟติดของมลรัฐคอนเนตทิคัท มีผลบังคับใช้กับการกระทำผิดฐานการผลิต การขายและการครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือเป็นการใช้ส่วนตัว โดยรัฐได้กำหนดเขตปลอดภัยเสฟติดในระยะ 1,500 ฟุตรอบสถานศึกษา ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือย่านที่พักอาศัย บทลงโทษเบื้องต้นการกระทำผิดกฎหมายในเขตพื้นที่ดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกพิพากษาเพิ่มโทษจาก

โทษที่ได้รับจากการกระทำผิดกฎหมายยาเสพติดแล้ว สำหรับบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายในเขตปลอดยาเสพติดจะถูกพิพากษาจำคุกอย่างน้อย 3 ปี และบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดฐานมีไว้ในครอบครองในเขตปลอดยาเสพติด (ยกเว้นนักเรียนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน) จะถูกพิพากษาจำคุกอย่างน้อย 2 ปี

มลรัฐวอชิงตัน ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐวอชิงตันกำหนดให้การกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด ขยายยาเสพติด ขนส่งยาเสพติดหรือครอบครองยาเสพติดไว้เพื่อขายในสถานศึกษา หรือบนรถรับส่งนักเรียนนักศึกษาหรือเส้นทางเดินรถโรงเรียนภายในระยะ 1,000 ฟุต รวมทั้งการกระทำความผิดภายในระยะ 1,000 ฟุต บริเวณปริมาตรโดยรอบสถานศึกษา สวนสาธารณะ โครงการบ้านจัดสรรและเขตเทศบาลซึ่งถูกกำหนดให้เป็นเขตปลอดยาเสพติด มีผลทางกฎหมายให้บุคคลที่กระทำความผิดในเขตดังกล่าวต้องถูกลงโทษเพิ่มขึ้นอีก 2 ปีจากการตัดสินโทษโดยทั่วไป นอกจากนี้พระราชบัญญัติของรัฐได้อนุญาตให้เพิ่มโทษในบทลงโทษขึ้นเป็น สองเท่าข้อกำหนดเขตปลอดยาเสพติดได้ถูกประกาศเป็นส่วนหนึ่งของประมวลรวมพระราชบัญญัติยาเสพติด ปี ค.ศ. 1989 ซึ่งพิพากษาตัดสินจำคุกผู้กระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับเฮโรอีนและโคเคน สำหรับพระราชบัญญัติสวนสาธารณะและพระราชบัญญัติที่พักอาศัยได้ถูกประกาศใช้เมื่อ ปี ค.ศ. 1996 และ ปี ค.ศ. 1997 ตามลำดับ

กรณีศึกษาของการกำหนดเขตสถานศึกษาและเขตปลอดยาเสพติดของมลรัฐต่างๆ

1) มลรัฐเมสซาชูเซต

ความพยายามในการเริ่มหาข้อสรุปว่ากฎหมายเขตสถานศึกษาทั้งหลายโดยแท้จริงแล้วได้ป้องกันสถานศึกษาหรือไม่ ได้ถูกดำเนินการขึ้นในมลรัฐเมสซาชูเซต โดย มร.วิลเลียม เอ็น บราวน์เบอร์เกอร์ (William N. Brownsberger) ผู้เชี่ยวชาญนโยบายด้านยาเสพติดและอดีตอธิบดีกรมอัยการด้านสารเสพติดของมลรัฐ เมื่อปีค.ศ. 2001 มร.วิลเลียม เอ็น บราวน์เบอร์เกอร์ (William N. Brownsberger) ได้ทำวิจัยให้กับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบอสตันเพื่อหาผลลัพธ์จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างคดีการขยายยาเสพติดจำนวน 443 คดีในเมือง 3 เมือง ได้แก่เมืองฟอลริเวอร์ (Fall River) เมืองนิวเบตฟอร์ด (New Bedford) และเมืองสปริงฟิลด์ (Springfield) และได้ทำการสำรวจว่ากฎหมายเขตปลอดยาเสพติดได้ถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ในการป้องกันยาเสพติดหรือใช้ในการลงโทษผู้ที่กระทำผิดในเขตบริเวณสถานศึกษา จากการสำรวจ พบว่าการขยายยาเสพติดโดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบริเวณเขตสถานศึกษาทั้งนั้น แต่ไม่มีทั้งการดำเนินการหรือวิธีการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ให้ปรากฏเพื่อให้ที่มีผลต่อนักเรียนนักศึกษา จากการตรวจสอบแผนที่เขตสถานศึกษาในแต่ละขอบเขตอำนาจแสดงให้เห็นชัดเจนว่าพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นของแต่ละเมืองจะถูกครอบคลุมโดยการกำหนดพื้นที่เขตปลอดยาเสพติดเชื่อมต่อกัน ภาพโดยรวมพบว่า 29 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่อาณาเขตของเมืองทั้งสามเมืองข้างต้นตั้งอยู่ในเขตห้ามหรือเขต

ปลอดภัยเสพติด อัตราส่วนจะเพิ่มขึ้นในบริเวณที่มีความยากจนอย่างรุนแรงซึ่ง 56 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่รอบนอกที่ตั้งอยู่ในเขตสถานศึกษา

จากจำนวน 7 ใน 10 คดียาเสพติดที่เกิดขึ้นในเขตสถานศึกษาหรือประมาณ 71 เปอร์เซ็นต์นั้น มักเกิดในช่วงเวลานอกเวลาทำการ เช่น ช่วงวันหยุด ตอนกลางคืน หรือช่วงภาคฤดูร้อน ยิ่งไปกว่านั้น น้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ของคดีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการขายยาเสพติดให้กับเยาวชน จากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขายยาเสพติด พบว่าใน 80 เปอร์เซ็นต์ของคดียาเสพติดที่ได้ศึกษามาได้เกิดขึ้นในเขตสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความหนาแน่นของสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่ที่มีความยากจนสูงมีผลต่อบริเวณที่มีการค้าขายยาเสพติดสูงด้วย

มร.วิลเลียม เอ็น บราวน์เบอร์เกอร์ (William N. Brownsberger) ยังได้ค้นพบปัจจัยที่เป็นเหตุเป็นผลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างๆ (ไม่ว่ากรณีที่โรงเรียนอยู่ในช่วงเวลาทำการหรือไม่ สถานที่จำหน่ายยาเสพติดนั้นอยู่ในบริเวณใกล้สถานศึกษาซึ่งอยู่ในเขตสถานศึกษา) ซึ่งไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจของอัยการในการพิจารณาลงโทษหรือพิพากษาความผิด มร.บราวน์ เบอร์เกอร์ (William N. Brownsberger) สรุปได้ว่าผลกระทบในเบื้องต้นของการกำหนดกฎหมายต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้ทำให้การดำเนินการซื้อขายยาเสพติดไกลจากสถานศึกษาต่างๆ ได้เลย เพียงแต่มีการเพิ่มบทลงโทษสำหรับบุคคลที่ขายยาเสพติดในปริมาณน้อยด้วย นอกจากนี้ มร.บราวน์ เบอร์เกอร์ (William N. Brownsberger) ได้อ้างเหตุผลว่าบทลงโทษเฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากยาเสพติดนั้นเป็นความคิดที่ดี แต่ทว่ากฎหมายดังกล่าวได้ร่างไว้กว้างเกินไปสำหรับให้มีผลบังคับใช้ได้จริงโดยการกำหนดอาณาเขตพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นเขตปลอดภัยเสพติด ซึ่งการกำหนดเขตเช่นนั้นโดยแท้จริงแล้วเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้ค้ายาเสพติดหลีกเลี่ยงเขตพื้นที่ดังกล่าวดังนั้น มร.บราวน์เบอร์เกอร์ (William N. Brownsberger) ได้นำเสนอให้ลดเขตพื้นที่ลงจากที่กฎหมายกำหนดไว้โดยให้อยู่ในระยะประมาณ 100 ถึง 250 ฟุต

2) มลรัฐนิวเจอร์ซีย์

จากการสำรวจพบว่า มีผู้ต้องหาถูกคุมขังจากคดีกระทำความผิดกรณียาเสพติดจำนวนสูงที่สุดในประเทศคิดเป็น 36 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศซึ่งคิดเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ กฎหมายเขตสถานศึกษาของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ได้กำหนดให้การจำหน่ายการแจกจ่ายหรือการมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายในบริเวณทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งบริเวณระยะ 1,000 ฟุตรอบสถานศึกษาหรือรถโรงเรียนหรือบนรถโรงเรียน ถือเป็นกระทำความผิดลำดับที่สามต้องรับการลงโทษจำคุกอย่างต่ำ 3 ปี ในปี ค.ศ. 1998 ได้มีกฎหมายออกมาเพื่อเพิ่มบทลงโทษสำหรับการขายยาเสพติดในระยะ 500 ฟุตในย่านที่พักอาศัยสวนสาธารณะ หอสมุด พิพิธภัณฑ์ กฎหมายฉบับดังกล่าวได้เลื่อนขึ้นจากการขายยาเสพติดลำดับที่สามมาเป็นการกระทำความผิดในลำดับที่สองเมื่อถูกพิพากษาจำคุก

ในการตัดสินใจว่าการกระทำผิดกรณียาเสพติดเกิดขึ้นในบริเวณเขตสถานศึกษาหรือไม่ ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ได้ขยายคำจำกัดความของคำว่าสถานศึกษานั้นให้รวมถึงศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อน ศูนย์ฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพเป็นต้น ศาลของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ต้องพิจารณาเพื่อยืนยันการลงโทษการครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่ายในเขตปลอดยาเสพติดนั้น อัยการต้องชี้ให้เห็นชัดว่าผู้กระทำความผิดครอบครองยาเสพติดในเขตปลอดยาเสพติดด้วยเจตนา มีไว้เพื่อจำหน่าย แต่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้ประสงค์จะขายยาเสพติดดังกล่าวในเขตปลอดยาเสพติด กฎหมายการกำหนดเขตพื้นที่นั้นมีเจตนาที่จะเพิ่มบทบัญญัติที่มีความผิดทางอาญาเกี่ยวข้องกับการผลิตยาเสพติดหรือการครอบครองยาเสพติดเพื่อการจำหน่าย ดังนั้น บุคคลที่จำหน่ายยาเสพติดในเขตสถานศึกษาจะถูกพิพากษาความผิด 2 กระทั่งด้วยกันนั้นคือความผิดฐานการผลิต การจัดจำหน่าย หรือความผิดฐานครอบครองยาเสพติดผิดกฎหมายเพื่อมีไว้จัดจำหน่ายซึ่งมีบทลงโทษที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประเภทและน้ำหนักของยาเสพติดนั้นๆ แต่ทว่าการผลิตยาเสพติด การจัดจำหน่าย หรือการครอบครองยาเสพติดผิดกฎหมายเพื่อมีไว้จัดจำหน่ายในเขตห้ามนั้นจะถูกลงโทษจำคุกอย่างน้อย 3 ปี สำหรับบุคคลที่ไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดและขายเฮโรอินหรือโคเคนในจำนวนครั้งออนซ์ (น้ำหนักประมาณ 14.15 กรัม) นอกเขตสถานศึกษาจะถูกตัดสินให้ถือว่ามีความผิดลำดับที่สาม โดยมีมาตรการการลงโทษที่ไม่ได้รับการอารักขา อย่างไรก็ตามภายในเขตสถานศึกษาบุคคลผู้ที่กระทำความผิดต้องได้รับโทษให้จำคุกอย่างน้อย 3 ปี ถ้าปริมาณของยาเสพติดถึงตามเกณฑ์ของการกระทำความผิดในลำดับขั้นที่หนึ่งหรือการกระทำผิดในลำดับขั้นที่สอง บุคคลผู้นั้นจะถูกพิพากษาเป็นผู้กระทำความผิดลำดับขั้นที่หนึ่งหรือผู้กระทำความผิดในลำดับขั้นที่สองและถือเป็นผู้กระทำความผิดในเขตสถานศึกษา ในกรณีที่น่าจะถูกลงโทษก็ได้รับโทษขั้นสูงสุดจากน้ำหนักของยาเสพติดรวมกับโทษขั้นต่ำจากข้อหากระทำความผิดในเขตสถานศึกษา

3.1.4 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในกรณีการกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ เป็นไปตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 การกำหนดวันเวลาเปิด-ปิดของสถานบริการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง³⁶ โดยในที่นี้มีกฎกระทรวงกำหนดวันเวลาเปิด-ปิดของสถานบริการ ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2547 ดังนี้

ข้อ 1 สถานบริการตามมาตรา 3 (1) ให้เปิดทำการได้ ดังนี้

³⁶ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 17

(1) ระหว่างเวลา 21.00 นาฬิกา ถึง 02.00 นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(2) ระหว่างเวลา 21.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่เพื่อการอนุญาตหรืองดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ผ่อนผันให้

ข้อ 2 สถานบริการตามมาตรา 3 (2) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา 11.00 นาฬิกา ถึง 14.00 นาฬิกา และระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน

ข้อ 3 สถานบริการตามมาตรา 3 (3) ให้เปิดทำการได้ ดังนี้

(1) ระหว่างเวลา 12.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(2) ระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่เพื่อการอนุญาตหรืองดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ผ่อนผันให้

ข้อ 4 สถานบริการตามมาตรา 3 (4) ให้เปิดทำการได้ ดังนี้

(1) ระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกา ถึง 01.00 นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(2) ระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่เพื่อการอนุญาตหรืองดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ผ่อนผันให้

ข้อ 5 สถานบริการตามมาตรา 3 (5) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกา ถึง 01.00 นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น

ข้อ 6 กำหนดเวลาเปิดทำการตามความในข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 ถ้าวันรุ่งขึ้นเป็นวันที่ 1 มกราคม จะเปิดทำการต่อไปจนถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นนั้นก็ได้

ข้อ 7 สถานบริการที่ตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มีผลบังคับ ให้มีเวลาเปิดทำการตาม ข้อ 1 (1) ข้อ 2 ข้อ 3 (1) ข้อ 4 (1) ข้อ 5 และข้อ 6 แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามประเภทที่ได้รับใบอนุญาต

ทั้งนี้ ในกรณีฝ่าฝืนกฎกระทรวงตามมาตรา 17 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ตารางที่ 3.2 กำหนดเวลาเปิด-ปิดของสถานบริการ

ประเภทของ สถานบริการ	สถานบริการที่ตั้งก่อน 13 ม.ค. 47 ทั้งในและนอก Zoning	สถานบริการ ที่ตั้ง ใน Zoning	สถานบริการ ที่ตั้ง นอก Zoning
ม.3 (1)	21.00-02.00 น.	21.00-02.00 น.	21.00-02.00 น.
ม.3 (2)	11.00-14.00 น./ 18.00-24.00 น.	11.00-14.00 น./ 18.00-24.00 น.	11.00-14.00 น./ 18.00-24.00 น.
ม.3 (3)	12.00-24.00 น.	12.00-24.00 น.	12.00-24.00 น.
ม.3 (4)	18.00-01.00 น.	18.00-01.00 น.	18.00-01.00 น.
ม.3 (5)	18.00-01.00 น.	18.00-01.00 น.	18.00-01.00 น.

3.1.5 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต การออกคำสั่งทางปกครอง และการอุทธรณ์

การนำมาตรการทางกฎหมายในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต การออกคำสั่งทางปกครอง และการอุทธรณ์มาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาเป็นมาตรการที่เจ้าหน้าที่นิยมนำมาใช้มากเพราะมาตรการดังกล่าวให้อำนาจของเจ้าพนักงานที่จะควบคุมการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาได้ดี สะดวก และรวดเร็วและถือได้ว่าอำนาจดังกล่าวนี้เป็นเครื่องมือของฝ่ายปกครอง สำหรับหลักเกณฑ์ในการนำมาตรการทางกฎหมายในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต การออกคำสั่งทางปกครอง และการอุทธรณ์มาใช้บังคับ มีดังนี้

3.1.5.1 การสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

สำหรับการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

1) ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาลหรือนายอำเภอรายงาน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมรวบรวมพยานหลักฐานได้ให้ข้อยุติว่าสถานบริการดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินกิจการสถานบริการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

2) ให้ดำเนินการตาม มาตรา 27 และ 30 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยให้แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบตามความจำเป็นแก่กรณี โดยให้แจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบ และให้มีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานของตนตาม มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

3) กรณีที่มีการกระทำความผิดหลายฐานความผิดในครั้งเดียวกัน ให้พิจารณาโทษฐานความผิด โดยลงโทษในฐานความผิดที่หนักที่สุด

4) ให้ดำเนินการตาม มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ซึ่งเมื่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการไปยังผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอแล้ว ให้แจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการทราบ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่งภายใน 15 วัน และตรวจตราสอดส่องไม่ให้มีการดำเนินกิจการสถานบริการในระหว่างถูกสั่งพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งหากพบว่ามีการฝ่าฝืนให้จับกุมดำเนินคดีทันที

5) สรุปหลักเกณฑ์ในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตและเพิกถอน ใบอนุญาตพิจารณาจากฐานความผิด ดังนี้ (ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาตพักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตและกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ 4 เมษายน 2548)

(1) ความผิดฐานรับผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าทำงาน ตรวจพบครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 30 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 พักใช้ใบอนุญาต 60 วัน

(2) ความผิดฐานจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพาศวิญญานหรือครองสติไม่ได้ ตรวจพบ ครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 10 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 พักใช้ใบอนุญาต 20 วัน

(3) ความผิดฐานยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ ตรวจพบ ครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 60 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 เพิกถอนใบอนุญาต

(4) ความผิดฐานยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในสถานบริการ ตรวจพบครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 60 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 เพิกถอนใบอนุญาต

(5) ความผิดฐานจัดให้มีการแสดงลามกอนาจารในสถานบริการ ตรวจพบครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 60 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 เพิกถอนใบอนุญาต

(6) ความผิดฐานปิดทำการสถานบริการไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ตรวจพบครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 60 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 เพิกถอนใบอนุญาต

(7) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ ตรวจพบครั้งที่ 1 พักใช้ใบอนุญาต 90 วัน ตรวจพบครั้งที่ 2 เพิกถอนใบอนุญาต

ทั้งนี้ ในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต การออกคำสั่งทางปกครอง และการอุทธรณ์มีผู้รับผิดชอบ คือ

(1) ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

(2) ในจังหวัดอื่น ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด

นอกจากนี้ยังมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0307.1/ว 1814 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2550 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จำหน่ายอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่น ซึ่งสถานประกอบการดังกล่าวมีลักษณะคล้ายสถานบริการ ได้ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ประกอบกับการเปิดดำเนินกิจการยังฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 เกี่ยวกับกำหนดเวลาการจำหน่ายสุราโดยสถานประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายให้จับกุมดำเนินคดีอย่างเฉียบขาดทุกราย หากปรากฏว่ายังคงดำเนินกิจการฝ่าฝืนกฎหมายอีก ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้อำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 50 ลงวันที่ 15 มกราคม 2502 พิจารณาสั่งปิดสถานที่ดังกล่าว โดยมีกำหนดระยะเวลาหรือไม่มีกำหนดระยะเวลาตามสมควรแก่กรณี นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงให้ยกเลิกแนวทางการปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0307.1/ว 2456 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 และกำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีสถานประกอบการถูกจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้อำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 50 ลงวันที่ 15 มกราคม 2502 พิจารณาสั่งปิดสถานที่ดังกล่าว ดังนี้

ครั้งแรก มีกำหนดระยะเวลา 30 วัน

ครั้งที่สอง มีกำหนดระยะเวลา 60 วัน

ครั้งต่อไป ไม่มีกำหนดระยะเวลา

ทั้งนี้ หากสถานประกอบการที่ถูกสั่งปิดแล้วยังฝ่าฝืนดำเนินกิจการอีกให้จับกุมดำเนินคดีฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 ³⁷

ตารางที่ 3.3 โทษทางปกครองและโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509
(เฉพาะในฐานความผิดที่พบบ่อย)

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	โทษทางปกครอง (พักใช้ใบอนุญาต)/วัน		โทษทางอาญา
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
1.	รับผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้า ทำงาน	30	60	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
2.	จำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึน	10	20	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

³⁷ มาตรา 368 ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการสั่งเช่นนั้น เป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ ที่	ฐานความผิด	โทษทางปกครอง (พักใช้ใบอนุญาต)/วัน		โทษทางอาญา
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
	เมงานประพตติวุ่นวายหรือ ครองสติไม่ได้			
3.	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ มีการนำอาวุธเข้าไปในสถาน บริการ	60	เพิกถอน ใบอนุญาต	ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
4.	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปใน สถานบริการ	60	เพิกถอน ใบอนุญาต	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
5.	จัดให้มีการแสดงลามกอนาจาร ในสถานบริการ	60	เพิกถอน ใบอนุญาต	จำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
6.	เปิดทำการสถานบริการไม่ เป็นไปตามเวลาที่กฎหมาย กำหนด	60	เพิกถอน ใบอนุญาต	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
7.	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดในสถานบริการ	90	เพิกถอน ใบอนุญาต	ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
8.	ตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับ อนุญาต	-	-	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.1.6 การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองมีกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.2.6.1 การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

1) ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ/ขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันได้รับหนังสือ

กรณีดังกล่าวมีกฎระเบียบและหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้อง คือ หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0307.1/ว 19745 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550 มีหลักเกณฑ์ดังนี้ กรณียื่นผ่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาล/ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้รวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่กรณี โดยมีหลักฐานประกอบการรายงาน ดังนี้

(1) รายละเอียดความเห็นของตำรวจนครบาล/จังหวัดอันเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครอง

(2) สำเนาใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (แบบ สป. 2) หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตตั้งสถานบริการ

(3) สำเนาหนังสือแจ้งคู่กรณีให้ทราบข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครอง

(4) สำเนาหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบคำสั่งทางปกครองพร้อมทั้งแจ้งสิทธิการอุทธรณ์

(5) สำเนาคำสั่งทางปกครอง

(6) หนังสืออุทธรณ์ของคู่กรณี

(7) เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้ประกอบการพิจารณาไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่อใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

2) กฎระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 45 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลา ไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

3) เมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งในอุทธรณ์เป็นประการใด ให้ผู้กำกับฯ/สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล/นายอำเภอแล้วแต่กรณีแจ้งให้ผู้

อุทธรณ์ทราบเป็นต้นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์

3.1.7 การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

3.1.7.1 การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต มีกฎระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 22 แห่ง พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 หนังสือกรมการปกครองที่ มท 0307.6/ว 5047 ลงวันที่ 8 เมษายน 2551 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0307.1/ว 19745 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550 โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์ตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทย ภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันได้รับหนังสือ

กรณียื่นผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด ให้รวบรวมหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องรายงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทยภายใน 2 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือของผู้อุทธรณ์ โดยมีหลักฐานประกอบการรายงาน ดังนี้

- 1) รายละเอียดพฤติการณ์การกระทำความผิดของสถานบริการจนกระทั่งนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง
- 2) สำเนาใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (แบบ สบ. 2)
- 3) สำเนาบันทึกการจับกุม สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สำเนาบันทึกการเปรียบเทียบปรับ และสำเนาคำพิพากษาของศาล (ถ้ามี)
- 4) สำนวนการสอบสวนผู้ต้องหาหรือพยานในที่เกิดเหตุ หรือบันทึกการสอบปากคำ (ปค. 14) ผู้ต้องหา หรือผู้อุทธรณ์ หรือพยานในที่เกิดเหตุ
- 5) แผนผังสถานที่เกิดเหตุ กรณีการกระทำความผิดมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ
- 6) สำเนาหนังสือแจ้งคู่กรณีให้ทราบข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครอง
- 7) สำเนาหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบคำสั่งทางปกครองพร้อมทั้งแจ้งสิทธิการอุทธรณ์
- 8) สำเนาคำสั่งทางปกครอง
- 9) หนังสืออุทธรณ์ของคู่กรณี

10) กรณีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ส่งหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าสถานบริการนั้นได้เคยฝ่าฝืนนโยบายการจัดระเบียบสังคมในรอบปีนั้นมาก่อนแล้วมาด้วย

3.1.7.2 ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณาอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลา ไม่เกิน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ (มาตรา 21 แห่ง พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 7/2551 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551)

3.1.7.3 เมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/ปลัดกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งในอุทธรณ์เป็นประการใด ให้ผู้กำกับการ/สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล/นายอำเภอแล้วแต่กรณีแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์

ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบ คือ

- 1) ผู้รับผิดชอบในกรุงเทพมหานครได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- 2) ในจังหวัดอื่นได้แก่ ปลัดกระทรวงมหาดไทย

3.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

สำหรับมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยหอพักที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นและแก้ไขได้ยากเพราะผู้ประกอบการจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอีกทั้งบดบังโทษตามกฎหมายว่าด้วยหอพักยังคงเป็นโทษสถานเบาจึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพตามมาตรการทางกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก ซึ่งในที่นี้คือพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 โดยพระราชบัญญัติหอพักมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาซึ่งสารดสรุปได้พอสังเขป ดังนี้

1) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งหอพัก การดำเนินกิจการหอพักจะต้องขออนุญาตจดทะเบียนเมื่อเข้าหลักเกณฑ์มาตรา 3 ประกอบมาตรา 4 ดังต่อไปนี้คือ

- (1) เป็นสถานที่ที่จัดขึ้นรับผู้พักตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป
- (2) ผู้พักเป็นผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (3) ผู้พักอยู่โดยให้ทรัพย์สินตอบแทน
- (4) มิใช่หอพักของกระทรวง ทบวง กรม หรือหอพักที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) กำหนดประเภทของหอพักตามความในมาตรา 6 โดยกำหนดว่า หอพักมี 2 ประเภท คือ หอพักชาย และหอพักหญิง

3) กำหนดคุณสมบัติของเจ้าของหอพักตามความในมาตรา 8 ดังนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่า ยี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (3) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือพินเพื่อนไม่สมประกอบ
- (4) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตรายโรคเท้าช้าง ในระยะ

ปรากฏอาการเป็นที่น่ารังเกียจแก่สังคม โรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง โรคพิษสุราเรื้อรัง

ในกรณีนิติบุคคลเป็นเจ้าของหอพักนิติบุคคลนั้นต้องตั้งผู้แทนซึ่งมีคุณสมบัติตามวรรคก่อนให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้แทน

4) กำหนดให้เจ้าของหอพักจัดให้มีระเบียบประจำหอพักตามความในมาตรา 10 ซึ่งมีข้อกำหนดขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

- (1) หลักเกณฑ์การรับผู้พัก
- (2) อัตราค่าเช่าหอพัก ค่าอาหารและค่าบริการอื่นๆ
- (3) เวลาเข้าออกหอพัก
- (4) การเยี่ยมผู้พัก
- (5) การรักษาพยาบาล
- (6) การค้ำแรมที่อื่น
- (7) การห้ามผู้พักมิให้ก่อความรำคาญแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง

ระเบียบประจำหอพักให้ใช้ได้ต่อเมื่อนายทะเบียนเห็นชอบแล้ว การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบประจำหอพักต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน

5) กำหนดหลักเกณฑ์ในการต่อใบอนุญาตทุกๆ สิ้นปี และต้องแสดงใบอนุญาตให้ตั้งหอพักไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหอพัก

6) กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดการหอพัก ผู้จัดการหอพักจะดำเนินการได้จะต้องได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าของหอพัก และได้รับใบอนุญาต และการแสดงใบอนุญาต ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการจัดตั้งหอพัก

- (1) กำหนดหน้าที่ของผู้จัดการหอพักที่ต้องทำสมุดทะเบียนผู้พัก
- (2) ต้องให้ความร่วมมือแก่สถานศึกษาของผู้พักในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาและความประพฤติของผู้พัก

7) กำหนดอำนาจหน้าที่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเข้าไปในหอพักในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจตราควบคุมให้การปฏิบัติได้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นต้องให้ความสะดวกตามสมควร ในกรณีจำเป็นนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนมีอำนาจเข้าไป

ตรวจหอพักนอกเวลาดังกล่าวได้ และนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าไปตรวจหอพักต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดโดยกฎกระทรวงที่ 3 (พ.ศ. 2508) ออกตามความในพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507

8) สำหรับบทกำหนดโทษพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 บัญญัติไว้เป็นกรณีต่างๆ ดังนี้ คือ

(1) ผู้จัดตั้งหอพักหรือเป็นผู้จัดการหอพักโดยมิได้รับอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁸

(2) เจ้าของหอพักและผู้จัดการหอพักไม่แสดงใบอนุญาตให้ตั้งหอพักและเป็นผู้จัดการหอพัก ณ ที่เปิดเผย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท³⁹

(3) เจ้าของหอพักและผู้จัดการหอพักไม่ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาต ภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับทราบว่าเป็นใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท⁴⁰

(4) เจ้าของหอพักไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน ภายในเจ็ดวันก่อนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมหอพัก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท⁴¹

(5) ผู้จัดการหอพักไม่จัดทำสมุดทะเบียนผู้พักตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁴²

(6) เจ้าของหอพักใดที่ไม่ให้ความร่วมมือแก่สถานศึกษาของผู้พักในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา และความประพฤติของผู้พักตกอยู่หรือจะตกอยู่ในอันตรายเพราะเหตุเจ็บป่วยหรืออื่นใดก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁴³

(7) ผู้จัดการหอพักไม่ควบคุมดูแลมิให้หญิงเข้าอยู่ในหอพักชายและชายเข้าไปอยู่ในหอพักหญิง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁴

3.3 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

³⁸ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 35

³⁹ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 36

⁴⁰ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 36

⁴¹ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 36

⁴² พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 37

⁴³ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 37

⁴⁴ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 37

การบริโภคสุราของนักเรียน นิสิต นักศึกษาเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาที่พบในปัจจุบันแต่ก็ยังไม่สามารถนำกฎหมายว่าด้วยสุรามาใช้บังคับได้อย่างเต็มที่ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการจำหน่ายสุราโดยไม่คำนึงถึงกฎหมายที่ใช้บังคับ เช่น การจำหน่ายสุราโดยไม่มีใบอนุญาต การจำหน่ายสุรานอกเวลาที่กฎหมายกำหนดเป็นต้น สำหรับมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุรา มีอยู่หลายประการแต่ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้จะนำมากล่าวเฉพาะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษา ดังนี้

3.3.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในกรณีการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุราในประเทศไทย

3.3.1.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

1) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ข้อ 2 วรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 6 ตามความในกฎหมายว่าด้วยสุราหรือบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราดังกล่าวจำหน่ายสุราทุกชนิดในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา 11.00 นาฬิกา ถึงเวลา 24.00 นาฬิกา เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจสำหรับนครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น

ทั้งนี้ ความหมายของสุราทั้ง 6 ประเภท ดังกล่าวปรากฏตามความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 กล่าวคือ ใบอนุญาตขายสุรา มี 7 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

ประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

ประเภทที่ 3 สำหรับการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ประเภทที่ 4 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ประเภทที่ 5 สำหรับการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า สิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน

ประเภทที่ 6 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน

ประเภทที่ 7 สำหรับการขายสุรารั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสร

2) พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ในการจำกัดวันและเวลาจำหน่ายไว้ว่า สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 3 (2) ดังกล่าวและได้รับการขยายความในกฎกระทรวง กฎกระทรวง กำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ พ.ศ. 2547 กล่าวคือ

ข้อ 2 สถานบริการตามมาตรา 3 (2) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา 11.00 นาฬิกา ถึง 14.00 นาฬิกา และระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน

3) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493

มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดวันและเวลาจำหน่ายตามความในมาตรา 20 กล่าวคือ ผู้ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 จะขายสุราได้แต่เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้มีกฎกระทรวง ว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ 2 ให้ผู้ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 ขายสุราได้เฉพาะในเวลาตั้งแต่ 11.00 นาฬิกา ถึง 14.00 นาฬิกา และตั้งแต่ 17.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา

ข้อ 3 ความในข้อ 3 มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายสุรา เกินเวลา 24.00 นาฬิกา ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 และผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยการตั้งสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยการตั้งสถานบริการ ซึ่งขายสุราในสถานบริการภายในเวลาทำการของสถานบริการนั้นเกิดเวลา 24.00 นาฬิกา

จากบทบัญญัติของประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และกฎกระทรวง ว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุรา ดังกล่าวข้างต้น มีบทกำหนดโทษ ดังนี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ข้อ 4 ผู้ฝ่าฝืนข้อ 2 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 27 ผู้อนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงและมาตรา 17 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

พระราชบัญญัติสุราพ.ศ. 2493 มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย ตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการตำรวจนครบาล และ ผู้ว่าราชการจังหวัด

3.3.1.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดเวลาบริโภคสุรา มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ข้อ 2 วรรคสอง ห้ามมิให้ผู้ใดดื่มสุราชนิดใดๆ ณ สถานที่ขายสุราในกำหนดเวลาห้ามจำหน่ายสุรา เว้นแต่สถานที่ขายสุรานั้นได้รับอนุญาตให้จำหน่ายได้ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 2 วรรคสาม การจำหน่ายสุราและดื่มสุราในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ซึ่งกฎหมายอนุญาตให้เปิดทำการได้เกินเวลา 24.00 นาฬิกา ให้กระทำนอกเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้เฉพาะหลังจากเวลา 24.00 นาฬิกา จนถึงเวลาปิดทำการ

จากบทบัญญัติของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ดังกล่าวข้างต้น มีบทกำหนดโทษ ดังนี้

ข้อ 5 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ 2 วรรคสอง หรือกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดเวลาดื่มมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงมหาดไทย

3.3.1.3 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการ มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ตาม พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ดังนี้ คือ⁴⁵

(1) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการรับผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เข้าทำงานในสถานบริการ

(2) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้มีอาการเมึนเมาจนประพตึ่วนววย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

(3) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการเมึนเมาจนประพตึ่วนววนหรือครองสติไม่ได้

⁴⁵ พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16

นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ คือ

ก. ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการโดยให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตรวจเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระบุอายุ ของผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการและในกรณีที่ผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการ หรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งและหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและการรับแจ้งให้เป็นไป ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดโดยในการดำเนินการดังที่กล่าวมาผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ จะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้⁴⁶

ข. ห้ามมิให้ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่ผู้นั้นเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย⁴⁷

ค. ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติน่าหวาดหรือครองสติไม่ได้เข้าไป หรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือมีการฝ่าฝืน มาตรา 16/2 ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง/หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและการรับแจ้งให้เป็นไป ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดซึ่งการแจ้งดังกล่าวผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้แจ้งแทนก็ได้⁴⁸

ง. ในการจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิง ผู้รับอนุญาต ตั้งสถานบริการมีหน้าที่ต้องควบคุมการแสดงมิให้เป็นไปในทางลามก หรืออนาจาร และมีให้มีสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย แก่ผู้ชม⁴⁹

จ. ในกรณีหากปรากฏว่า ผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการฝ่าฝืนมาตรา 19 ในกรุงเทพมหานคร นายตำรวจท้องที่ตั้งแต่ชั้นสารวัตรขึ้นไป ในจังหวัดอื่น ตั้งแต่นายอำเภอท้องที่ขึ้นไป มีอำนาจสั่งให้งดการแสดงนั้นได้⁵⁰

ทั้งนี้ มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ดังนี้

⁴⁶ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/1

⁴⁷ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/2

⁴⁸ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/3

⁴⁹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 19

⁵⁰ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 20

1. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 16 (1) (2) (3) หรือ (4) มาตรา 16/1 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท⁵¹

2. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท⁵²

3. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 16/1 วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา 16/3 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทและผู้ใดเข้าไปในสถานบริการโดยไม่มีหรือไม่ยอมให้ตรวจเอกสารราชการตามมาตรา 16/1 วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท⁵³

4. ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยฝ่าฝืน มาตรา 16/2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่อาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นอาวุธปืน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่อาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นวัตถุระเบิดหรืออาวุธสงคราม ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้นด้วย⁵⁴

5. ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 19 หรือผู้ใดจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการที่เป็นไปในทางลามกหรืออนาจาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁵

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงมหาดไทย

3.3.1.4 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดอายุผู้ซื้อ มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

1) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

1. ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้⁵⁶

⁵¹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 27

⁵² พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28

⁵³ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28/1

⁵⁴ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28/2

⁵⁵ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 28/3

(1)...

(2)...

(3)...

(10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรีแก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทาง

การแพทย์

2. ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี⁵⁷

หมายเหตุ ตามความใน มาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้คำนิยามคำว่า เด็ก โดยมีหมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“นักเรียน” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“นักศึกษา” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

2) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์⁵⁸

จากบทบัญญัติตามกฎหมาย ดังกล่าวข้างต้น มีบทกำหนดโทษ ดังนี้ คือ

1. ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีบทกำหนดโทษ ดังนี้ คือ มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁵⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26

⁵⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 45

⁵⁸ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29

ถ้ากระทำความผิดตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง มีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

มาตรา 45 หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษา หรือว่ากล่าวตักเตือนให้ทำทัณฑ์บน หรือมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ และอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติ เช่น รมัถระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่ที่จะชักนำหรือชักจูงใจเด็กให้ประพฤติตนไม่สมควร หรือประพฤติตนเสียหาย หรือวางข้อกำหนดอื่นใด เพื่อแก้ไขป้องกัน มิให้เด็กกระทำความผิดขึ้นอีก

หากผู้ปกครองซึ่งรับเด็กกลับมาอยู่ในความดูแล มีพฤติการณ์น่าเชื่อถือว่า จะให้การเลี้ยงดู มีพฤติการณ์น่าเชื่อถือว่า จะให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบกับเด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง

2. ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีบทกำหนดโทษ คือ ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁹

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดอายุผู้ซื้อที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม และ กระทรวงสาธารณสุข

3.3.1.5 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการลดปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการบริโภคสุรามีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

1) ตามประมวลกฎหมายอาญา มีหลักเกณฑ์ กล่าวคือ ผู้ใดเสพสุราหรือของเมาอย่างอื่นจนเป็นเหตุให้ตนเมาประพฤดิ์วุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ หรือสถานสถานต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท⁶⁰

2) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่ บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้⁶¹ ซึ่งตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีบทกำหนดโทษ คือ ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁶²

⁵⁹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 40

⁶⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 378

⁶¹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29(2)

⁶² พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 40

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการลดปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการดื่มสุรามีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.3.1.6 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการควบคุมคุณภาพสุรา มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 โดย ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ทำการเปลี่ยนแปลงสุรา โดยเอาสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลง หรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้นและถ้าปรากฏว่าสุราที่มีอยู่ในความครอบครองของผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีได้เป็นไปตามธรรมชาติให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นทำการเปลี่ยนแปลงสุรา⁶³

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ดังกล่าวข้างต้น มีบทกำหนดโทษ คือ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 23 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท⁶⁴

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมคุณภาพสุรา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงการคลัง

3.3.1.7 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายสุรา มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ดังนี้ คือ ห้ามมิให้ผู้ใดขายสุรา หรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต⁶⁵ ทั้งนี้ ใบอนุญาตขายสุรา มี 7 ประเภท คือ⁶⁶

ประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป
ประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

ประเภทที่ 3 สำหรับการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ประเภทที่ 4 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

⁶³ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 23

⁶⁴ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 38

⁶⁵ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 17

⁶⁶ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 19

ประเภทที่ 5 สำหรับการขายสุรารุ่นหนึ่งครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อ
ดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน

ประเภทที่ 6 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวน
ต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน

ประเภทที่ 7 สำหรับการขายสุราครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อดื่ม
ภายในสมาคมหรือสโมสร

สำหรับหลักเกณฑ์การขอรับใบอนุญาตจำหน่ายสุราในปัจจุบัน มีหลักเกณฑ์
ดังต่อไปนี้ ให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขายสุรา ไปติดต่อขอใบอนุญาต ณ สำนักงานสรรพสามิต
พื้นที่สาขาแห่งท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ โดยเปิดทำการในเวลาราชการตั้งแต่ 08.30-12.00 น.
และ 13.00-16.30 น. ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคมของ ทุกปี โดยนำหลักฐานที่ต้องใช้ในการขอรับ
ใบอนุญาตมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตรายเดิม ให้นำสำเนาใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และ
ไฟ พร้อมแนบแบบคำขออนุญาต สยพ.1 มาติดต่อขอต่อใบอนุญาตได้

2) สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตรายใหม่ นำเอกสารฉบับจริงดังต่อไปนี้ไปแสดง

(1) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการที่ทางราชการออก
ให้ซึ่งมีภาพถ่ายของเจ้าของบัตร

(2) สำเนาทะเบียนบ้านของสถานที่ประกอบการค้า ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาต
เป็นผู้เช่าต้องมีสัญญา เช่าและหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ให้เช่าด้วย

(3) ใบทะเบียนพาณิชย์ (ถ้ามี)

(4) ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต้องนำหนังสือ
รับรองการจดทะเบียนของกระทรวงพาณิชย์ไปแสดงด้วย

ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตนำสำเนาเอกสารตาม (2.1)-(2.4) ซึ่งลงลายมือชื่อรับรองแล้ว
มายื่นต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตด้วย

กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ให้ผู้มีอำนาจลงนามลงลายมือชื่อ
และประทับตรานิติบุคคลในแบบคำขออนุญาต สยพ.1 ในช่องผู้ขออนุญาต

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่สามารถมาดำเนินการขอรับใบอนุญาตได้ด้วยตนเอง
ให้จัดทำหนังสือมอบอำนาจและติดอากรแสตมป์จำนวน 10 บาท (กรณีขอใบอนุญาตประเภทใด
ประเภทหนึ่ง) และ 30 บาท (กรณีขอใบอนุญาตมากกว่าหนึ่งประเภท) พร้อมนำสำเนาบัตรประจำตัว
ประชาชนของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจมาด้วย

ในการพิจารณาออกใบอนุญาตขายปลีกสุรา ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตพิจารณา
เอกสารหลักฐานตามข้อ 2-4 และพิจารณาถึงสถานที่ขายสุรา ดังต่อไปนี้

- 1) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนาสถาน รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนาสถาน
- 2) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงรวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- 3) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานที่ที่เคยถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- 4) สถานที่ขายสุราต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตขายสุราเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว หรือไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว

ในทางปฏิบัติการขอรับใบอนุญาตจำหน่ายสุราประเภทที่ 3 โดยขอรับในนามนิติบุคคล ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาเอกสารตามข้อ 2-4 แล้วเจ้าพนักงานสรรพสามิตหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จะให้ผู้ประกอบการหรือผู้รับมอบอำนาจจากนิติบุคคลขอรับใบอนุญาตประมาณ 15 นาที และชำระค่าธรรมเนียม 1,650 (หนึ่งพันหกร้อยห้าสิบบาทถ้วน) โดยใบอนุญาตจำหน่ายสุราประเภท 3 มีอายุใบอนุญาต 1 รอบปีปฏิทิน ซึ่งจะเห็นได้ว่าในทางปฏิบัติการพิจารณาออกใบอนุญาตขายสุราของเจ้าพนักงานสรรพสามิตหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มิได้พิจารณาถึง สถานที่ขายสุราตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนาสถาน รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนาสถาน หรือไม่ จึงทำให้กระบวนการในขั้นของการออกใบอนุญาตค่อนข้างที่จะทำได้ง่าย และก่อให้เกิดปัญหาต่อนักเรียนนักศึกษา เพราะนักเรียน นักศึกษาสามารถหาซื้อสุราได้ง่ายนั่นเอง

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ดังกล่าวข้างต้น มีบทกำหนดโทษ ดังนี้ คือ

1. ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ถ้าสุรานั้นเป็นที่ทำขึ้นในราชอาณาจักร มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท⁶⁷
2. ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราทำการขายสุราไม่ตรงตามประเภทใบอนุญาตที่เจ้าพนักงานออกให้ตามมาตรา 19 หรือผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ซื้อสุรา จากผู้ไม่มีสิทธิขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท⁶⁸

⁶⁷ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 40

⁶⁸ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 40 ทวิ

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายสุรา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงการคลัง

3.3.1.8 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดสถานที่จำหน่าย มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

1) กฎกระทรวง ว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2548 มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ข้อ 3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจำหน่ายสุราตามใบอนุญาตขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 มีดังต่อไปนี้

- (1) ต้องไม่ขายสุราให้แก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (2) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถาน รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนสถาน
- (3) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานที่ที่เคยถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

2) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีหลักเกณฑ์โดยห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้⁶⁹

- (1)...
- (2)...
- (3)...
- (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดสถานที่จำหน่าย มีบทกำหนดโทษ ดังนี้ คือ

(1) ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุรา และการจำหน่ายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 4 ในข้อ 4 หากมี

⁶⁹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 27

การขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถาน หรือสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานที่ข้างต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ มีความผิดตามมาตรา 40 คือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักร มีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

(2) ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีบทกำหนดโทษ คือ ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁷⁰

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดสถานที่จำหน่ายมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงสาธารณสุข

3.3.1.9 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมนตรีบริเวณรอบสถานศึกษาในการจำกัดสถานที่บริโภคสุรา มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

(4) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดสถานที่ตี้มสุรา มีบทกำหนดโทษ คือมาตรา 42 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 31 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดสถานที่ตี้มสุรา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงสาธารณสุข

⁷⁰ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 39

3.3.2 มาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุราในต่างประเทศ

ในต่างประเทศพบว่ามีการใช้มาตรการในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลากหลายรูปแบบ เช่น ⁷¹

- 1) การกำหนดจำนวนสถานที่และพื้นที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2) การกำหนดเวลาและวันในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 3) การกำหนดพื้นที่การวางเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านค้า
- 4) การฝึกอบรมผู้จัดการและพนักงานขายเพื่อให้สามารถให้บริการหรือคำแนะนำการดื่ม

อย่างปลอดภัยแก่ลูกค้า

แต่ทั้งนี้ สำหรับมาตรการที่จัดว่าเข้มงวดที่สุด คือ การห้ามผลิตและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิง ดังที่ปรากฏในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นหลัก เช่น ประเทศบังกลาเทศ หมู่เกาะมัลดีฟ และประเทศซาอุดีอาระเบีย

สำหรับบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศอินเดียให้อำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่หน่วยงานท้องถิ่น

ส่วนประเทศปากีสถานอนุญาตให้ประชาชนที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ที่สามารถบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยประชากรส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 97 ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามถูกห้าม

มาตรการที่ปฏิบัติกันในประเทศส่วนมากเป็นมาตรการควบคุมที่ไม่ได้เข้มงวดจนเกินไป โดยอาจมีการควบคุมเป็นบางพื้นที่ เช่น ในสถานที่ทำงาน (เช่น ประเทศเบลารุส ประเทศเบลเยียม ประเทศเคอซิกสถาน และประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น) หรือรวมทั้งบริเวณรอบๆ ที่ทำงานด้วย (เช่น ประเทศเม็กซิโก)

⁷¹ สำนักกรมวิชาการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. เล่มเดิม. หน้า 25-28.

ประเทศอิตาลีมีกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เกินร้อยละ 20 ในที่มีกิจกรรมสาธารณะต่างๆ เช่น การแข่งกีฬา สวนสนุก หรือการแสดงดนตรีในที่แจ้ง เป็นต้น

ประเทศเอกวาดอร์ห้ามการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบริการสุขภาพและสถานศึกษาทุกแห่ง

ในขณะที่ประเทศอียิปต์อนุญาตให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในโรงแรมหรือสถานท่องเที่ยวต่างๆ เท่านั้น

3.3.2.1 การกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรการที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป คือ การกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาประเทศในทวีปอเมริกาเหนือแสดงให้เห็นว่า มาตรการนี้มีผลในการลดการตายของเยาวชนจากยานพาหนะอันเนื่องมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แม้ในพื้นที่ที่ไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายนี้อย่างเคร่งครัดนักก็ตาม

ปัจจุบันมีประเทศอย่างน้อย 76 ประเทศ ที่มีกฎหมายกำหนดอายุในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ โดยส่วนใหญ่กำหนดไว้ที่อายุ 18 ปี และมี 8 ประเทศกำหนดอายุที่ 21 ปี ได้แก่ ประเทศเบลารุส ประเทศชิลี ประเทศฮอนดูรัส ประเทศซามัว หมู่เกาะโซโลมอน ประเทศยูเครน และประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ 12 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเบลเยียม ประเทศโคลัมเบีย ประเทศภูฏาน ประเทศฝรั่งเศส ประเทศแกมเบีย ประเทศลักเซมเบิร์ก ประเทศมอลตา ประเทศโมร็อกโก ประเทศสเปน สาธารณรัฐมาเซโดเนีย ประเทศตรินิแดดและโตบาโก และสาธารณรัฐแทนซาเนีย กำหนดอายุขั้นต่ำเพียง 16 ปี

ประเทศเยอรมัน และ ประเทศสวีเดนมีกฎหมายอนุญาตให้เด็กอายุ 16 ปีขึ้นไป สามารถซื้อเครื่องดื่มจากการหมักได้ แต่หากจะดื่มเครื่องดื่มประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลับต้องมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

ทั้งนี้ จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นพิจารณาได้จากตารางที่ 3.4 ดังนี้

ตารางที่ 3.4 ประเทศที่มีกฎหมายกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁷²

ประเทศ	อายุ	ข้อกำหนดในกฎหมาย
อาร์เจนตินา	18	ห้ามดื่ม

⁷² สำนักกรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. อ้างแล้ว. หน้า 29-31.

ประเทศ	อายุ	ข้อกำหนดในกฎหมาย
ออสเตรเลีย	18	ห้ามซื้อและขาย
ออสเตรีย	18	สำหรับดื่มสุราทุกชนิดในสถานที่สาธารณะ ; 8 รัฐกำหนดอายุสำหรับดื่มไวน์ และเบียร์ในที่สาธารณะที่อายุ 16, 1 รัฐกำหนดอายุ 15
เบลารุส	21	ห้ามซื้อ
เบลเยียม	16	ห้ามซื้อ
ภูฏาน	16	ห้ามซื้อ
บราซิล	18	ห้ามดื่ม
บัลแกเรีย	18	ห้ามซื้อ
แคนาดา	18	ยกเว้น ; อายุ 18 ในควิเบค แมนิโตบา และอัลเบอร์ตา
ชิลี	21	ห้ามดื่ม
โคลัมเบีย	16	ห้ามดื่ม
เกาะคุก	18	ห้ามซื้อ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้อง
โครเอเชีย	18	ห้ามซื้อ
สาธารณชนเชก	18	ห้ามซื้อ
เดนมาร์ก	18	ห้ามซื้อสุราในภัตตาคารหรือบาร์
อียิปต์	21	ห้ามดื่ม
เอสโตเนีย	18	ห้ามซื้อ
ฟีจี	18	ห้ามมีไว้ในครอบครองหรือดื่มในที่สาธารณะหรือต้องมีใบอนุญาต
ฟินแลนด์	18	ห้ามซื้อ
ฝรั่งเศส	16	ห้ามซื้อ
แกมเบีย	16	ห้ามขาย
กรีซ	18	ห้ามซื้อ ในที่สาธารณะ เช่น บาร์และดิสโก้
ฮอนดูรัส	21	ห้ามดื่ม
ไอซ์แลนด์	20	ห้ามซื้อ
อินเดีย	18	ห้ามขาย
อิสราเอล	18	ห้ามขาย
อิตาลี	18	ห้ามขาย

ญี่ปุ่น	20	ห้ามการดื่มหรือให้บริการเกี่ยวกับสุราในที่สาธารณะ
เคนยา	18	ห้ามขาย
คาจิกิซสถาน	18	ห้ามซื้อ
แลตเวีย	18	ห้ามซื้อ
ลิทัวเนีย	18	ห้ามซื้อ
ลักเซมเบิร์ก	16	ห้ามซื้อ
มอลตา	16	ห้ามซื้อ
เม็กซิโก	18	ห้ามขาย
โมร็อกโค	16	ห้ามขาย
โมซัมบิก	18	ห้ามซื้อ
เนเธอร์แลนด์	18	ห้ามอายุต่ำกว่า 16 ซื้อเบียร์/ไวน์
นิวซีแลนด์	20	ห้ามซื้อ ชายหรือจำหน่าย ยกเว้นที่บางแห่งภายใต้ความรับผิดชอบของญาติ
นอร์เวย์	20	ห้ามอายุต่ำกว่า 18 ซื้อเบียร์/ไวน์
ปานามา	18	ห้ามบริโภค
เปรู	18	ห้ามบริโภค
โปแลนด์	18	ห้ามซื้อ
โรมาเนีย	18	ห้ามซื้อ
รัสเซีย	18	ห้ามซื้อ
ซามัว	21	ห้ามครอบครองเพื่อการบริโภคในที่สาธารณะและบริเวณที่ได้รับอนุญาต
เซเชล	18	ห้ามซื้อ
สโลวาเกีย	18	ห้ามซื้อ
สโลเวเนีย	18	ห้ามบริโภคที่ภัตตาคารและบาร์ แต่ไม่มีข้อห้ามการซื้อในร้านจำหน่าย
หมู่เกาะโซโลมอน	21	ห้ามขาย
แอฟริกาใต้	18	ห้ามขาย
สเปน	16	บางรัฐกำหนดไว้ที่อายุ 18
ศรีลังกา	18	ห้ามบริโภค

สวีเดน	20	ห้ามซื้อในร้านเหล้าของรัฐ, ห้ามอายุต่ำกว่า 18 ซื้อในภัตตาคารและห้ามซื้อเบียร์ที่มีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในระดับกลางในรายขายของชำ
สวิตเซอร์แลนด์	18	ห้ามซื้อและขาย
สาธารณรัฐมาซิโดเนีย	16	ห้ามซื้อ
ตองกา	18	ห้ามครอบครองและบริโภคในสถานที่ที่กำหนดและในที่สาธารณะ
ตรินิแดดและโตบาโก	16	ห้ามบริโภค
ตุรกี	18	ห้ามซื้อ
เตอร์กเมนิสถาน	18	ห้ามซื้อ
ยูเครน	21	ห้ามซื้อ
สหราชอาณาจักรอังกฤษ	18	ห้ามซื้อ แต่บริโภคเครื่องดื่มบางชนิดได้ในบาร์/ภัตตาคารถ้าอายุเกิน 16
สาธารณรัฐแทนซาเนีย	16	ห้ามอยู่ในบริเวณที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
สหรัฐอเมริกา	18-21	ห้ามการขายการซื้อ การครอบครองและการบริโภคขึ้นกับแต่ละรัฐ
อูรุกวัย	18	ห้ามขาย
ไทย	18	ห้ามซื้อและขาย ⁷³

3.3.2.2 ระบบการให้ใบอนุญาตผลิตและใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

⁷³ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

การบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และปัญหาอันเนื่องจากเครื่องตี้มเพิ่มมากขึ้น
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจำนวนสถานที่จำหน่ายตลอดจนชั่วโมงการจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรี
(Minghao และคณะ เอกสารไม่เผยแพร่)

สำหรับบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาอนุญาตให้หน่วยงานในระดับ
ท้องถิ่นหรือระดับภาคในการตัดสินใจเลือกกระหว่างระบบผูกขาดหรือการให้สัมปทานในการผลิตและ
จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ในขณะที่ประเทศรัสเซียได้ยกเลิกการผูกขาดชั่วคราวและนำกลับมาใช้ในภายหลัง
นอกจากนี้แล้วบางประเทศยังมีการผูกขาดการผลิตเครื่องตี้มบางประเภทและให้
สัมปทานการผลิตเครื่องตี้มบางประเภท ซึ่งส่วนใหญ่มักให้สัมปทานการผลิตเบียร์ แต่ผูกขาดการผลิต
สุรากลั่นประเภทอื่นๆ

ในยุโรปการผลิตและผูกขาดโดยรัฐตกเป็นเป้าในการปฏิรูปกลไกการตลาดและถูก
ยุบเลิกไปในหลายประเทศ เช่น ประเทศนอร์เวย์ ประเทศฟินแลนด์ และประเทศสวีเดน อย่างไรก็ตาม
ระบบผูกขาดการจัดจำหน่ายโดยรัฐ เกิดแรงต่อต้านให้มีการแปรรูปมากกว่าระบบอื่น รูปแบบที่พบ
มาก ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ คือ มาตรการการให้สัมปทานหรือใบอนุญาตทั้งใน
กระบวนการผลิตและ/หรือการจำหน่าย ซึ่งเป็นมาตรการที่ปฏิบัติกันทั่วไปมากกว่า 40 ประเทศ
นอกจากนั้นยังมีมาตรการเสริมโดยการจำกัดวันและเวลาในการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ร่วม
ด้วย ซึ่งหากมีการเข้มงวดในการบังคับใช้มาตรการต่างๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแบบ
แผนการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยบางประเทศมีการเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายหรือ
ข้อบังคับเหล่านี้อย่างจริงจัง ซึ่งในพื้นที่ที่ขาดอำนาจในการควบคุมหรือปราศจากความเห็นชอบของผู้
มีอำนาจจากส่วนกลางและคนในสังคม พบว่ากฎหมายควบคุมปริมาณเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มักจะ
ได้ผลน้อย โดยพิจารณาได้จากตารางที่ 3.5 ดังนี้

ตารางที่ 3.5 ตัวอย่างประเทศที่มีระบบให้ใบอนุญาตผลิตและจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ประเทศ	ระบบการให้ใบอนุญาต
ออสเตรเลีย	ต้องมีใบอนุญาตการขาย
ออสเตรเลีย	ต้องมีใบอนุญาตการผลิต/ขายและการค้าอื่นๆ
เบลารุส	รัฐผูกขาดการผลิตและต้องมีใบอนุญาตการกระจายสินค้า
แคนาดา	รัฐผูกขาดการขายเพื่อการบริโภคนอกสถานที่ และต้องมีใบอนุญาตของรัฐในการขายในสถานที่ที่กำหนด และการขายเบียร์เพื่อการบริโภคนอกสถานที่

เกาะคุก	ต้องมีใบอนุญาตในการขาย
สาธารณรัฐเชก	ต้องมีใบอนุญาตการผลิต/กระจาย
เดนมาร์ก	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและกระจายเครื่องดื่มทั้ง 3 ประเภท
เอสโตเนีย	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ห้ามการขายเครื่องดื่มในบริเวณใกล้เคียงกับสถานบริการทางการแพทย์และเกี่ยวกับสถาบันเด็ก
ฟีจี	ต้องมีใบอนุญาตการขาย
ฟินแลนด์	ต้องมีใบอนุญาตการขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และใบอนุญาตการดื่มในสถานที่ที่กำหนด และใบอนุญาตการขายเพื่อการเปียร์และสุราหมักที่มีแอลกอฮอล์ร้อยละต่ำกว่า 4.7 โดยปริมาตรเพื่อการบริโภคนอกสถานที่
แกมเบีย	ต้องมีอนุญาตในการขายปลีก
อินเดีย	ต้องมีใบอนุญาตถ้าสุราเป็นสิ่งถูกกฎหมาย
ไอร์แลนด์	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและการกระจายสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยกเว้นเบียร์และไวน์ที่ผลิตในครัวเรือน
อิตาลี	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและกระจายสินค้าประเภทเบียร์ ไวน์ และสุรากลั่น
ญี่ปุ่น	ต้องมีใบอนุญาตการผลิต ใบอนุญาตการขายเพื่อการบริโภคนอกสถานที่แต่ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตจำหน่ายในสถานที่ที่กำหนด
คาซัคสถาน	ต้องมีใบอนุญาตการขายปลีก
เคนยา	ต้องมีใบอนุญาตให้กับบาร์ในเมืองใหญ่เพื่อหมักและจำหน่ายสุราพื้นเมือง
ลิทัวเนีย	ต้องมีใบอนุญาตในการผลิตเบียร์ กระจายเครื่องดื่ม
มาลาวี	ต้องมีใบอนุญาตในการขาย
มอลตา	ต้องมีใบอนุญาตในการการผลิตและกระจายเครื่องดื่มทั้ง 3 ประเภท ยกเว้นไวน์เพื่อผลิตในครัวเรือน
เม็กซิโก	ต้องมีใบอนุญาตในการขาย
เนปาล	ต้องมีใบอนุญาตในการการผลิต จำหน่าย นำเข้าและส่งออกสุรากลั่น ยกเว้นการเพื่อผลิตจำนวนน้อยเพื่อการใช้ในครัวเรือน
เนเธอร์แลนด์	ต้องมีใบอนุญาตการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่กำหนดและใบอนุญาตการขายสุรากลั่นเพื่อการบริโภคนอกสถานที่

นิวซีแลนด์	ต้องมีใบอนุญาตการขายในสถานที่หรือนอกสถานที่ที่กำหนด และใบอนุญาตขายประเภท 24 ชั่วโมง
นอร์เวย์	ต้องมีใบอนุญาตการขายปลีกออกโดยระดับจังหวัด
ปากีสถาน	ต้องมีใบอนุญาตการดื่มสำหรับคนนอกศาสนามุสลิม
ปาปัวนิวกินี	ต้องมีใบอนุญาตการดื่มสำหรับคนนอกศาสนามุสลิม
โปแลนด์	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตสุรากลั่นและการกระจายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 3 ประเภท
โปรตุเกส	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและการกระจายเบียร์ ไวน์ และสุรากลั่น
สาธารณรัฐมัลดีวา	ต้องมีใบอนุญาตการขาย
รัสเซีย	ระบบให้ใบอนุญาตการผลิตและจัดจำหน่ายควบคุมไปกับการผูกขาดโดยรัฐที่มีมาแต่เดิม
ซามัว	การขายและช่วงเวลาขายควบคุมโดยใบอนุญาตออกโดยระดับชุมชน
สโลวาเกีย	ต้องมีใบอนุญาตการกระจายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 3 ประเภท
หมู่เกาะโซโลมอน	ใบอนุญาตในการผลิตและการการขายออกโดยระดับจังหวัด
แอฟริกาใต้	ต้องมีใบอนุญาตการขายภายในและภายนอกสถานที่ที่กำหนด
สเปน	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและการกระจายเบียร์ ไวน์ และสุรากลั่น
สวีเดน	ต้องมีใบอนุญาตหรือจำหน่ายและการขายภายในสถานที่ที่กำหนดเพื่อการบริโภคและใบอนุญาตการขายเบียร์ที่มีความเข้มข้นระดับกลางถึงต่ำในร้านชำหรือที่อื่น ๆ เพื่อการบริโภคนอกสถานที่
สวิตเซอร์แลนด์	ผู้ผูกขาดสุรากลั่นออกใบอนุญาตต่อให้ผู้ผลิตอื่น
ตองกา	ชั่วโมงการขายกำหนดโดยใบอนุญาต
ตุรกี	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและการกระจายเบียร์และไวน์
เตอร์กเมนิสถาน	ต้องมีใบอนุญาตการกระจาย
ยูเครน	ต้องมีใบอนุญาตผลิตเบียร์และไวน์ และกระจายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 3 ประเภท
สหราชอาณาจักรอังกฤษ	ต้องมีใบอนุญาตการผลิตและการกระจายเบียร์ ไวน์ และสุรากลั่น
สาธารณรัฐแทนซาเนีย	ต้องมีใบอนุญาตการขายสุราหมักพื้นเมือง
สหรัฐอเมริกา	ระบบใบอนุญาตหรือผูกขาดขึ้นกับแต่ละรัฐ โดย 32 รัฐมีการออกใบอนุญาตขณะที่รัฐที่ผูกขาดการขายส่งจะออกใบอนุญาตขายปลีกร่วมด้วย
อูรุกวัย	ระบบผูกขาดสุรากลั่นของรัฐออกใบอนุญาตต่อให้ผู้ผลิตอื่น

ซิมบับเว	ต้องมีใบอนุญาตการขายปลีก
ไทย	ต้องมีใบอนุญาตการขายปลีก

3.4 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

จากหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สถานบริการ และสุรา ดังกล่าวข้างต้น จากการศึกษาพบว่ายังมีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่งานวิจัยฉบับนี้ขอมุ่งนำเสนอเฉพาะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานบริการทั้งสถานบริการที่มีการขออนุญาตตามกฎหมายและสถานบริการที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีการขออนุญาตหรือสถานบริการเถื่อนซึ่งมีอยู่ทั่วไปรายรอบสถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งที่นักเรียน นิสิต นักศึกษาเสี่ยงต่อการที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย ซึ่งหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีดังต่อไปนี้

3.4.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2543

มาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาว่าด้วยกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในที่นี้จะศึกษาแนวทางตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 โดย ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด

เกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใดๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา⁷⁴ ซึ่งในขณะนี้มีการกำหนดประเภทสถานประกอบการ คือ

1) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุม ดูแล หรืออาศัยสิทธิของเจ้าของ หรือผู้ดำเนินกิจการ

2) สถานบริการที่บรรจุก๊าซให้แก่ยานพาหนะ (ปั้มน้ำมัน)

3) สถานบริการ ได้แก่ สถานเดินร่ำ ร่ำวง ร้องเงิงประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ

(1) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือ เครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย และ บริการโดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อน หลับนอน หรือบริการนวดให้แก่ลูกค้า

(2) สถานอาบน้ำ นวดหรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า

(3) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง

4) ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้ผู้เช่า อันได้แก่ หอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์

5) สถานที่ที่ได้จัดไว้ให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น

6) โรงงาน เช่น โรงเลื่อย เรือประมง อุโมงค์บำรุงรถ โรงสี เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วในมาตรา 13 ตรี ยังกำหนดให้ในกรณีที่เจ้าพนักงานตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตาม มาตรา 13ทวิ หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการดังกล่าว ไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการเชื่อว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการแห่งนั้นชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจนั้น แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินครั้งละสิบห้าวันนับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้น ทราบคำสั่ง

ในกรณีที่สถานประกอบการซึ่งถูกสั่งปิดชั่วคราว หรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการตามวรรคหนึ่งเป็นสถานประกอบการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมการประกอบธุรกิจ ตามกฎหมายอื่น ให้เลขาธิการแจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบธุรกิจนั้นทราบ และให้หน่วยงานดังกล่าวถือปฏิบัติตามนั้น

การสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ และการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการทราบตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งให้หน่วยงานทราบตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ที่กำหนดมาตรการทาง

⁷⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 มาตรา 13 ทวิ

กฎหมายโดยกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการต้องดำเนินการป้องกันมิให้มีการค้าหรือมั่วสุมเสพยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการของตน ถ้ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ พิสูจน์ไม่ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการได้

ทั้งนี้ ตามมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดโทษ กล่าวคือเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศตาม มาตรา 13 ทวิ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท⁷⁵

จะเห็นได้ว่าจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดตามที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในทางการค้าและเสพยาเสพติดในสถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจหรือสถานประกอบการซึ่งขณะนี้ยังได้มีการแพร่ระบาดเข้ามายังสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดส่วนหนึ่งมาจากการที่นักเรียน นักศึกษา เข้าไปในสถานบริการ ดังนั้น รัฐจึงสร้าง “เครื่องมือ” เพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดและเครื่องมือที่รัฐสร้างขึ้นก็คือ คำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาต ซึ่งทำให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการ รวมทั้งพนักงานในสถานประกอบการให้ความสำคัญในการตรวจตรา สอดส่อง ดูแลสถานประกอบการของตนไม่ให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในหรือบริเวณสถานประกอบการ และหากพบการกระทำความผิดก็ต้องแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่รัฐทราบข้อมูล มิฉะนั้นการประกอบธุรกิจของตนจะได้รับความเดือนร้อนเสียหายเพราะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้มาตรการดังกล่าวส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะมีความแตกต่างจากเดิมที่ผ่านมาที่จะมุ่งแสวงหาผลกำไรให้ธุรกิจของตนเป็นหลัก จนขาดจิตสำนึกที่จะรับผิดชอบต่อสังคม โดยการปล่อยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจนแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น เพราะถือว่าไม่มีมาตรการใดๆ ที่จะเข้าดำเนินการลงโทษกับสถานประกอบการของตนได้

ลักษณะของมาตรการที่ใช้กับเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการ ที่ปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในหรือบริเวณสถานประกอบการของตน โดยการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการเช่นนี้ แม้ในบางกรณีเจ้าของหรือ ผู้ดำเนินการสถานประกอบการอาจจะไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เกิดขึ้นแต่อย่างใดยังคงต้องรับผลของคำสั่งดังกล่าวที่เกิดจากการการกระทำความผิดของบุคคลอื่น เพราะไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ในความระมัดระวังของตนได้

⁷⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 มาตรา 15 ทวิ

นอกจากนี้สำหรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการตาม มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ มีดังนี้⁷⁶

1) ควบคุม สอดส่อง ดูแล พนักงานของสถานประกอบการหรือบุคคลภายนอกไม่ให้ กระทำการหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการ เช่นการ ทำบันทึกประจำวันการเข้า-ออก การบันทึกตรวจตราบริเวณ การทำประกาศหรือแนวทางการปฏิบัติ ตนไม่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด การทำบันทึกตักเตือนความประพฤติเกี่ยวกับยาเสพติดของพนักงาน เป็นต้น

2) พิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เข้าเป็นพนักงาน เช่น ผู้สมัครงานต้องผ่านการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย หรือมีใบรับรองแพทย์ว่า มิได้ติดยาเสพติดหรือไม่มีสารเสพติดในร่างกาย นอกจากนี้เมื่อรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานแล้วจะต้อง ปฏิบัติ ดังนี้

(2.1) จัดอบรมพนักงานของตนให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่าง สม่าเสมอ เช่น เชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมา อบรมให้ความรู้กับพนักงาน หรือส่งพนักงานของตนเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการ ป้องกันยาเสพติด เพื่อให้เป็นตัวแทนพนักงานและนำความรู้ที่ได้รับกลับมาอบรมพนักงานที่เหลือของ ตน หรืออบรมร่วมกับการอบรมด้านการปฏิบัติงานประจำวัน เป็นต้น

(2.2) จัดทำบันทึกประวัติเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ที่อยู่ ภูมิภาคเนาของพนักงานของตนไว้ประจำสถานประกอบการ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของ พนักงานและบันทึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับ สถานที่อยู่ปัจจุบัน และภูมิภาคเนา และให้พนักงานลงลายมือชื่อ รับรองสำเนา หรือให้พนักงานกรอกแบบบันทึกประวัติที่จัดให้และมอบแก่สถานประกอบการ เป็น ต้น

(3) ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เกี่ยวกับ

ก. การแจ้งเมื่อพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณ สถานประกอบการของตน ซึ่งควรทำบันทึกการแจ้ง หรือสำเนาบันทึกการแจ้งไว้ด้วย

ข. การให้ข้อมูล ข่าวสารหรือพฤติการณ์ของบุคคล ที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือ ความสำเร็จได้ว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการของตน ซึ่งควรทำ บันทึกไว้ด้วยเช่นกัน

⁷⁶ บุญญวิจักขณ์ เหล่ากอที. (2544, มีนาคม-สิงหาคม). “มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสถานประกอบการ.” สำนัก ป.ป.ส., ปีที่ 17, ฉบับที่ 1. หน้า 16-18.

(4) อำนวยความสะดวกกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ซึ่งช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเสพยาเสพติด ซึ่งอยู่ในสถานประกอบการของตน เช่น การจัดสถานที่ การจัดห้องน้ำ การช่วยทำความเข้าใจให้บุคคลที่รับการตรวจหรือทดสอบ เข้าใจวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการตรวจหรือทดสอบ เป็นต้น

(5) ติดป้ายหรือประกาศที่มีความชัดเจนและมีข้อความเป็นภาษาไทยหรือจะมีภาษาอื่นด้วยก็ได้ ที่แสดงถึง

ก. การเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ยาเสพติดพิษร้ายทำลายชีวิต หรือจำหน่ายยาเสพติดมีโทษประหารชีวิต เป็นต้นโดยข้อความนี้ต้องมีขนาดอักษรบังคับไว้ 2 ขนาด ตามประเภทของสถานประกอบการ คือ

- สถานประกอบการประเภท สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) สถานีบริการบรรจุก๊าซ (ปั้มน้ำ) และโรงงาน กำหนดให้มีขนาดของอักษรกว้างไม่น้อยกว่า 4 เซนติเมตร และสูงไม่น้อยกว่า 7 เซนติเมตร

- สถานประกอบการประเภท สถานบริการ ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้เช่าประเภทหอพัก อาคารชุดและเกสต์เฮ้าส์ สถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น กำหนดให้มีขนาดของตัวอักษรกว้างไม่น้อยกว่า 2 เซนติเมตร และสูงไม่น้อยกว่า 3 เซนติเมตร

ข. การปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งบังคับให้ใช้ข้อความว่า “สถานประกอบการนี้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด”

(6) ใช้ความระมัดระวังมิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการที่ตนดูแลรับผิดชอบ

จากมาตรการทางกฎหมายที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นจะทำให้ผู้ที่เคยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จะเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเช่นนั้นอีก หรือกระทำได้ยากขึ้นและเป้าหมายประการต่อมาที่เกิดจากการบังคับใช้คำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ภายใต้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ ที่ถือว่าเป็นเครื่องมือของรัฐเช่นนี้ย่อมเป็นหลักประกันความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมให้คงอยู่

สำหรับประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น หมายรวมถึงสถานประกอบการที่ชอบด้วยกฎหมายเฉพาะเรื่องและสถานประกอบการเถื่อนด้วย เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการสามารถดำเนินการกับสถานประกอบการเถื่อนที่มีอยู่มากมายให้เกิดการบังคับใช้

กฎหมายอย่างครอบคลุมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสถานประกอบการอื่น เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในสถานประกอบการของตน ก็จะต้องได้รับโทษที่หนักกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นโทษตามกฎหมายเฉพาะของสถานประกอบการแต่ละประเภทหรือโทษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดก็ตาม ทั้งนี้คณะผู้วิจัยเห็นว่าเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายย่อมต้องการที่จะให้การใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานที่อื่นๆ นอกจากสถานประกอบการ เช่น ในห้องเช่า อาคารชุด หรือสถานบันเทิง กฎหมายต่างๆ เป็นจำนวนมาก⁷⁷

3.4.2 ขั้นตอนทางปฏิบัติขอคำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวและการพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการ⁷⁸

สำหรับขั้นตอนในการสั่งปิดชั่วคราวและการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตรวจสอบว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและรายงานไปยังคณะอนุกรรมการกั่นกรองข้อมูลประจำจังหวัด
- 2) หากคณะอนุกรรมการโดยมติเสียงข้างมากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการก็จะทำรายงานและเสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการ
- 3) คณะกรรมการจะมีหนังสือเรียกให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการมาชี้แจงหรือพิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีหรือไม่
- 4) หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ได้ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปิดชั่วคราวและการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการเป็นระยะเวลาครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน
- 5) เลขานุการ ป.ป.ส. แจ้งให้หน่วยงานที่ควบคุมการประกอบธุรกิจดังกล่าวตามกฎหมายอื่นทราบด้วย เพื่อติดตามและตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือไม่

3.4.3 บทลงโทษในการฝ่าฝืนของสถานประกอบการที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ได้บัญญัติบทลงโทษแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่มีการฝ่าฝืนปล่อย

⁷⁷ สุวิชัย รักษรตนกร. เล่มเดิม. หน้า 97.

⁷⁸ แหล่งเดิม. หน้า 128-129

ปลະละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในสถานประกอบการ โดยบทลงโทษที่ว่า
นั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

3.4.3.1 บทลงโทษทางอาญา

บทลงโทษทางอาญาภายใต้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถาน
ประกอบการจะนำมาใช้บังคับ ในกรณีที่เจ้าพนักงานได้ตรวจพบว่าเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถาน
ประกอบการฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามประกาศ เรื่องมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการ
กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ออกไว้ตามมาตรา 13 ทวิ
นั้นก็คือการไม่ดำเนินการควบคุม สอดส่อง ดูแลสรรหาพนักงาน จัดทำประวัติ ให้ความร่วมมือกับเจ้า
พนักงาน พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือไม่ติดประกาศ หรือป้าย ฯลฯ ตามที่ได้กำหนดไว้ ใน
ขั้นแรกให้เจ้าพนักงานนั้นรายงานเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อมีหนังสือตักเตือนให้เจ้าของหรือผู้ดำเนิน
กิจการสถานประกอบการปฏิบัติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว และหากภายหลังมีการ
ตรวจพบว่าเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้น ยังคงทำการฝ่าฝืนประกาศฯ และไม่
ปฏิบัติตามคำตักเตือนที่ได้ให้ไว้ จะต้องถูกระวางโทษปรับตั้งแต่ 10,000-50,000 บาท

ในการเปรียบเทียบปรับ เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฯ ให้ถือหลักเกณฑ์และกำหนดจำนวนเงินค่าปรับ ดังต่อไปนี้⁷⁹

- (1) กรณีเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติในครั้งแรก ให้เปรียบเทียบปรับเป็นจำนวน
เงินหนึ่งหมื่นบาท
- (2) กรณีเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติในครั้งสอง ให้เปรียบเทียบปรับเป็นจำนวน
เงินสามหมื่นบาท
- (3) กรณีเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติในตั้งแต่ครั้งที่สามขึ้นไป ให้เปรียบเทียบปรับ
เป็นจำนวนเงินห้าหมื่นบาท

ผู้ที่มีอำนาจออกหนังสือตักเตือนเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฯ คือ เลขาธิการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. มอบหมายให้
ออกหนังสือตักเตือน

ส่วนผู้ที่มีอำนาจออกหนังสือเปรียบเทียบปรับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถาน
ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กล่าวข้างต้น คือ คณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย ให้ออกหนังสือเปรียบเทียบปรับไม่ว่าจะเป็น

⁷⁹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. อ้างถึงในสุวิชัย รักษรัตน์กร. (2546).

เลขาธิการ ป.ป.ส. ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลสำหรับสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัด เป็นต้น

3.4.3.2 บทลงโทษทางปกครอง

ในส่วนของบทลงโทษทางปกครองที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 จะนำมาใช้บังคับในกรณีที่เจ้าพนักงานตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์การใช้ความระมัดระวังได้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะมีคำสั่งลงโทษโดยการมีคำสั่งปิดสถานประกอบการแห่งนั้นชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการไม่เกินครั้งละ 15 วัน นับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการรับทราบคำสั่ง

ในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่มีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ถือหลักเกณฑ์และกำหนดจำนวนวัน ดังต่อไปนี้⁸⁰

1) กรณีเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์การใช้ ความระมัดระวังได้ ให้ปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการเป็น จำนวน 7 วัน

2) กรณีเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการไม่สามารถชี้แจงพิสูจน์การใช้ความระมัดระวังได้ ประกอบกับมีพฤติการณ์หรือเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าของผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้นด้วย ให้ปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการเป็นจำนวน 15 วัน ทั้งนี้มีให้นำพฤติการณ์หรือเหตุอันควรเชื่อ ซึ่งใช้พิจารณาในการปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบในครั้งก่อนมาประกอบการพิจารณาอีก เว้นแต่พฤติการณ์หรือเหตุอันควรเชื่อนั้นยังมีอยู่ต่อเนื่องมาโดยตลอด

บทลงโทษทางปกครองโดยการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสามารถใช้ได้ครั้งละไม่เกิน 15 วัน ที่ใช้บังคับกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ ในกรณีที่พบว่ามีการกรทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการของตน ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 จะใช้บังคับครอบคลุมสถานประกอบการทั้ง 6 ประเภท คือ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สถานีบริการที่บรรจุก๊าซให้แก๊ยานพาหนะ สถานบริการ ที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ สถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ และโรงงาน แต่จะมีเฉพาะสถานประกอบการประเภทสถานบริการเท่านั้นที่หากมีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในสถานบริการ นอกจากผู้ดำเนินกิจการจะถูกลงโทษทาง

⁸⁰ แหล่งเดิม.

ปกครองภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2543 ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถือว่าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546 เช่นเดียวกัน โดยพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติบทลงโทษทางปกครองสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวไว้ คือ การสั่งพักใช้ใบอนุญาตสถานบริการได้ครั้งละไม่เกิน 90 วันหรือเพิกถอนใบอนุญาตสถานบริการ แต่การลงโทษทางปกครองกับสถานบริการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ไม่สามารถนำบทลงโทษทางปกครองที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546 นำมาใช้บังคับพร้อมกันในความผิดเดียวกันของสถานบริการได้

เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดครั้งละไม่เกิน 15 วัน หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการทราบคำสั่งดังกล่าวแล้วฝ่าฝืนหรือไปปฏิบัติตามคำสั่งนี้ เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้นต้องถูกดำเนินการตามมาตรการทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้⁸¹

1) ถูกตัดเตือนเป็นหนังสือให้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ (มาตรา 59) ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการอาจจะขอความเตือนให้ปฏิบัติตาม และผลของการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งไว้ด้วย

2) คณะกรรมการเข้าดำเนินการเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนในการปิดชั่วคราว โดยเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่คณะกรรมการมีคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 25 ต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่คณะกรรมการ (มาตรา 58 (1))

3) ต้องชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกิน 20,000 บาท ต่อวัน (มาตรา 25 (2)) ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในมาตรา 58 วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการการปรับได้ไม่เกินวันละ 20,000 บาท

4) หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการไม่ชำระค่าปรับทางปกครองคณะกรรมการต้องมีหนังสือเตือนให้เจ้าของผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้น ชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน คณะกรรมการอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบ (มาตรา 61 ประกอบกับมาตรา 57)

⁸¹ บุญญวิจักขณ์ เหล่ากอที. (ม.ป.ป.). อ้างถึงในสุวิชัย รักษรัตน์กร. มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ. หน้า 20-21.

อย่างไรก็ตาม หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการได้อุทธรณ์คำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต่อคณะกรรมการ และคณะกรรมการได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าว การดำเนินตาม (1) - (4) ข้างต้นก็ไม่อาจดำเนินการได้ เว้นแต่คณะกรรมการได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตนั้น

คณะกรรมการไม่อาจดำเนินคดีกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการได้ เนื่องจาก

1) คณะกรรมการมิใช่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เพราะมีลักษณะเป็นรูปองค์กรตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถรับโทษทางอาญาใดๆ ได้แตกต่างกับเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีสถานภาพเป็นเจ้าพนักงานมีทั้งในทางเป็นคุณและโทษในตัวเอง กล่าวคือ ในทางที่เป็นคุณ คือ หากผู้ใดต่อสู้ ชัดขวางการปฏิบัติหน้าที่หรือขัดคำสั่ง ก็จะมีโทษทางอาญาต่อการกระทำนั้น ส่วนในทางที่เป็นโทษพิเศษ ตัวอย่าง เช่น หากคณะกรรมการออกคำสั่งโดยไม่ชอบ คณะกรรมการไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาในการปฏิบัติหน้าที่มิชอบ แต่หากเป็นเจ้าพนักงานเป็นผู้ออกคำสั่งก็ต้องรับผิดชอบในทางอาญาในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น

2) คำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่มีโทษทางอาญาบัญญัติไว้อย่างแจ่มชัดให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องรับโทษทางอาญา ดังนั้นเมื่อมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการจึงต้องใช้มาตรการทางปกครองเท่านั้น

นอกจากบทลงโทษภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ตามที่กล่าวข้างต้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในหรือบริเวณสถานประกอบการนั้น เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการเป็นผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ย่อมสามารถที่จะดำเนินคดีอาญากับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการเหล่านั้นได้ด้วยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 หรือบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยสามารถที่จะดำเนินคดีอาญากับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการควบคู่กับการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่พบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้สอดคล้องกับความเห็นของสภาแห่งรัฐ (แผนกคดีปกครอง) ประเทศฝรั่งเศสว่าการลงโทษทางปกครองและทางอาญามีความเป็นอิสระแยกเทศต่อกัน (ปรากฏตามรายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญา ของคณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ www.lawreform.go.th) เนื่องจากการลงโทษทั้งสองประเภทนั้นมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่แตกต่างกัน จึงอาจมีการใช้โทษทางปกครองและโทษทางอาญาร่วมกันสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกันได้ และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้วางหลักในเรื่องนี้ว่า หาก

มีการลงโทษปรับทางปกครองคู่กับการปรับทางอาญา ยอดรวมของจำนวนเงินค่าปรับต้องไม่เกินอัตราโทษปรับขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้

3.4.4 การมีผลและสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวและการพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการ

คำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่ออกโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะมีผลและสิ้นผลของคำสั่งเป็นอย่างไรมานั้น สามารถนำเสนอโดยแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้⁸²

3.4.4.1 การมีผลของคำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการ

เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีมติเห็นสมควรออกคำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการแก่สถานประกอบการที่พบว่ามี การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และสามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ การใช้ความระมัดระวังได้ คำสั่งดังกล่าวจะมีผลในทางกฎหมายทันทีที่มีการแจ้งไปถึงผู้รับคำสั่ง ซึ่งก็คือ เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ โดยถือว่าเป็นการออกไปสู่ภายนอกฝ่ายปกครองแล้ว ดังนั้น คำสั่งของคณะกรรมการมีผลใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อมีการแจ้งไปถึงเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ โดยขั้นตอนของการแจ้งคำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการจะให้เลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งคำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือให้ประธานอนุกรรมการกลั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและเขตจังหวัด เป็นผู้แจ้งคำสั่งนั้นเป็นหนังสือแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ

การแจ้งคำสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการแก่เจ้าของหรือ ผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

1) ให้ประธานอนุกรรมการกลั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือผู้ที่ประธานกรรมการมอบหมาย เป็นผู้ส่งคำสั่งดังกล่าวแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการโดยเร็ว

2) การแจ้งคำสั่งแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ ให้ถือปฏิบัติ อย่างหนึ่งอย่างใด คือ

(1) ส่งหรือมอบคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ โดยให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง หรือ

(2) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

⁸² สุวิชัย รักษรัตน์กร. เล่มเดิม. หน้า 138-142.

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวข้างต้นได้ เพราะเหตุที่ไม่พบเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการ หรือบุคคลดังกล่าวไม่ยอมรับคำสั่ง ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พร้อมด้วยพยานอย่างน้อย 2 คน ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานประกอบการนั้น ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ และให้ทำบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ในการนี้ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการได้รับทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

นอกจากนี้เลขาธิการ ป.ป.ส. ยังจะต้องทำการแจ้งมติคณะกรรมการให้หน่วยงานที่ควบคุมสถานประกอบการตามกฎหมายทราบภายใน 3 วันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ได้มีมติให้สั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ และให้หน่วยราชการที่ควบคุมการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการนั้นติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ หากหน่วยราชการดังกล่าวพบว่าเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการให้หน่วยราชการดังกล่าวแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำสั่งของคณะกรรมการในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการมีผลของคำสั่งทางปกครอง โดยจะถือว่ามีผลใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อมีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการทราบ และลักษณะของการแจ้งคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ก็มีลักษณะการแจ้งด้วยวิธีการทั่วไปนั่นก็คือ การแจ้งเป็นหนังสือให้กับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการโดยตรงประกอบกับการแจ้งโดยการปิด

3.4.4.2 การสิ้นสุดของคำสั่งทางปกครองในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ

การสิ้นสุดของคำสั่งที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดออกในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด จะสิ้นสุดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามจำนวนวันที่คณะกรรมการ ได้มีคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการไม่ว่าจะเป็น 7 วันหรือ 15 วัน ตามหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนวันในการปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการรับทราบคำสั่งนั้น การสิ้นสุดของคำสั่งดังกล่าว แม้จะมีได้กำหนดเวลาไว้อย่างชัดเจน แต่ก็สามารถพิจารณาได้จากการมีผลของคำสั่งที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้น รับทราบคำสั่งของคณะกรรมการในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการตามคำสั่งของคณะกรรมการในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการตามจำนวนวัน ที่กำหนดสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ในสถานประกอบการ หากพ้นช่วงเวลาดังกล่าวก็ถือได้ว่าคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการย่อมสิ้นผลลง

การสิ้นผลของคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการนี้เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับลักษณะการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 การสิ้นผลของคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการถือได้ว่าเป็นการสิ้นผลโดยเงื่อนไขเวลา เนื่องจากคำสั่งนั้นจะสิ้นผลลงภายหลังจากที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการรับทราบคำสั่งของคณะกรรมการ และได้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่ได้สั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการตามจำนวนวันที่ได้กำหนดไว้

ในส่วนของหนังสือที่เป็นคำสั่งปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการที่คณะกรรมการมีต่อเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการถือเป็นหนังสือสำคัญตามที่กำหนดไว้

ดังนั้น เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการจึงไม่สามารถโต้แย้งคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต่อองค์กรภายในฝ่ายปกครองระดับสูงกว่าคณะกรรมการเพื่อให้ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการในฐานะที่เป็นองค์กรของรัฐฝ่ายบริหารได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ก็ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับช่องทางในการอุทธรณ์คำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการจึงต้องโต้แย้งคำสั่งนั้นต่อองค์กรภายนอกฝ่ายปกครองโดยตรง นั่นก็คือ ศาลปกครอง ในฐานะองค์กรวินิจฉัยคดีปกครอง หรือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

การอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของคณะกรรมการต่อศาลปกครองนั้น สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยการตกเดือน การเปรียบเทียบปรับ และการปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ พ.ศ. 2545 ข้อ 22 ที่บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อุทธรณ์คำสั่งปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการต่อศาลปกครองคณะกรรมการอาจมอบหมายให้เลขาธิการดำเนินการแทนในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

จากถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในระเบียบข้างต้น พอที่จะตีความและชี้ให้ทราบว่า เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต่อศาลปกครองได้ และจากถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในระเบียบนี้ก็เช่นกันย่อมสะท้อนได้

นอกจากข้อ 22 ของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยการดักเตือน การเปรียบเทียบปรับ และการปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ พ.ศ. 2545 ที่ชี้ให้เห็นช่องทางการอุทธรณ์คำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการแล้ว แบบ ป.ป.ส. 45 - 105 ซึ่งเป็นรูปแบบของหนังสือคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ที่คณะกรรมการจะมีต่อเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์การใช้ความระมัดระวังได้ โดยแบบหนังสือดังกล่าวจะปรากฏอยู่ที่ฝ่ายระเบียบสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยรายละเอียดและแบบหนังสือเพื่อปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการดักเตือน การเปรียบเทียบปรับและการปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ พ.ศ. 2545

เนื่องจากคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ เป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ ดังนั้นจึงต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการซึ่งเป็นผู้รับคำสั่งทราบถึงรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวด้วย และในกรณีที่คณะกรรมการในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ออกคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการมิได้แจ้งรายละเอียด และระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งและไม่มีการแจ้งการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งใหม่

การอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของคณะกรรมการต่อศาลปกครองหรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพนั้นจะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ศาลปกครอง ควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ดังนั้นหากพิจารณาเห็นว่าคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองมีอำนาจที่จะมีคำวินิจฉัยมีให้นำคำสั่งดังกล่าวมาใช้บังคับหรือเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ นอกจากนี้ศาลปกครองจะมีวิธีพิจารณาที่เป็นไปอย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้คู่กรณีนำพยานหลักฐานมาสนับสนุนข้ออ้าง ข้อเถียงของตนและหักล้างข้ออ้างข้อเถียงของฝ่ายตรงข้ามได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ควบคุมความเหมาะสมและความเป็นธรรมของการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐฝ่ายบริหาร ดังนั้นจึงไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินชี้ขาดที่จะเพิกถอนคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของคณะกรรมการได้ และไม่มีอำนาจที่จะสั่งการใดๆ กับคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่จะพิจารณาในแง่ความเหมาะสมหรือเป็นธรรม และเมื่อพิจารณาสอบสวนเรื่องใดเสร็จก็จะจัดทำรายงานสรุปข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข ส่งให้คณะกรรมการหรือหน่วยราชการทราบหรือดำเนินการต่อไป และหากคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในเวลาอันควร ผู้ตรวจการ

แผ่นดินของรัฐสภาอาจส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ควบคุมกำกับดูแลเพื่อสั่งการตามสมควรต่อไป

ดังนั้น เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการ จะทำความอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของคณะกรรมการต่อองค์กรใดนั้นจะต้องคำนึงถึงผลที่จะได้รับจากการพิจารณาขององค์กรดังกล่าวนี้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รับการเยียวยาแก้ไขความเดือนร้อนเสียจากการถูกระงับสิทธิหรือหน้าที่หรือสถานภาพของบุคคลทางกฎหมายอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเป็นการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ ในลำดับต่อไปจะทำการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศในส่วนที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเหล่านั้นต่อไป

บทที่ 4

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับในการจัดระเบียบสังคม บริเวณรายรอบสถานศึกษา

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในบทที่ผ่านมาจะพบว่ารัฐได้วางหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาไว้ในเรื่องต่างๆโดยเฉพาะหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ กฎหมายว่าด้วยสุรา และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไว้อย่างชัดเจน ในบทนี้คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ กฎหมายว่าด้วยหอพัก กฎหมายว่าด้วยสุรา และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีประเด็นปัญหาที่จะทำการศึกษา ดังนี้

4.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการคณะผู้วิจัยพบปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

4.1.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการขออนุญาตตั้ง การต่ออายุใบอนุญาตสถานบริการ

ปัญหาที่สำคัญในเรื่องประสิทธิภาพในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาอีกประการหนึ่งคือ การตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยสถานบริการซึ่งปัญหาที่ต้องในเรื่องนี้ ก็คือเมื่อไม่ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือไม่ดำเนินการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมาย ก็ถือว่าผู้ประกอบการตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งในขั้นนี้ในทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความสับสนและปฏิบัติผิดอยู่เป็นจำนวนมาก ที่พบประจำก็คือการตั้งข้อกล่าวหาผิด โดยเฉพาะเรื่องการกล่าวหาว่า “ตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับใบอนุญาต” ยกตัวอย่างเช่น เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าตรวจสถานประกอบการแห่งหนึ่งซึ่งประกอบกิจการเข้าลักษณะสถานบริการ ประเภทมาตรา 3 (1) พบผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ในสถานประกอบการนั้น 20 คน จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาว่า ยินยอม หรือปล่อยให้พลละเลยให้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ เป็นความผิดตามมาตรา 16/1 วรรคหนึ่ง ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท แต่ข้อเท็จจริงพบว่าสถานประกอบการนั้นไม่มีใบอนุญาต แต่ไม่ได้แจ้งข้อหา ซึ่งเป็นการผิดตามมาตรา 4 ประกอบมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กล่าวคือ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น กรณีตรวจพบสถานประกอบการใด ประกอบกิจการเข้าลักษณะเป็นสถานบริการตามกฎหมาย แต่ไม่มีใบอนุญาต แม้จะพบความผิดอื่นอีก ก็ไม่สามารถแจ้งข้อหา หรือฐานความผิดอื่นเหล่านั้นได้ เพราะสถานประกอบการนั้นยังไม่ได้เป็นสถานบริการ จะแจ้งข้อหาหรือฐานความผิดได้เฉพาะข้อหา หรือฐานความผิดเปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

นอกจากนี้การหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยแจ้งขอเปิดเป็นเพียงร้านอาหารที่มีการเล่นดนตรี และไม่ยื่นคำขออนุญาตต่อผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ที่ตั้งสถานบริการตามมาตรา

4 เมื่อไม่เข้าหลักเกณฑ์การเป็นสถานบริการย่อมไม่ต้องปฏิบัติตามในเรื่องความปลอดภัยอาคารสถานบริการ ดัดแปลงหรือต่อเติมอาคารสถานบริการ การกำหนดอายุผู้เข้าใช้บริการ การเปิดปิดสถานบริการ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจจะเห็นว่าเป็นเพียงร้านอาหารเพราะไม่มีพื้นที่ในการเดินอันเป็นการหลบเลี่ยง ทำให้เกิดความผิดพลาดในการตรวจสอบความปลอดภัยในอาคารสถานบริการ ทั้งการขออนุญาต การตรวจสอบอาคาร การกำหนดผู้ให้บริการวัตถุประสงค์ของอาคารในการใช้งาน แตกต่างกันอย่างมากมายแม้จะคล้ายกัน และยังรวมถึงปัญหาในการเลี่ยงภาษีสรรพสามิตในการขอเปิดเป็นเพียงร้านอาหารกับสถานบริการ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมากในด้านภาษี ซึ่งรายได้นั้นควรนำเข้าสู่เพื่อพัฒนาสังคมหรือบำรุงประเทศต่อไป

สำหรับการแก้ปัญหาในกรณีดังกล่าวข้างต้นจำเป็นอย่างยิ่งเพราะมาตรการในการจัดระเบียบสังคมที่เกี่ยวกับสถานบริการนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดปัญหาในสถานที่ที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ หรือเป็นสถานบริการแต่ไม่ขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ซึ่งเมื่อมีการจับกุมก็จะไม่สามารถนำมาตราทางกฎหมายที่เข้มงวดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการมาใช้บังคับ เนื่องจากสถานประกอบการเหล่านั้นไม่ใช่สถานบริการที่อยู่ใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยการกวาดค้น จับกุมของเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรวจสอบสถานบริการและร้านค้าที่อาจเข้าข่ายสถานบริการให้ขออนุญาตให้ถูกต้อง มิเช่นนั้นเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องจับกุมและลงโทษโดยบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเฉียบขาด

อนึ่ง หากเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในท้องที่ใดปล่อยปละละเลยให้มีสถานบริการที่ไม่มีใบอนุญาตเกิดขึ้น และละเลยการกวาดค้นร้านค้าที่อาจเข้าข่ายสถานบริการ อาจกำหนดโทษทางวินัยและทางอาญาให้เข้มงวด และเพื่อเป็นการแก้ไขการช่วยเหลือกันเองในระดับบังคับบัญชา ก็ควรที่จะกำหนดให้ในการตรวจสอบสถานบริการในแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่ผู้เข้าตรวจสอบจะต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงาน เป็นต้น

ปัญหาในการขออนุญาตตั้งสถานบริการที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาตามมาตรา 7 ที่กำหนดให้สถานบริการนั้นจะต้องไม่อยู่ใกล้วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชนหรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักในขนาดที่เห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ดังกล่าวแล้ว ซึ่งในนี้ย่อมเกิดปัญหาการตีความปัญหาของคำว่า “ใกล้” ว่าเช่นไรจึงจะเข้ากรณีการตั้งสถานบริการที่ใกล้สถานที่ตามมาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

กฎหมายมิได้บัญญัติให้เห็นชัดว่าระยะใกล้ชิดในขนาดที่เห็นว่าการทำความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ใน (1) มีระยะเท่าใด จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบอนุญาตในการที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ ซึ่งในกรณีนี้มีตัวอย่างคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1332/2552 โดยศาลเห็นว่า สถานบริการที่ต้องได้รับอนุญาตมีหลายประเภทตามมาตรา 3 ดังนั้น กรณีที่จะก่อให้เกิดเสียงดังทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่โรงเรียน วัด ตามมาตรา 7(1) จึงต้องพิจารณาความเดือดร้อนจากการดำเนินการของสถานบริการประเภทนั้น ๆ ประกอบสภาพแวดล้อมของอาคารตามมาตรา 7(1) รอบที่ตั้ง โดยความเดือดร้อนได้แก่ เสียงจากการใช้ดนตรี จากผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ รวมทั้งปัญหาสภาพแวดล้อม ได้แก่ จราจรติดขัดหรือคนที่เข้าไปใช้บริการได้ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นบริเวณรอบ ๆ อาคาร ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่โรงเรียนหรือวัด กรณีสถานบริการเอไอเอน่าของผู้พักอาศัย อยู่คนละฝั่งและเยื้องกับโรงเรียน มีระยะห่างกันประมาณ 150 เมตร เป็นสถานบริการที่เปิดตามมาตรา 3(3) อาบอบนวด ไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านเสียงแตกต่างกับสถานบริการตามมาตรา 3(1) สถานบริการมีรั้วรอบขอบชิด มีห้องเป็นสัดส่วนมิดชิด มิใช่สถานบริการตามมาตรา (1)(2)(4)(5) ที่จะก่อให้เกิดเสียงดังเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่โรงเรียนหรือวัด และการที่ทางกายภาพตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียน 150 เมตร ย่อมไม่ได้รับผลกระทบด้านเสียงและไม่มีปัญหาการจราจร ดังนั้น สถานบริการเอไอเอน่า จึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7 ที่จะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่โรงเรียนแต่อย่างใด เช่นนี้เมื่อพิจารณาจากคำพิพากษาของศาลปกครองกลางจะเห็นว่าศาลได้นำเอาประเด็นในเรื่องที่สถานบริการอาจก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ใน (1) ได้แก่ เสียงจากการใช้ดนตรี จากผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ รวมทั้งปัญหาสภาพแวดล้อม ได้แก่ จราจรติดขัดหรือคนที่เข้าไปใช้บริการได้ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นบริเวณรอบ ๆ อาคาร ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่โรงเรียนมาเป็นหลักในการพิจารณาว่า สถานที่ใดที่มีลักษณะ “ใกล้” สถานศึกษาซึ่งเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา 7(1) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับ คำว่า “บริเวณต่อเนื่องติดกับ” ในมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยสุรา ว่าเช่นไรถึงจะเป็นบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาที่ห้ามจำหน่ายสุราซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้บัญญัติคำนี้เอาไว้ว่า “โดยพิจารณาตามข้อสังเกตของคณะกรรมการที่ให้พิจารณาบริเวณข้างเคียงโดยรอบไม่เกิน 500 เมตร ด้วยว่าจะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาคณะที่ 5 พิจารณาแล้วเห็นว่าหากห้ามตั้งบริเวณสถานที่ข้างเคียงระยะห่างไม่เกิน 500 เมตร ตามข้อสังเกตนั้นจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก ซึ่งในบางจังหวัดอาจตั้งร้านจำหน่ายสุราไม่ได้เลย อันเป็นการกำหนดพื้นที่ห้ามประกอบกิจการนี้ไปโดยปริยายและอาจเป็นปัญหาว่าจะกำหนดโดยกฎกระทรวงอันเป็นกฎหมายลำดับรองได้หรือไม่ ดังนั้น จึงได้ปรับให้กำหนดห้ามเฉพาะบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานที่ดังกล่าวเท่านั้น หากมีร้าน ถนน

หรือลาร่างสาธารณคั่นอยู่ก็สามารถประกอบกิจการนี้ได้โดยได้เพิ่มบทเฉพาะกาลให้ผู้ประกอบการที่ขายอยู่แล้วสามารถประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอนกิจการ”⁸³ เห็นได้ว่าการที่กฎหมายว่าด้วยสถานบริการให้อำนาจเจ้าพนักงานในการใช้ดุลพินิจในการออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการโดยพิจารณาในเรื่องที่สถานบริการจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ใน (1) ได้แก่ เสียงจากการใช้ดนตรี จากผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ รวมทั้งปัญหาสภาพแวดล้อม ได้แก่ จราจรติดขัดหรือคนที่เข้าไปใช้บริการได้ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นบริเวณรอบ ๆ อาคาร ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่โรงเรียนหรือไม่มาเป็นหลักในการพิจารณา ไม่มีหลักที่ใช้พิจารณาเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยสุรา กรณีนี้จึงอาจก่อปัญหาในการเรียกรับสินบนของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้อีกประการหนึ่งย่อมกระทบกับผู้ประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องแล้วแต่ในขั้นสุดท้ายเจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจแจ้งว่าเป็นการตั้งสถานบริการที่ขัดกับมาตรา 7 (1)

สำหรับการแก้ไขปัญหาในการตีความคำว่า “ใกล้” ตามมาตรา 7 เห็นว่าควรมีการบัญญัติความตามมาตรา 7 ให้มีความสอดคล้องความตามกฎหมายว่าด้วยสุรา เช่นอาจกำหนดระยะที่สามารถตั้งสถานบริการและจำหน่ายสุราให้ชัดเจน เช่น กำหนดไว้ในกฎหมายทั้งสองฉบับว่าสถานที่ขายสุราและสถานบริการจะต้องอยู่ห่างจากสถานศึกษา 500 เมตร เป็นต้น

4.1.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการและการออก ใบแทนอนุญาต

ในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการและการออกใบแทนอนุญาตนั้นเป็นการเฉพาะสำหรับผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ซึ่งในที่นี้มีปัญหาในทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ เจ้าพนักงานมักจะตั้งข้อกล่าวหาดำเนินคดีกับผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ทั้งที่ฐานความผิดในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการ ตามมาตรา 13 ประกอบมาตรา 27 และการออกใบแทนอนุญาตตามมาตรา 12 ประกอบมาตรา 27 เป็นฐานความผิดเฉพาะสำหรับผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ซึ่งเมื่อเจ้าพนักงานไม่ดำเนินการกับผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาต หรือ อาจเป็นผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสถานบริการที่แท้จริงแล้ว ก็ย่อมที่จะทำให้ยากต่อการที่ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสถานบริการที่แท้จริงจะเกรงกลัวต่อกฎหมาย เพราะเมื่อเจ้าพนักงานพบเห็นการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการและการออกใบแทนอนุญาต

⁸³ บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาคณะที่ 5 ฉบับนี้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2550.

ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสถานบริการที่แท้จริงก็จะให้ผู้อื่นอ้างเป็นเจ้าของสถานบริการ และเจ้าพนักงานก็มักจะตั้งข้อกล่าวหาดำเนินคดีกับผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการที่แท้จริง ผลที่ตามมาคือ การกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นซ้ำซากเพราะผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสถานบริการที่แท้จริงไม่ถูกดำเนินคดีแต่อย่างใด

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการและการออกใบอนุญาต ที่กล่าวมานี้เห็นว่าการแก้ปัญหาดังกล่าว เจ้าพนักงานจะต้องตั้งข้อหากับผู้ที่เป็นเจ้าของสถานบริการที่แท้จริง โดยตรวจสอบให้ละเอียดว่าผู้ใดเป็นผู้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ทั้งนี้ โดยดูได้จากการตรวจสอบประวัติก่อนการขออนุญาต ซึ่งคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าควรนำมาตรการในการตรวจสอบประวัติจากรอยพิมพ์นิ้วมือของผู้ขออนุญาตมาใช้ อย่างเข้มงวด เช่น ผู้ขออนุญาตรายใดจะขออนุญาตตั้งสถานบริการจะต้อง พิมพ์รอยนิ้วมือของผู้ขออนุญาตประกอบการขออนุญาต ซึ่งเมื่อมีการจับกุมดำเนินคดีจะต้องตรวจสอบจากประวัติรอยพิมพ์นิ้วมือของผู้ขออนุญาตเป็นหลัก นอกจากนี้หากเป็นการกระทำของเจ้าของที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้ได้รับคำสั่งทางปกครอง เมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการ แต่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 58⁸⁴ ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ 2 ประการ ประการแรก การใช้กำลังทางกายภาพเข้าดำเนินการ โดยเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเอง หรือ

⁸⁴ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 58 คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่

(2) ให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครองจำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

เจ้าหน้าที่มอบหมายให้บุคคลอื่นทำการแทน ประการที่สอง การใช้มาตรการปรับทางปกครองรายวัน เพื่อกดดันให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองรีบเร่งปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง

4.1.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการควบคุมกวดขันสถานบริการตามนโยบายจัดระเบียบสังคม

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดในมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกวดขันสถานบริการตามนโยบายจัดระเบียบสังคมในบทที่ 3 เห็นได้ว่ามีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ เช่น ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการรับผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าทำงานในสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการเมินเมาจนประพตวิรุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ จำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการเมินเมาจนประพตวิรุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ซึ่งไม่มีหน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้น พักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เป็นต้น

หากแต่ยังมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมกวดขันสถานบริการตามนโยบายจัดระเบียบสังคมที่ควรนำมาพิจารณา กล่าวคือร้านที่ถูกจับกุมไม่ใช่สถานบริการ (ไม่เข้าองค์ประกอบตามคำนิยาม “สถานบริการ”) แต่เจ้าพนักงานทำการจับกุมและตั้งข้อกล่าวหาตามกฎหมายสถานบริการ เช่น ตั้งสถานบริการ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเปิดสถานบริการไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งจากที่ได้ศึกษามาทั้งหมดในช่วงต้นจะเห็นได้ว่าการจับกุมสถานบริการที่ตั้งโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายสถานบริการ สามารถตั้งข้อกล่าวหาได้เพียง “ตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” เท่านั้น แต่เจ้าพนักงานผู้จับกุมมีการตั้งข้อกล่าวหาอื่นๆ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายสถานบริการด้วย

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการที่ยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้ ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ เจ้าพนักงานผู้จับกุมมักระบอบองค์ประกอบของฐานความผิดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน เช่น ระบอบอายุของผู้ที่เข้าไปในสถานบริการเป็น 18 ปีบริบูรณ์ (กฎหมายกำหนดอายุ 20 ปีบริบูรณ์) หรือไม่ระบุว่าผู้ต้องหาเป็น “ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ” หรือไม่ระบุว่าผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ “มิได้ทำงานในสถานบริการนั้น” หรือไม่ระบุว่าเข้าไปในสถานบริการ “ระหว่างเวลาทำการ” เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวล้วนแต่มีความสำคัญต่อการดำเนินคดี

ในกรณีฐานความผิดตามมาตรา 16/1 วรรคสองและวรรคสาม ประกอบกับมาตรา 28/1 ที่ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตรวจเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระบอบอายุ ของผู้ซึ่งจะเข้าไปใน

สถานบริการ (มาตรา16/1 วรรคสอง) เพื่อตรวจสอบว่ามีผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ หรือไม่

ในกรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลันเมื่อมีผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการ หรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการให้ (มาตรา16/1 วรรคสาม)

และมาตรา 16/3 ประกอบกับมาตรา 28/1 กล่าวคือ ในกรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลันเมื่อพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีผู้มีอาการมีเมมาจนประพฤติกว้างหรือครองสติไม่ได้เข้าไป หรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาตามกรณีดังกล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นเจ้าหน้าที่ต้องกวดขัน จับกุมของเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรวจสอบสถานบริการและร้านค้าที่อาจเข้าข่ายสถานบริการให้ขออนุญาตให้ถูกต้อง มิเช่นนั้น เจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องจับกุมและลงโทษโดยบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานบริการและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเฉียบขาด ซึ่งหากเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในท้องที่ใดปล่อยปละละเลยให้มีสถานบริการที่ไม่มีใบอนุญาตเกิดขึ้น และละเลยการกวดขันร้านค้าที่อาจเข้าข่ายสถานบริการ อาจกำหนดโทษทางวินัยและทางอาญาให้เข้มงวด และเพื่อเป็นการแก้ไขการช่วยเหลือกันเองในระดับบังคับบัญชา ก็ควรจะกำหนดให้ในการตรวจสอบสถานบริการในแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่ผู้เข้าตรวจสอบจะต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงาน เช่นนี้เป็นต้น

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการที่ยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้ ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลา ทำการเจ้าพนักงานผู้จับกุมจะต้องใช้ความระมัดระวังและความรอบคอบในการระบุงค์ประกอบของฐานความผิดให้ถูกต้องครบถ้วนทั้งนี้ ก็เพื่อทำให้ง่ายต่อการบังคับใช้กฎหมายนั่นเอง

กรณีปัญหาที่เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วย สถานบริการตั้งข้อกล่าวหาดำเนินคดีกับผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าควรนำมาตรการในการตรวจสอบประวัติจากรอยพิมพ์นิ้วมือของผู้ขออนุญาตมาใช้อย่างเข้มงวด เช่นผู้ขออนุญาตรายใดจะขออนุญาตตั้งสถานบริการจะต้อง พิมพ์รอยนิ้วมือของผู้ขออนุญาตประกอบการขออนุญาต ซึ่งเมื่อมีการจับกุมดำเนินคดีจะต้องตรวจสอบจากประวัติรอยพิมพ์นิ้วมือของผู้ขออนุญาตเป็นหลัก

ทั้งนี้ จากปัญหาการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนควรนำมาตรการการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนตามมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในพระราชบัญญัติบัตร

ประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ในมาตรา 15 กล่าวคือ ผู้ได้นำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท (กรณีการนำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่นไปใช้) และในมาตรา 14 (2) ผู้ใดปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 14 (3) ผู้ใดใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา 14 (2) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (กรณีการปลอมบัตรประจำตัวประชาชนและการนำบัตรประจำตัวประชาชนปลอมไปใช้) และในมาตรา 16 กล่าวคือผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของตนไปใช้ในทางทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งในมาตรา 16 นี้เป็นการป้องกันไม่ให้มีการยินยอมให้นำบัตรประจำตัวประชาชนของตนไปใช้กระทำความผิดโดยง่าย ทั้งนี้ แม้ว่าบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 จะมีความเข้มงวดรุนแรง หากแต่ในขณะนี้เห็นว่าเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้อย่างจริงจังจะเป็นการนำเอากฎหมายที่ไม่ค่อยนำมาใช้มาช่วยเสริมมาตรการในการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

4.1.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการกำหนดเขตพื้นที่ที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) และมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกวดขันเวลาเปิด-ปิดสถานบริการ

เหตุผลที่คณะผู้วิจัยนำเอามาตรการทางกฎหมายในการการกำหนดเขตพื้นที่ที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) มาพิจารณาในหัวข้อเดียวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกวดขันเวลาเปิด-ปิดสถานบริการ ก็เพราะมาตรการทางกฎหมายทั้งสองประการนี้มีความสัมพันธ์กันเนื่องจากการกำหนดเขตพื้นที่ที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) ให้พื้นที่ใดสามารถตั้งสถานบริการได้ พื้นที่นั้นย่อมที่จะต้องใช้เวลาเปิด-ปิดสถานบริการที่เป็นไปตามมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการกำหนดเวลาเปิด-ปิดสถานบริการ ทั้งนี้ สำหรับพื้นที่ที่กำหนดเขตพื้นที่เพื่องดอนุญาตตั้งสถานบริการมักจะไม่พบปัญหาในการพิจารณาถึงการอนุญาตหรือไม่อนุญาตของเจ้าหน้าที่ เพราะไม่สามารถตั้งสถาน

บริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการได้อยู่แล้ว แต่ที่เป็นปัญหาคือ สถานบริการที่อยู่นอกและในเขต Zoning ที่สามารถตั้งสถานบริการได้จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ซึ่งในปัจจุบันนี้ การดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ว่าพื้นที่ใดอยู่ในเขต Zoning หรือไม่ ยังไม่เรียบร้อยเท่าที่ควร จึงยังเป็นปัญหาอยู่มาก

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาในมาตรการทางกฎหมายในการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) และมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกวดขันเวลาเปิด-ปิดสถานบริการในประเทศไทย เห็นว่าควรจะต้องดำเนินการออกกฎหมายกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) ให้ชัดเจนและครบถ้วนทั้งประเทศ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการที่จะทำให้ง่ายต่อการดำเนินการตรวจสอบสถานบริการของเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับกรณีต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาตามที่ได้อ้างมาทั้งหมดในบทที่ 3 เห็นว่าประเทศไทยควรนำเอาลักษณะสำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดบทลงโทษอย่างหนักสำหรับการกระทำผิดกฎหมายสิ่งเสพติดที่มีขึ้นภายในบริเวณเขตหวงห้ามโดยรอบสถานศึกษาและเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดกฎหมายโดยการมียาเสพติดไว้ในครอบครองหรือเพื่อการจำหน่ายในเขตปลอดยาเสพติด ซึ่งบทลงโทษต่างๆ และบทลงโทษที่เพิ่มขึ้นและเพิ่มโทษการพิพากษาตัดสิทธิจำคุกด้วย เช่น การครอบครองยาเสพติดผิดกฎหมายเพื่อมีไว้จัดจำหน่ายในเขตสถานศึกษานั้นจะถูกลงโทษจำคุกอย่างน้อย 3 ปี เช่นนี้ เป็นต้น

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเปิดร้านอาหารที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ ซึ่งไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการเพราะไม่ใช่สถานบริการตามกฎหมายซึ่งมีอยู่มากมายรายรอบสถานศึกษาอยู่ในขณะนี้และการเปิดสถานบริการเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชน

ในกรณีนี้การที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสั่งการให้เอกชนผู้รับคำสั่งทางปกครองกระทำการ เช่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งการให้เอกชนรื้อถอนอาคารที่สร้างผิดกฎหมาย หรือละเว้นกระทำการ เช่น ห้ามประกอบกิจการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ หรือ ห้ามส่งเสียงดังเกินระดับ เป็นต้น แต่ผู้รับคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 58 ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ 2 ประการ ดังนี้ คือ

1) การใช้กำลังทางกายภาพเข้าดำเนินการ

1.1) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเอง

เป็นกรณีที่อยู่ในวิสัยที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสามารถดำเนินการเองได้ เช่น การรื้อถอนหรือทำลายสิ่งกีดขวางทางหลวง หรือการรื้อถอนบ้านอยู่อาศัยชั่วคราวที่ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการรื้อถอน เป็นต้น

1.2) เจ้าหน้าที่มอบหมายให้บุคคลอื่นทำการแทน

เป็นกรณีที่ไม่วางอยู่ในวิธีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสามารถดำเนินการเองได้ เจ้าหน้าที่ที่ย่อมมีอำนาจอำนาจ ให้บุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นเอกชนกระทำการแทนก็ได้ ซึ่งการกระทำการแทนดังกล่าว เป็นการกระทำทางปกครอง เช่น การรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งมีขนาดใหญ่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นขาดความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในเทคโนโลยีขั้นสูง ในการรื้อถอนอาคาร และไม่มีอุปกรณ์เพียงพอที่จะดำเนินการได้

1.3) ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่าย

ไม่ว่าจะเป็นกรณีตาม 1.1) หรือ 1.2) ก็ตาม ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่รัฐออกไปเพื่อการดังกล่าว ตลอดจน ค่าแรงงานของเจ้าหน้าที่ที่ใช้ไปเพื่อการนี้อันอาจคำนวณเป็นทรัพย์สินได้ และหากเพิกเฉยไม่ชำระค่าใช้จ่ายดังกล่าว เจ้าหน้าที่ก็จะออกคำสั่งให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 25 ต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีวัตถุประสงค์แห่งการบังคับตามคำสั่งทางปกครองเป็นหนี้เงินที่จะต้องดำเนินการบังคับต่อไป

2) การใช้มาตรการปรับทางปกครอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ประสงค์จะเข้าดำเนินการบังคับทางปกครองเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นทำการแทน แต่ต้องการให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองดำเนินการเอง เช่น เจ้าหน้าที่มีภาระงานราชการจำนวนมากไม่อาจดำเนินการเองในชั้นนี้ และไม่ประสงค์จะจ้างเอกชนเข้าดำเนินการเนื่องจากต้องใช้งบประมาณสูง ขณะเดียวกัน การฝ่าฝืนคำสั่งทางปกครองของผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ก่อให้เกิดผลกระทบแก่ประชาชนโดยส่วนรวม หรือการดำเนินการเองจะได้ไม่คุ้มเสียโดยชั่งน้ำหนักกับประโยชน์ของส่วนรวมแล้ว กรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจดุลพินิจปรับผู้รับคำสั่งทางปกครองเป็นรายวัน ตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุ แต่ต้องไม่เกิน 20,000 บาทต่อวัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ระดับใด มีอำนาจปรับวันละเท่าใดนั้น เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของโทษปรับตามนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าอัตราโทษดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับความเสียหายที่ถือเป็นความผิดต่อประชาชน ในการได้รับความเดือดร้อนจากสถานบริการ เช่น โทษปรับหรือค่าปรับหากกรณีไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 มาตรา 26,28 ทวิ โทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ดังนั้นเห็นได้ว่าโทษปรับดังกล่าวมีข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับรายได้ของผู้กระทำผิดซึ่งหากเทียบกับรายได้ต่อวันของอาคารสถานบริการจะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 กำหนดอัตราโทษปรับไว้ต่ำเกินไป ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับวิวัฒนาการความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากการกระทำความผิดที่ได้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายนั้นส่งผลต่อ

ชีวิต ร่างกาย อนามัยทรัพย์สินของผู้คนจำนวนมาก อีกทั้งการกระทำผิดนั้นยังสร้างความเสียหายในเชิงเศรษฐกิจและการเงินซึ่งสูงจนไม่อาจคำนวณขอบเขตหรือมูลค่าได้ ดังนั้นหากรัฐกำหนดอัตราโทษไว้ต่ำจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย จึงเห็นว่าควรนำระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine เป็นการลงโทษปรับโดยการคิดคำนวณค่าปรับจากความร้ายแรงของความผิด ประกอบกับฐานะของผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล จึงเป็นแนวทางการลงโทษที่สอดคล้องกับในทางทัณฑวิทยาที่จะมีผลในทางป้องปราม (Deterrence) ต่อผู้กระทำความผิดในทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ

ระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine มีหลักเกณฑ์ที่พิจารณา 3 ประการคือ

- 1) รายได้ต่อวันของผู้ที่จะถูกปรับ (Day Income) ศาลโดยความช่วยเหลือของพนักงานอัยการจะพิจารณารายได้ต่อวันของจำเลยว่าจำเลยในคดีนั้น ๆ มีรายได้วันละเท่าใด
- 2) ปริมาณวัน (Amount of Day) จำนวนวันที่ศาลเห็นสมควรจะปรับโดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด หากความผิดที่ก่อมีความร้ายแรง ปริมาณวันก็จะสูงขึ้น โดยปริมาณวันจะเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปคูณกับรายได้ต่อวันของจำเลย
- 3) จำนวนค่าปรับ (Amount of Fine) คือผลลัพธ์ที่ได้จากการนำปริมาณวันไปคูณกับจำนวนรายได้ต่อวันของจำเลย อันจะเป็นค่าปรับในแต่ละคดีความผิด

การนำระบบการลงโทษปรับ Day-Fine ดังกล่าว ยังสามารถนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดการบรรลุนิติบุคคลในการลงโทษได้ดีกว่าระบบการลงโทษปรับแบบเดิม เช่น กรณีอาคารสถานบริการที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 หากนำระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine ซึ่งกำหนดอัตราค่าปรับจากความร้ายแรงของความผิดประกอบกับรายได้ของผู้กระทำความผิดมาใช้ลงโทษแก่บุคคลนั้นย่อมก่อให้เกิดการบรรลุนิติบุคคลในการลงโทษ เพราะเป็นการปรับตามรายได้ของนิติบุคคลผู้กระทำความผิดนั่นเอง

ดังนั้น ระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine เป็นระบบการลงโทษปรับโดยพิจารณาถึงรายได้ของผู้กระทำความผิดประกอบกับความร้ายแรงของความผิดที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการลงโทษปรับที่สร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะกำหนดวัน และกำหนดจำนวนค่าปรับให้เป็นเกณฑ์เดียวกัน และใกล้เคียงกันเพื่อใช้กับผู้กระทำความผิดทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล หรือผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคลเป็นเกณฑ์สำคัญ จึงกล่าวได้ว่าระบบการลงโทษปรับ (Day Fine) เป็นระบบการลงโทษปรับที่มีความยุติธรรมทั้งต่อสังคม และต่อผู้กระทำความผิดแต่ละคน และมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบการลงโทษปรับแบบอื่น ๆ

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยเสนอว่าควรนำมาตรการทางกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้กับร้านอาหารอย่างเคร่งครัด เช่น ต้องขออนุญาตจำหน่ายสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ถ้าสุรานั้นทำขึ้นในราชอาณาจักร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท กำหนดเวลาการจำหน่ายสุรา ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 จำหน่ายสุราได้ตั้งแต่เวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และตั้งแต่ 17.00-24.00 นาฬิกา ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การดื่มสุรา ณ สถานที่จำหน่ายสุราในกำหนดเวลาห้ามจำหน่ายสุรา ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การแจ้งหรือขออนุญาตจัดตั้งสถานที่เสสมอาหารตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ผู้ตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสสมอาหารที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท พื้นที่ไม่เกิน 200 ตารางเมตร โดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้งต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการดำเนินกิจการโดยหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ได้ง่ายนั่นเอง

4.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพักคณะผู้วิจัยพบปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

4.2.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพักในส่วนของการขออนุญาตจัดตั้งหอพัก

ในเบื้องต้นจะขอเสนอปัญหาตามความในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นปัญหาในการตีความว่าบทนิยามความหมายของคำว่าหอพักนั้นควรจะมีเนื้อความที่กว้างขวางมากน้อยเพียงใด มีหอพักประเภทใดบ้างที่เข้าข่ายลักษณะหอพักตามมาตรา 3 เพราะปัญหาในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาในส่วนของกฎหมายว่าด้วยหอพักโดยเฉพาะสถานศึกษาที่เป็นวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในปัจจุบันนี้ผู้ประกอบการหอพักนักเรียน นักศึกษามักหลีกเลี่ยงไม่มายื่นคำขออนุญาตตั้งหอพักโดยอ้างสถานที่ของตนว่ามีได้ประกอบการหอพัก ตาม

ความในพระราชบัญญัติหอพักพ.ศ. 2507 แต่เป็นกิจการในลักษณะบ้านให้เช่า เป็นห้องแบ่งให้เช่า อพาร์ทเมนต์ แพลต เช่นนี้เป็นต้น รวมทั้งใช้ชื่อภาษาต่างประเทศอื่นๆ ที่มีความหมายอย่างเดียวกันบ้าง เป็นต้น ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจพบนั้นปรากฏว่าสถานที่ดังกล่าวเหล่านั้นล้วนเป็นสถานที่ที่เข้าหลักเกณฑ์เป็นหอพักเอกชนตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ซึ่งการที่ผู้ประกอบการอ้างว่าการดำเนินการของตนไม่ถือว่าเป็นหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 นั้น ถือว่าเป็นปัญหาที่พบมากในปัจจุบัน โดยผู้ประกอบการส่วนมากจะใช้เป็นข้ออ้างเพื่อจะได้ไม่ต้องจดทะเบียนเป็นหอพักเอกชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย จากข้ออ้างที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบการที่กล่าวมานี้เป็นจุดเริ่มของปัญหาการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาอย่างมาก เพราะเมื่อผู้ประกอบการไม่ดำเนินการจดทะเบียนสถานที่ของตนให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ก็เป็นเรื่องยากอย่างยิ่งที่จะทำให้เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวว่าปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหอพักหรือไม่ เมื่อขาดการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่แล้วสถานที่เหล่านั้นก็มักจะกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของนักเรียน นักศึกษา เช่น การมั่วสุมเสพยาเสพติด หรือ การมั่วสุมดื่มสุรา เป็นต้น

การดำเนินการจัดตั้งหอพักเมื่อหอพักมีลักษณะตามมาตรา 3 กฎหมายกำหนดให้มีการขออนุญาตจัดตั้งเป็นหอพักให้ถูกต้องตามมาตรา 11⁸⁵ หอพักที่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้ชื่อว่า ห้องแบ่งให้เช่าก็ดี บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ แมนชั่น หรือใช้ชื่อในทางการค้าของผู้ประกอบการอย่างใดก็ดี ผู้ประกอบการดังกล่าวจะต้องขออนุญาตโดยจดทะเบียนเป็นหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 แต่มีปัญหาที่ผู้ประกอบการที่ใช้ชื่อดังกล่าวจะอ้างว่าการประกอบกิจการตามชื่อดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นหอพักเอกชน เพราะไม่ได้ใช้ชื่อ “หอพัก” จึงไม่ได้ขอจดทะเบียนเป็นหอพักให้ถูกต้อง จากประเด็นนี้เห็นได้ว่ารัฐไม่มีการวางมาตรการในการบังคับให้ผู้ประกอบการหอพักที่เข้าหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตจัดตั้งหอพักไปดำเนินการจัดตั้งเป็นหอพักให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 7⁸⁶ อย่างเข้มงวดบทลงโทษที่กำหนดไว้ เพียงแต่บัญญัติไว้ให้ต้องรับผิดชอบฝ่าฝืน แต่ในการบังคับใช้กฎหมายในขณะนี้จะพบว่าบทลงโทษตามมาตรา 35 ไม่สามารถปราบ

⁸⁵ กรณีหอพักของโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ มหาวิทยาลัยของรัฐบาล และมหาวิทยาลัยของเอกชนซึ่งหอพักตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษานั้นๆ และรับเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ เข้าพักแม้จะเข้าหลักเกณฑ์เป็นหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 แต่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตจัดตั้งตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 เพราะถือว่าเป็นหอพักของสถานศึกษานั้นๆ

⁸⁶ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งหอพัก เว้นแต่ผู้นั้นจะเป็นเจ้าของหอพัก และได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ผู้ประกอบการหอพักที่ไม่ขออนุญาตได้เนื่องจากบทลงโทษไม่รุนแรงเสียขนาด จึงทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว โดยตัวอย่างจากการศึกษาคดีที่เกิดขึ้นของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ไม่มีผู้กระทำความผิดใดถูกลงโทษจำคุกจริงๆ เลยสักรายเพียงแต่รอลงอาญาและเสียค่าปรับเท่านั้น เช่น

กรณีที่ 1 หอพักสตรีพจนารถ เลขที่ 381 ซอยรามคำแหง 65 ถนนรามคำแหง แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ถูกศาลแขวงพระนครเหนือพิพากษาปรับ 2,000 บาท ตามคดีดำที่ 15734/37 คดีแดงที่ 15291/37 ลงวันที่ 21 กันยายน 2537 ซึ่งปัจจุบันของหอพักได้มาดำเนินการขออนุญาตจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว

กรณีที่ 2 หอพักสตรีคุ้มแก้ว 2 เลขที่ 2223/41 ซอยรามคำแหง 51/2 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ศาลแขวงพระนครเหนือพิพากษาจำคุกนางสาวอัจฉรา อึ้งวิฑูรสถิตย์ กำหนด 6 เดือน ปรับ 2,000 บาท โทษจำคุกรอลงอาญา 1 ปี ตามคดีดำที่ 2390/2541 คดีแดงที่ 2392/2541 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2541 ซึ่งเจ้าของหอพักได้ดำเนินการขออนุญาตเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จะเห็นได้ว่ากรณีการลงโทษตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ยังไม่ค่อยมีความเข้มงวดเสียขนาด จึงทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและการรอลงโทษทั้ง 2 กรณีดังกล่าว ยังไม่มีบรรทัดฐานของคำพิพากษาที่ชัดเจนว่าอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตั้งต้องเป็นอย่างไร เพราะตามตัวอย่างทั้งสองกรณีจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดมีลักษณะเหมือนกันและอยู่ในเขตอำนาจศาลเดียวกัน คือ ศาลแขวงพระนครเหนือ แต่ผลของคำพิพากษากลับไม่เหมือนกันหรือไม่อยู่ในบรรทัดฐานเดียวกัน กล่าวคือ กรณีที่ 1 ศาลพิพากษาเพียงแค่ปรับจำเลย แต่กรณีที่ 2 ศาลพิพากษาทั้งจำคุกและปรับจำเลย ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยหอพักคือ กรณีที่ศาลไม่มีบรรทัดฐานของคำพิพากษา ที่ชัดเจน ซึ่งอาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับความเป็นธรรมหรืออาจเป็นการปฏิบัติที่เป็นสองมาตรฐานก็เป็นได้ และจากการศึกษาการดำเนินคดีของกฎหมายหอพักในกรณีกระทำความผิดในเรื่องฝ่าฝืนไม่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นหอพัก เมื่อมีการฟ้องร้องกันถึงศาลแม้ว่าจะเป็นผู้ละเมิดของศาลที่จะลงแต่โทษปรับเท่านั้น ส่วนโทษจำคุกให้รอลงอาญาไว้ แต่โทษปรับนั้นมีมาก ทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัว เพราะเชื่อว่าเมื่อฝ่าฝืนแล้ว ศาลพิจารณาคดีพิพากษาให้เสียค่าปรับอย่างสูงไม่เกินสองพันบาท ผู้ประกอบการยังดำเนินกิจการได้เหมือนเดิม จึงทำให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายกันมากขึ้น

กรณีผู้ประกอบการที่ไม่ยอมจดทะเบียนเป็นหอพัก เช่น ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ จำนวนห้องพักประมาณ 100 ห้องขึ้นไป ภายในห้องพักจะมีห้องน้ำและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น อพาร์ทเมนต์ แพลต คอนโดมิเนียม คอร์ต ผู้ประกอบการธุรกิจประเภทนี้ จะยอมเสียภาษีเงินได้ ภาษีป้าย และภาษีโรงเรือน ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ยอมจดทะเบียนจัดตั้งเป็นหอพัก เพราะจะทำให้ไม่สามารถรับผู้พักปะปนกันได้ จะทำให้ธุรกิจประสบปัญหาเพราะผู้พักจะไม่

เต็มห้องเนื่องจากพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 กำหนดประเภทของหอพักไว้สองประเภทคือ หอพักชาย และหอพักหญิงเท่านั้น และถ้าหากผู้ประกอบการ อพาร์ทเมนต์ แพลต คอนโดมิเนียม คอร์ต ไม่ต้องการจดทะเบียนเป็นหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ก็ต้องไม่รับผู้พักที่เป็น นักเรียน นักศึกษา รับผู้พักได้เฉพาะผู้ที่ทำงานเท่านั้น

กรณีผู้ประกอบการกิจการหอพักขนาดใหญ่ ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ไม่ยอมจดทะเบียน เมื่อเข้าหลักเกณฑ์เป็นหอพัก เนื่องจากกฎหมายหอพักกำหนดให้แยกหอพักเป็นหอพักชาย สำหรับผู้พักที่เป็นชายและหอพักหญิงสำหรับผู้พักที่เป็นหญิง ซึ่งการแยกประเภทหอพักดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการหอพักไม่สามารถรับผู้พักปะปนกันทั้งชายและหญิง หรือที่เรียกว่า หอรวม ได้ทำให้ผู้ประกอบการขาดรายได้

กรณีผู้ประกอบการที่ไม่ยอมจดทะเบียนอีกคือ ผู้ประกอบการขนาดเล็กผู้ดำเนินกิจการจะเช่าตึกแถวหรือทาวเฮาส์มาดัดแปลงเป็นหอพัก มีจำนวนห้องประมาณ 5-15 ห้องการตรวจสอบหอพักประเภทนี้ต้องอาศัยการสอบถามจากผู้พักจึงจะทราบว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องจดทะเบียน เจ้าของหอพักส่วนใหญ่ไม่ขัดข้องในการจดทะเบียน กล่าวคือ เมื่อจดทะเบียนหอพักแล้วจะต้องติดป้ายชื่อตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ภาระที่จะตามมาคือ การเสียภาษีป้าย ภาษีเงินได้ และภาษีโรงเรือน

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของคำว่า “หอพัก” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 เห็นว่า เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง รัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ หลักเกณฑ์หอพัก โดยการประชาสัมพันธ์ เช่นว่านี้ รัฐจะต้องอาศัยสถานศึกษา และครอบครัวของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เข้าร่วมประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าในกรณีใดบ้างที่ถือว่า เข้าข่ายเป็นหอพัก เอกชน และควรเพิ่มอัตรานายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ออกตรวจหอพักและรับผิดชอบหอพักให้มากขึ้น เพื่อจะได้ออกตรวจหอพักที่หลีกเลี่ยงไม่ขออนุญาตจัดตั้งหอพักรวมทั้งหอพักที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายก็ต้องออกตรวจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อใช้ประกอบในการอนุญาตให้ต่ออายุหอพักในทุกๆ สิ้นปี

ทั้งนี้ สำหรับปัญหาที่สถานประกอบการที่มีลักษณะเป็นหอพักใช้ชื่ออย่างอื่น เห็นว่า ควรเพิ่มเติมกฎหมาย โดยบัญญัติให้ผู้ประกอบการที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าสถานประกอบการมีลักษณะเป็นหอพักโดยให้สถานประกอบการเช่นว่านั้นใช้คำว่า “หอพัก” หน้าชื่อสถานประกอบการของตน เพื่อเป็นการง่ายต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่หรือเพิ่มเติมความในพระราชบัญญัติหอพักโดยระบุให้ผู้ได้รับอนุญาตจัดตั้งหอพักตามกฎหมายต้องมีป้ายแสดงข้อความว่า “สถานประกอบการนี้เป็นหอพักตามกฎหมาย” โดยให้ติดไว้ในที่เปิดเผยที่มองเห็นง่ายเพื่อง่ายต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

กรณีปัญหาที่เกิดจากผู้ประกอบการหอพัก ไม่ดำเนินการจดทะเบียนหอพักเอกชนตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 รัฐควรหามาตรการในการจูงใจให้หอพักเลื่อนไปจดทะเบียน

หอพัก หากยังหลีกเลี่ยงและฝ่าฝืน นอกจากลงโทษตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 แล้ว ควร นำมาตรการทางปรับทางปกครองมาใช้บังคับ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจดุลพินิจปรับผู้รับคำสั่ง ทางปกครองเป็นรายวัน ตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุ แต่ต้องไม่เกิน 20,000 บาทต่อวัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ระดับใด มีอำนาจปรับวันละเท่าใดนั้น เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ.2542) ออก ตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539⁸⁷ และในกรณีเดียวกันนี้ศาล ควรวางบรรทัดฐานในการพิจารณาพิพากษาคดีในคดีที่มีองค์ประกอบความผิดที่เหมือนกันให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันการพิจารณาคดีที่มีลักษณะเป็นการกระทำแบบสองมาตรฐาน ด้วย

4.2.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย หอพักในส่วนของผู้พัก

ปัญหาเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของหอพักตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ที่กำหนดให้แยกเป็นหอพักชายสำหรับผู้พักที่เป็นชายและหอพักหญิงสำหรับผู้พักที่เป็น หญิง แต่จากการศึกษาในข้อเท็จจริงพบว่ามีการพักอาศัยรวมกันทั้งชายและหญิง ก่อให้เกิดการมั่วสุม ทั้งยาเสพติด โดยเฉพาะการจับกลุ่มดื่มสุรา ซึ่งเป็นจุดเริ่มของปัญหาเพราะเมื่อมีอาการเมาแล้วก็จะ ก่อให้เกิดความคึกคะนองและก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆขึ้นมา เช่น การทะเลาะวิวาท และการมี เพศสัมพันธ์กันในขณะที่เป็นนักเรียน นักศึกษา การทดลองอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงาน โดยมีการพักอาศัย กันเป็นคู่ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมาคือ การตั้งครรภ์ การทำแท้ง การทำร้ายร่างกาย การทิ้งเด็กไว้ ตามสถานพยาบาล การฆ่าเด็กแรกเกิด การฆ่าตัวตายเพราะหาทางออกไม่ได้ น้อยรายที่สามารถแก้ไข ปัญหาในทางที่ถูกต้องได้

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้เห็นว่านอกจากการลงโทษตามพระราชบัญญัติ หอพัก พ.ศ. 2507 ในเรื่องการรับผู้พักทั้งชายและหญิงปะปนกัน และไม่จดทะเบียน เพื่อแยกหอพัก เป็นหอพักชายและหอพักหญิงแล้ว ควรเพิ่มมาตรการทางปรับทางปกครองมาใช้บังคับในกรณีนี้ด้วย

ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาการเข้า-ออกหอพัก จะเห็นว่าพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ได้กำหนดในเรื่องการให้ความคุ้มครองผู้พักในชีวิตและทรัพย์สิน ในเรื่องกำหนดเวลา เข้า-ออกหอพักไว้โดยมีการกำหนดไว้ในระเบียบประจำหอพักตามมาตรา 10 (3) หากผู้พักรายใดมี ความจำเป็นที่ต้องเข้า-ออกนอกเหนือจากเวลาที่กำหนดไว้ ต้องแจ้งเจ้าของหรือผู้จัดการหอพักทราบ ล่วงหน้า เพื่อความปลอดภัยของผู้พักเองหรือกรณีผู้พักรายใดประสงค์จะไปค้างแรมที่อื่นเป็นครั้ง

⁸⁷ เงินค่าปรับรายวันกรณีไม่ใช้โทษปรับทางปกครอง แต่เป็นมาตรการบังคับทางปกครองประเภทหนึ่ง เพื่อให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่ออกไป

คราว ซึ่งพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 บัญญัติไว้ในมาตรา 10 (6) ผู้พักนั้น ต้องแจ้งให้เจ้าของ หรือผู้จัดการหอพักทราบด้วย ทั้งนี้เพื่อความสะดวกสำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองและญาติมิตร ที่จะมาติดต่อสอบถาม ซึ่งแม้พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 จะมีมาตรการในการคุ้มครองดูแลผู้พัก แต่จากการศึกษาในทางปฏิบัติพบว่าเจ้าของหอพักหรือผู้จัดการหอพัก ไม่ดูแลเอาใจใส่ผู้พัก ไม่เข้มงวดในกฎระเบียบที่ตั้งไว้ หอพักบางแห่งไม่มีผู้จัดการหอพัก ปล่อยให้ผู้พักอยู่กันเองตามลำพัง ผู้พักไม่ยอมเชื่อฟังผู้จัดการหอพัก เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบ ควบคุม ดูแลมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการ ออกตรวจเยี่ยมหอพัก หรือ กรณีหอพักเถื่อน ซึ่งเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถเข้าไปตรวจตราดูแลได้อย่าง เต็มที่ เนื่องจากยังไม่ได้จดทะเบียนนั่นเอง จึงเป็นแหล่งมั่วสุมเนื่องจากไม่มีการกำหนดเวลา เข้า-ออก ไร่ ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่หอพักตั้งไว้

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องการเข้า-ออกหอพัก เห็นว่าแม้พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 จะมีมาตรการในการคุ้มครองดูแลผู้พัก แต่ในทางปฏิบัติเจ้าของหอพักหรือผู้จัดการหอพัก ไม่ดูแลเอาใจใส่ผู้พัก ไม่เข้มงวดในกฎระเบียบที่ตั้งไว้ หอพักบางแห่งไม่มีผู้จัดการหอพัก ปล่อยให้ผู้พัก อยู่กันเองตามลำพัง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในที่นี้ก็ควรที่จะมีการตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อเจ้าของหอพักหรือผู้ประกอบการหอพักโดยในกรณีนี้เจ้าของหอพักหรือผู้ประกอบการหอพักต้อง ชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนดหากไม่ปฏิบัติตามให้นำมาตรการทางปรับทางปกครองมา ใช้บังคับต่อไป

4.2.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและ กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย หอพักในส่วนของบทกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด

พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 มีบทกำหนดโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ในหมวด 8 มีทั้งหมด 3 มาตรา คือ มาตรา 35 มาตรา 36 และมาตรา 37 ซึ่งบทกำหนดโทษที่บัญญัติเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่มีบทลงโทษที่ไม่รุนแรงเฉียบขาด ทำให้ผู้ประกอบการที่จะต้องจดทะเบียนตาม กฎหมายว่าด้วยหอพัก ไม่เกรงกลัวกฎหมาย

กรณีบทกำหนดโทษมาตรา 35 คือ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 7 หรือมาตรา 19 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จากมาตรา 35 จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติที่มีบทลงโทษที่ไม่รุนแรงเฉียบขาด ทำให้ผู้ประกอบการที่จะต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย ว่าด้วยหอพัก ไม่เกรงกลัวกฎหมาย และฝ่าฝืนมาตรา 7 ซึ่งเป็นเรื่องการขอจัดตั้งเป็นหอพักและการ ฝ่าฝืนมาตรา 19 ในเรื่องการจัดการหอพักของผู้จัดการหอพัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเหมาะสมกับสภาพการณ์ใน อดีต แต่ในปัจจุบัน สภาพสังคม เศรษฐกิจ เปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้ประกอบการหอพักไม่เกรงกลัว ขาด จิตสำนึกที่จะคำนึงถึงผู้พักที่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่จะไปขออนุญาตจดทะเบียนเป็นหอพัก

เอกชนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 เพียงเพราะคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง เป็นสำคัญมากเกินไป และกลัวว่าเมื่อจดทะเบียนเป็นหอพักถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จะไม่สามารถรับผู้พักทั้งหญิงและชายปะปนกันได้ ทำให้ผู้พักไม่เต็มจำนวนห้อง และเนื่องจากว่าไม่ทราบว่าการเป็นหอพักที่จดทะเบียนแล้วได้สิทธิประโยชน์อย่างไรบ้าง

กรณีบทกำหนดโทษมาตรา 36 ที่วางหลักไว้ว่า เจ้าของหอพักผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 หรือมาตรา 17 หรือผู้จัดการหอพักผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 24 หรือมาตรา 25 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท จากมาตรา 36 คือ สามารถแยกออกเป็นการกระทำความผิดในกรณีต่างๆ ดังนี้

1) ในกรณีใบอนุญาตให้ตั้งหอพักสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญเจ้าของหอพักไม่แจ้งต่อนายทะเบียน และยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายตามมาตรา 14

2) ไม่แสดงใบอนุญาตจัดตั้งหอพักไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหอพัก ตามมาตรา 15

3) เจ้าของหอพักต้องจัดให้มีป้ายคำว่า หอพัก ชื่อของหอพักและประเภทหอพักชายหรือหอพักหญิง เป็นภาษาไทยขนาดใหญ่พอเห็นได้ในระยะอันสมควรติดไว้ ณ หอพักในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคาร ตามมาตรา 16

4) แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมหอพักโดยเจ้าของหอพักไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันก่อนแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมตามมาตรา 17

5) ในกรณีใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญผู้จัดการหอพักไม่แจ้งต่อนายทะเบียนและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย ตามมาตรา 24

6) ผู้จัดการหอพักต้องแสดงใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหอพัก ทั้งต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรา 15 และมาตรา 16 ตามมาตรา 25

หากผู้ประกอบการหอพักฝ่าฝืนบทบัญญัติทั้งหกมาตราดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ซึ่งโทษดังกล่าวถือได้ว่าเหมาะกับสภาพการณ์ในอดีต แต่ในปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจและสังคม มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้ประกอบการหอพักไม่เกรงกลัว การที่ผู้ประกอบการหอพักหรือผู้จัดการหอพักฝ่าฝืนบทบัญญัติทั้งหกมาตราดังกล่าวข้างต้น อาจทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานไม่สะดวกในกรณีต้องเข้าไปตรวจสอบหอพักและอาจทำให้ผู้ประกอบการใช้เป็นข้ออ้างในกรณีเข้าตรวจสอบดูแลของเจ้าหน้าที่ว่าใบอนุญาตสูญหาย แต่ในความเป็นจริงอาจไม่ได้จดทะเบียน หรือจดทะเบียนแต่ไม่ได้ขออนุญาตต่อใบอนุญาตที่หมดอายุ เพราะพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 กำหนดให้ผู้ประกอบการหอพักต้องยื่นขออนุญาตต่ออายุใบอนุญาตในลักษณะปีต่อปี แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะสามารถตรวจสอบได้ว่าจดทะเบียนหรือไม่ แต่จะมีปัญหาและไม่เกิดประโยชน์ต่อ

ผู้พักคนใหม่ที่ประสงค์จะอยู่อาศัยหอพัก และต้องการหอพักที่ได้มาตรฐาน มีการขออนุญาตจดทะเบียน ถูกต้องตามกฎหมาย หรือแม้กระทั่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเอง ก็ต้องการตรวจสอบก่อนจะให้บุตรหลานหรือผู้อยู่ในปกครองของตนพักอาศัย เพราะมีแต่หอพักเท่านั้นที่จะพอตรวจสอบในเบื้องต้นได้ว่า บุตรหลาน หรือผู้อยู่ในปกครองจะมีคุณภาพชีวิตที่ติดต่อกันตลอดเวลาที่พักอาศัยในระหว่างศึกษาต่อ เพราะบิดา มารดาหรือผู้ปกครองคงไม่มีเวลามากพอที่จะมาดูแลบุตร หลาน หรือผู้อยู่ในความปกครองได้ตลอดเวลา เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่อยู่อาศัยหอพักจะเป็นผู้ที่มาจากต่างถิ่น จึงไม่มีทางเลือกในการเลือกที่อยู่อาศัยได้มากนัก คงมีวิธีทางเดียวที่จะตรวจสอบได้คือเป็นหอพักที่ได้รับการจดทะเบียนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และวิธีที่ตรวจสอบได้ง่ายที่สุดในเวลานั้นคือการดูว่าหอพักที่ต้องการอยู่อาศัยนั้น มีใบอนุญาตให้ตั้งเป็นหอพักหรือเปล่า มีป้ายชื่อหอพักชัดเจนบ่งบอกว่าเป็นหอพักชายหรือหอพักหญิง บิดา มารดาหรือผู้ปกครองก็มั่นใจว่าได้เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับบุตรหลานหรือผู้อยู่ในความปกครองของตนแล้ว ซึ่งประโยชน์สูงสุดจะตกได้แก่นักเรียน นักศึกษาที่พักอาศัยนั่นเอง

กรณีบทกำหนดโทษมาตรา 37 ที่วางหลักไว้ว่าถ้าผู้จัดการหอพักผู้ใด ผ่าฝืนกฎหมายตามมาตราต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1) มาตรา 26 กรณีไม่จัดทำสมุดทะเบียนผู้พักตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- 2) มาตรา 27 กรณีไม่ให้ความร่วมมือแก่สถานศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและความประพฤติของนักศึกษาผู้พัก
- 3) มาตรา 28 กรณีรับผู้มีคุณสมบัติไม่เหมาะสมตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507
- 4) มาตรา 29 กรณีเมื่อผู้พักมีเหตุอันควรสงสัยหรือตกอยู่ในอันตรายแล้วไม่แจ้งให้บิดา มารดา ผู้ปกครองของผู้พักทราบ
- 5) มาตรา 30 กรณีไม่ควบคุมดูแลมิให้หญิงเข้าไปอยู่ในหอพักชายและชายเข้าไปอยู่ในหอพักหญิง

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ โดยเฉพาะในมาตรา 30 จะเกิดปัญหามากกล่าวคือ สำหรับหอพักหญิงมีการควบคุมดูแลดีพอสมควร แต่สำหรับหอพักชายจะไม่มี การเข้มงวดในการที่ผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามขึ้นไปค้างคืนบนห้องพัก บางแห่งอาจมีการควบคุมดูแลอย่างดี แต่มีน้อยมาก ส่วนมากแล้วจะมีกฎระเบียบห้ามหญิงขึ้นไปหอพักชายแต่ในทางปฏิบัติมีการฝ่าฝืนกันมาก และมีการลงโทษตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 แต่อย่างไรก็ตาม

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาคำหนดโทษตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ในมาตรา 35 36 37 นี้เห็นว่า ควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโทษปรับและโทษจำคุกในพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ.2507 ให้สูงขึ้น รวมทั้งให้นำมาตรการปรับทางปกครองมาบังคับไว้ด้วย

4.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสุราคณะผู้วิจัยพบปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

4.3.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย จะสามารถแยกแยะมาตรการทางกฎหมายออกเป็นแนวทางต่างๆ ได้ 3 แนวทางที่สำคัญ ได้แก่

แนวทางแรก คือ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ซึ่งควบคุมถึงผู้ขออนุญาตจำหน่ายสุราประเภท 3-6 ให้ขายได้เฉพาะเวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และเวลา 17.00-24.00 นาฬิกา ถ้าฝ่าฝืนจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 4,000 บาท

แนวทางที่ 2 คือ พระราชบัญญัติสถานบริการ ซึ่งมีกฎกระทรวงกำหนดเวลาเปิด-ปิดของสถานบริการ มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

และแนวทางที่ 3 คือ พระราชบัญญัติสุรา มีกฎกระทรวงกำหนดเวลาขายสุราประเภท 3 และ 4 โดยห้ามขายเวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และเวลา 17.00-24.00 นาฬิกา

จะเห็นได้ว่าประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ได้ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2515 แต่พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) ได้ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีเพียงโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทและ กฎกระทรวงของกรมสรรพสามิตได้ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2548 ซึ่งกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติสุรา มีโทษปรับไม่เกิน 50 บาท ซึ่งในขณะนี้เห็นว่า เป็นกรณีที่มีบทลงโทษที่ไม่รุนแรงจนอาจทำให้ผู้ประกอบการมิได้เกิดความเกรงกลัวอันเป็นสาเหตุให้ล้าที่จะกระทำผิดกฎหมายเพราะเห็นว่าคุ้มกับประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติสุราดังกล่าวจะควบคุมได้เฉพาะประเภท 3 และ 4 แต่ในส่วนประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 ถึงแม้จะเห็นว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ทันสมัย

หากแต่กฎหมายดังกล่าวจะมีบทลงโทษตามข้อ 4 ที่ผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและครอบคลุมได้มากกว่า และมีการห้ามดื่ม ณ สถานที่ขายด้วย ทั้งนี้กรณีจึงอาจเกิดปัญหาตามมาว่าถ้ามีประกาศของกรมสรรพสามิตซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยอาศัยสภาพการณ์ในสังคมในปัจจุบันแล้ว ควรจะยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 หรือไม่

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เห็นว่ยังไม่ควรยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ด้วยเหตุผลที่ว่าถึงแม้จะเห็นว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ทันสมัยหากแต่กฎหมายดังกล่าวจะมีบทลงโทษและครอบคลุมได้มากกว่าดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น แต่ทั้งนี้แม้พระราชบัญญัติสุราจะมีโทษปรับเพียง 50 บาท ซึ่งอาจดูน้อยแต่กรมสรรพสามิตยังมีมาตรการในทางกฎหมายอีกประการหนึ่งคือสามารถเพิกถอนใบอนุญาตและไม่ออกใบอนุญาตให้เป็นเวลา 5 ปี กรณีหากไม่ต้องการที่จะยกเลิกบทบัญญัติตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 ก็ควรที่จะมีการสะสางกฎหมายเหล่านั้นโดยวิธีการทางนิติบัญญัติและนำข้อดี ข้อเสียมาเปรียบเทียบกับกฎหมายในปัจจุบันกำหนดให้เป็นมาตรฐานและแนวทางเดียวกันเพื่อให้กฎหมายมีความเป็นเอกภาพและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่องค์กรผู้ปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านั้นต่อไป

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย คือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเห็นว่ามาตรการการบังคับใช้กฎหมายจะต้องเข้มแข็งกว่านี้และกฎหมายฉบับนี้จะต้องพิสูจน์ได้ว่ามีข้อดีอย่างไร บทลงโทษมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้เป็นบ่อเกิดของคอร์รัปชันของวงการตำรวจ เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการพระราชบัญญัติสุราฯ ซึ่งถ้าไม่ดำเนินการให้มีความโปร่งใสและชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในมาตรการในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย ต้องคำนึงถึงการบังคับใช้และกลไกในการบังคับใช้ที่เข้มแข็ง เจ้าหน้าที่ต้องทำหน้าที่ได้และจะต้องมีการควบคุมไปให้ถึงไม่คิดว่ากฎหมายฉบับเดียวจะลดปัญหาคอร์รัปชันในวงการตำรวจได้ แต่ต้องการพิจารณาใช้มาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในทุกเรื่อง

สำหรับปัญหาในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย คือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งเห็นว่ามาตรการการบังคับใช้กฎหมายจะต้องเข้มแข็งกว่านี้และกฎหมายฉบับนี้จะต้องพิสูจน์ได้ว่ามีข้อดีอย่างไร บทลงโทษมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้ เป็นบ่อเกิดของคอร์รัปชันของวงการตำรวจ เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการ พระราชบัญญัติสุราฯ ซึ่งถ้าไม่ดำเนินการให้มีความโปร่งใสและชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในมาตรการในการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย ต้องคำนึงถึงการบังคับใช้และกลไกในการบังคับใช้ที่เข้มแข็ง เจ้าหน้าที่ต้องทำหน้าที่ได้และจะต้องมีการควบคุมไปให้ถึงไม่คิดว่ากฎหมายฉบับเดียวจะลดปัญหาคอร์รัปชันในวงการตำรวจได้ แต่ต้องการพิจารณาใช้มาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในทุกเรื่อง

4.3.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดเวลาบริโภคสุรา

ตามประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 มีโทษค่อนข้างรุนแรงแต่จะบังคับได้เฉพาะผู้ประกอบการที่ขอใบอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย แต่ประเภทไม่ขอใบอนุญาต ประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 ก็ไม่สามารถใช้บังคับได้และเมื่อไปพิจารณาโทษที่ไม่ขอใบอนุญาตของกรมสรรพสามิตจะพบว่าเมื่ออัตราโทษที่น้อยกว่าโทษตามประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 และตามประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 กำหนดให้ ป.3-ป.6 ขายสุราในช่วง 11.00-14.00 นาฬิกา และ 17.00-24.00 นาฬิกาเว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจสำหรับนครหลวงกรุงเทพธนบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น และยิ่งไปกว่านั้นถ้าเป็นสถานบริการสามารถขออนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจ(ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ)หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีในการที่จะขอเวลาบริโภคสุราหลังจากเวลา 24.00 นาฬิกา ในส่วนของกรมสรรพสามิตมีกฎกระทรวงกำหนดอนุญาตเกี่ยวกับการขายปลีกสุรา ประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 กล่าวคือ ขายสุราได้เฉพาะในเวลาตั้งแต่ 11.00 นาฬิกา ถึง 14.00 นาฬิกา และตั้งแต่ 17.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา แต่ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายสุรา เกินเวลา 24.00 นาฬิกา ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 และผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยการตั้งสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยการตั้งสถานบริการ ซึ่งขายสุราในสถานบริการภายในเวลาทำการของสถานบริการนั้นเกินเวลา 24.00 นาฬิกา ดังนี้ จะเห็นได้ว่าแม้ประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 จะมีโทษที่ค่อนข้างรุนแรงแต่จะบังคับใช้ได้เพียงผู้ประกอบการที่ขออนุญาตตามกฎหมายเท่านั้น และในที่นี้กฎหมายยังเปิดช่องให้กับผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตตามประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 และผู้ประกอบการที่เกี่ยวกับสถานบริการที่สามารถขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอขยายระยะเวลาบริโภคให้เกินกว่า 24.00 น.ได้ โดยที่บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติสุราและกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติสุรายังไม่ได้มีบทบัญญัติที่เป็นข้อห้ามแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วยังเห็นว่ากฎหมายทั้ง 3 ฉบับนี้เปิดช่องให้แกกันและกันในการที่ให้อำนาจดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานผู้อนุญาต

จากการศึกษาจะพบว่าแม้ประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 จะมีโทษที่ค่อนข้างรุนแรงแต่จะบังคับใช้ได้เพียงผู้ประกอบการที่ขออนุญาตตามกฎหมายเท่านั้น และในที่นี้กฎหมายยังเปิดช่องให้กับผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตตามประกาศคณะปฏิวัติที่ 253 และผู้ประกอบการที่เกี่ยวกับสถานบริการที่สามารถขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอขยายระยะเวลาบริโภคให้เกินกว่า 24.00 น.ได้ โดยที่บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติสุราและกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติสุรา ยังไม่ได้มีบทบัญญัติที่เป็นข้อห้ามแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วยังเห็นว่ากฎหมายทั้ง 3 ฉบับนี้เปิดช่องให้แกกันและกันในการที่ให้อำนาจดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานผู้อนุญาต ซึ่งเห็นว่าควรจะมีการแก้ไข

กฎหมายทุกฉบับให้มีหลักเกณฑ์เดียวกัน กล่าวคือควรจะให้แก้ไขให้การจำหน่ายและบริโภคสุราได้ไม่เกิน 24.00 น. และผู้ประกอบการแม้ว่าจะมีหรือไม่มีใบอนุญาตก็ต้องอยู่ภายใต้สภาพบังคับของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อความเป็นเอกภาพทางกฎหมายและก่อให้เกิดบรรทัดฐานที่เกี่ยวกับมาตรการในการจำกัดเวลาบริโภคสุรานั้นเอง

4.3.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการ

จากมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในบทที่ 3 ในปัจจุบันพบปัญหาในทางปฏิบัติกล่าวคือ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวกับสถานบริการจะอ้างว่าได้พิจารณาจากหน้าตา(ลักษณะทางกายภาพ) ของผู้ซื้อแล้วเห็นว่าอายุน่าจะเกิน 20 ปี บริบูรณ์ ซึ่งกรณีเช่นนี้แม้จะเป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้นหากแต่ก็ยังไม่มีความหมายที่เข้มงวดมีเพียงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 16/1 วรรคสาม กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยอมให้ตรวจเอกสารราชการหรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท เช่นนี้เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่เป็นมาตรการการลงโทษฝ่ายเดียวคือผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานบริการแต่ผู้ที่ไม่ยอมให้ตรวจเอกสารทางราชการ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน คงมีโทษตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 (แก้ไขโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542) ในมาตรา 17 กล่าวคือ ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับเมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ซึ่งเห็นว่ากรณีของผู้ใช้บริการมีอัตราโทษที่น้อยทำให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีนี้ไม่มีประสิทธิภาพและถ้าหากเป็นสถานประกอบการที่ไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ก็จะไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ประกอบการดังกล่าวได้เลย

ในปัจจุบันนี้พบว่ามีวิวัฒนาการของการกระทำผิดกฎหมาย เช่นการนำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่นไปใช้และการปลอมบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ หากพิจารณาตามหลักทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของสถานบริการในเวลากลางคืนจะพบว่าในบางกรณีเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่อาจหลงเชื่อ หรือไม่อาจทราบได้เลยว่าบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวเป็นบัตรของผู้อื่นหรือเป็นบัตรปลอม ในกรณีดังกล่าวนี้ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดซึ่งอาจจะเป็นนักเรียน หรือนักศึกษา จะกระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่แต่ถ้าหากผู้กระทำได้กระทำลงไปแล้วก็ชอบที่เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับบุคคลเหล่านั้น ซึ่งกฎหมายที่

จะนำมาบังคับใช้ในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาในกรณีดังกล่าว คือ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ในมาตรา 15 กล่าวคือ ผู้ได้นำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท (กรณีการนำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่นไปใช้) และในมาตรา 14 (2) ผู้ใดปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 14 (3) ผู้ใดใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม มาตรา 14 (2) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (กรณีการปลอมบัตรประจำตัวประชาชนและการนำบัตรประจำตัวประชาชนปลอมไปใช้) และในมาตรา 16 กล่าวคือ ผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของตนไปใช้ในทางทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งในมาตรา 16 นี้เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการยินยอมให้นำบัตรประจำตัวประชาชนของตนไปใช้กระทำความผิดโดยง่าย

สำหรับกรณียินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุณาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการและจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุณานหรือครองสติไม่ได้ ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ อย่างไรจึงจะเป็นกรณีของผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุณาย หรือครองสติไม่ได้ ซึ่งเห็นว่า อาการมีนเมาจนครองสติไม่ได้ควรจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป เช่น ครองสติไม่ได้ คือทำอะไรไม่ได้ เดินยังไม่ได้ หรือควรระบุว่าผู้ที่ถือว่าครองสติไม่ได้จะต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายจำนวนเท่าไรและกำหนดมาตรการเช่นเดียวกันนี้ให้ผู้ขายปฏิบัติตามในกรณีขายสุราให้แก่ผู้ที่มีนเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเป็นการลดปัญหา ข้อถกเถียงที่ผู้ขายเห็นว่าผู้ซื้อยังครองสติได้แต่ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าผู้ขายขายให้กับคนที่ครองสติไม่ได้และต้องการจับกุมผู้ขาย ซึ่งถ้ามีรายละเอียดส่วนนี้จะได้เป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ประกอบการทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรนำมาตรการทางกฎหมายในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาบังคับใช้อย่างจริงจังและนำช่วยเสริมมาตรการในการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

สำหรับกรณียินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุณาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการและจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุณายหรือครองสติไม่ได้ ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ อย่างไรจึงจะเป็นกรณีของผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุณาย หรือครองสติไม่ได้ ซึ่งเห็นว่า อาการมีนเมาจนครองสติไม่ได้ควรจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป เช่น ครองสติไม่ได้ คือทำอะไรไม่ได้ เดินยังไม่ได้ หรือควรระบุว่าผู้ที่ถือ

ว่าครองสติไม่ได้จะต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายจำนวนเท่าไร และกำหนดมาตรการเช่นเดียวกันนี้ให้ผู้ขายปฏิบัติตามในกรณีขายสุราให้แก่ผู้ที่มันเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเป็นการลดปัญหา ข้อถกเถียงที่ผู้ขายเห็นว่าผู้ซื้อครองสติได้แต่ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าผู้ขายขายให้กับคนที่ครองสติไม่ได้และต้องการจับกุมผู้ขาย ซึ่งถ้ามีรายละเอียดส่วนนี้จะได้เป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ประกอบการทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดอายุ ผู้ซื้อ

จากมาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจำกัดอายุผู้ซื้อ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามที่ได้พิจารณามาแล้วในบทที่ 3 นั้น พบว่าประเด็นที่สำคัญในการนำมาพิจารณาในกรณี ดังกล่าวคือปัญหาเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อ กล่าวคือ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามเด็กซึ่งเป็นบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ เสพหรือซื้อสุรา ส่วนในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ กรณีดังกล่าวจึงเป็นปัญหาว่ากรณีนักศึกษาตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนเช่นนี้ หากนักศึกษาที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีบริบูรณ์ย่อมจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ เช่นนี้ นักศึกษาอายุ 19 ปี ย่อมที่จะสามารถเสพและซื้อสุราได้ เช่นนี้เป็นต้น ซึ่งจากกรณีดังกล่าวตามที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ย่อมจะไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากในทางปฏิบัติ เช่น เมื่อกฎหมายฉบับหนึ่งให้ผู้ที่มีอายุ 19 ปี ซื้อสุราได้ แต่กฎหมายอีกฉบับห้ามขายสุราให้กับผู้ที่มีอายุ 19 ปี ย่อมทำให้การจัดระเบียบสังคมบริเวณสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ อันเนื่องจากปัญหาที่กฎหมายไม่สอดคล้องกันจนทำให้ผู้ปฏิบัติโดยเฉพาะผู้ประกอบการแสวงหาประโยชน์จากช่องว่างของกฎหมายดังกล่าว

ปัญหาที่เป็นอุทธรณ์อีกประการหนึ่งในมาตรการจำกัดอายุผู้ซื้อ คือ เมื่อกฎหมายห้ามขายให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีแล้ว แต่จะอย่างไรถ้าสมมติว่าผู้ที่มีอายุ 21 ปี ซื้อสุราไปให้ผู้ที่มีอายุ 18 ปีดื่มสำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้โดยแก้ไขให้กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่นในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก อาจกำหนดนิยามของคำว่าเด็กใหม่เช่น เด็กหมายความว่า ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ เช่นนี้จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

ปัญหาที่เป็นอุทธรณ์อีกประการหนึ่งในมาตรการจำกัดอายุผู้ซื้อ คือเมื่อกฎหมายห้ามขายให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีแล้ว แต่จะทำอย่างไรถ้าสมมติว่าผู้ซื้ออายุ 21 ปี ซื้อสุราไปให้ผู้มีอายุ 18 ปี ดื่ม ในที่นี้เห็นว่าเมื่อแก้กฎหมายตามตัวอย่างข้างต้นแล้ว ก็น่าที่จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ และสำหรับกรณีพิเคราะห์เกี่ยวกับอายุที่ควรที่จะใช้การตรวจบัตรประจำตัวประชาชน มาใช้บังคับ

4.3.5 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาในการลดปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการบริโภคสุรา

ในหัวข้อนี้คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการพิจารณาเช่นเดียวกับหัวข้อ 4.3.3 ในช่วงท้าย กล่าวคือ ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ อย่งไรจึงจะเป็นกรณีของผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้ ซึ่งเห็นว่า อาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ควรจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป เช่น ครองสติไม่ได้ คือทำอะไรไม่ได้ เดินยังไม่ได้ หรือควรระบุว่าผู้ที่ถือว่าครองสติไม่ได้จะต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายจำนวนเท่าไร และกำหนดมาตรการเช่นเดียวกันนี้ให้ผู้ขายปฏิบัติตามในกรณีขายสุราให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเป็นการลดปัญหา ข้อถกเถียงที่ผู้ขายเห็นว่าผู้ซื้อยังครองสติได้ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าผู้ขายขายให้กับคนที่ครองสติไม่ได้และต้องการจับกุมผู้ขาย ซึ่งถ้ามีรายละเอียดส่วนนี้จะได้เป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ประกอบการทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

ในที่นี้คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการพิจารณาเช่นเดียวกับหัวข้อ 4.3.3 ในช่วงท้าย กล่าวคือ ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ อย่งไรจึงจะเป็นกรณีของผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้ ซึ่งเห็นว่า อาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ควรจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป เช่น ครองสติไม่ได้ คือทำอะไรไม่ได้ เดินยังไม่ได้ หรือควรระบุว่าผู้ที่ถือว่าครองสติไม่ได้จะต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายจำนวนเท่าไร และกำหนดมาตรการเช่นเดียวกันนี้ให้ผู้ขายปฏิบัติตามในกรณีขายสุราให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเป็นการลดปัญหา ข้อถกเถียงที่ผู้ขายเห็นว่าผู้ซื้อยังครองสติได้ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าผู้ขายขายให้กับคนที่ครองสติไม่ได้และต้องการจับกุมผู้ขาย ซึ่งถ้ามีรายละเอียดส่วนนี้จะได้เป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ประกอบการทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

4.3.6 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาในการควบคุมคุณภาพสุรา

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสุราที่เป็นปัญหาในการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาอยู่ในขณะนี้ คือ กรณีเหล้าปั่น ซึ่งเหล้าปั่น คือ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ โดยจะใส่รวมกับน้ำหวานหรือน้ำที่มีกลิ่นของผลไม้หลากหลายชนิด ใส่น้ำแข็งแล้วนำมาปั่นรวมกันใส่เหยือกขาย โดยแอลกอฮอล์ที่นำมาผสมกับน้ำผลไม้ มีทั้ง วอดก้า รัม หรือ จิน ซึ่งเมื่อนำส่วนผสมทั้งหมดมาใส่รวมกันและทำการปั่นจะทำให้รสชาติที่หวานและเปรี้ยวคล้ายกับน้ำผลไม้ไม่มีรสขมมากเหมือนกับเหล้าหรือเบียร์ โดยมีให้เลือกหลายรสชาติ เช่น กามิกาเซ่ กีวี ลิ้นจี่ บลูฮาวาย เปเปอร์มินต์ และอีกมากมาย แต่ผลของ เหล้าปั่นก็คือความเมา เหมือนกับดื่มสุรา นั่นเอง

ในที่นี้เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการและกรรมวิธีผลิตเหล้าปั่นจะพบว่ากรณี เป็นการทำการเปลี่ยนแปลงสุรา โดยเอาสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุดิบใดเจือปนลง ซึ่งเห็นว่าเข้าข่ายความผิดตามมาตรา 23 แล้ว หากแต่ในช่วงท้ายของ มาตรานี้ได้กำหนดข้อยกเว้นเอาไว้ว่า “เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น” ซึ่งเมื่อพิจารณาตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว อาจตีความได้ว่าการร้องขอในขณะนั้น คือการพูดให้เขาให้สิ่งที่ต้องการหรือวิงวอน ซึ่งในที่นี้เห็นว่าจะเป็นการที่ผู้ซื้อสั่งผู้ขายทางวาจาในรูปแบบต่างๆ เช่น การสั่งตามเมนู เช่นนี้เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นช่องว่างของกฎหมายที่ทำให้เกิดปัญหาการจำหน่ายเหล้าปั่นอยู่รายรอบสถานศึกษาในขณะนี้

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เห็นว่าควรที่จะต้องแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย ทั้งนี้ ควรแก้ไขบทกำหนดโทษตามมาตรานี้ให้สูงขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดต่อกฎหมายอีกต่อไป

4.3.7 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาในการควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

ในปัจจุบันนี้ ในชั้นของการขอรับใบอนุญาตจำหน่ายสุรายังสามารถที่จะทำได้ง่าย เกินไป ฉะนั้น จึงควรที่จะแก้กฎหมายในเรื่องการออกใบอนุญาตขายสุรา เช่น ในต่างประเทศได้กำหนดให้ออกใบอนุญาตให้ยากมากขึ้น หรือกำหนดกระบวนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้จำหน่ายหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์เงื่อนไขเพิ่มมากขึ้นโดยที่เจ้าหน้าที่จะต้องออกตรวจพื้นที่ประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ หากไปแก้ไขเรื่องใบอนุญาตให้เข้มงวดจะทำให้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำหรับใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

ประเภทที่ 3 ควรเพิ่มมาตรการและขั้นตอนในการออกใบอนุญาตให้เข้มงวดที่สุด เพราะจะเห็นได้ว่าเป็นใบอนุญาตที่ขอรับใบอนุญาตได้ง่ายที่สุดและผู้ประกอบการนิยมขอมากที่สุดเนื่องจากครอบคลุมการขายปลีกรักษาทุกประเภท นั่นเอง ซึ่งเมื่อมีการควบคุมการออกใบอนุญาตแล้วก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้ผู้ต้มถ้ำไปซื้อจากผู้ที่ไม่ใช่ใบอนุญาตจำหน่ายก็เป็นความผิด

คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดกระบวนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้จำหน่ายหรือตีเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์เงื่อนไขเพิ่มมากขึ้นโดยที่เจ้าหน้าที่จะต้องออกตรวจพื้นที่ประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ หากไปแก้ไขเรื่องใบอนุญาตให้เข้มงวดจะทำให้มาตรการควบคุมเครื่องแอลกอฮอล์ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำหรับใบอนุญาตจำหน่ายสุราประเภทที่ 3 ควรเพิ่มมาตรการและขั้นตอนในการออกใบอนุญาตให้เข้มงวดที่สุด เพราะจะเห็นได้ว่าเป็นใบอนุญาตที่ขอรับใบอนุญาตได้ง่ายที่สุดและผู้ประกอบการนิยมขอมากที่สุดเนื่องจากครอบคลุมการขายปลีกรักษาทุกประเภท นั่นเอง ซึ่งเมื่อมีการควบคุมการออกใบอนุญาตแล้วก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้ผู้ต้มถ้ำไปซื้อจากผู้ที่ไม่ใช่ใบอนุญาตจำหน่ายก็เป็นความผิด

4.3.8 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดสถานที่จำหน่าย

สำหรับมาตรการในการจำกัดสถานที่จำหน่าย จะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 บัญญัติไว้เป็นที่ชัดเจนว่าห้ามขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ใน (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักและสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้อธิบายไว้แล้วในเนื้อหาที่ผ่านมา แต่การบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 4 นั้นมีประเด็นที่จะต้องพิจารณา คือ คำว่า “บริเวณต่อเนื่องติดกับ” ซึ่งเป็นปัญหาในการตีความว่า เช่นไรถึงจะเป็นบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษา ในที่นี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้บัญญัติคำนี้เอาไว้ว่า “โดยพิจารณาตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีที่ให้พิจารณาบริเวณข้างเคียงโดยรอบไม่เกิน 500 เมตร ด้วยว่าจะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาคณะที่ 5 พิจารณาแล้วเห็นว่าหากห้ามตั้งบริเวณสถานที่ข้างเคียงระยะห่างไม่เกิน 500 เมตร ตามข้อสังเกตนั้นจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก ซึ่งในบางจังหวัดอาจตั้งร้านจำหน่ายสุราไม่ได้เลย อันเป็นการกำหนดพื้นที่ห้ามประกอบกิจการนี้ไปโดยปริยายและอาจเป็นปัญหาว่าจะกำหนดโดยกฎกระทรวงอันเป็นกฎหมายลำดับรองได้หรือไม่ ดังนั้น จึงได้ปรับให้กำหนดห้ามเฉพาะบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานที่ดังกล่าวเท่านั้น หากมีร้าน ถนน หรือลำรางสาธารณคณคั่นอยู่ก็สามารถประกอบกิจการนี้ได้โดยได้เพิ่ม

บทเฉพาะกาลให้ผู้ประกอบการที่ขายอยู่แล้วสามารถประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอนกิจการ⁸⁸

ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการตีความดังกล่าวน่าจะเกิดจากอาศัยหลักการทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยที่วัด โรงเรียน และชุมชน มีความใกล้ชิดหรืออยู่ในบริเวณข้างวัด ข้างโรงเรียน กำแพงวัด กำแพงโรงเรียน โดยเฉพาะในเขตเมือง เช่น วัด ชนงสงคราม ถนนข้าวสาร หรือกรณีที่จังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ ซึ่งถ้าตีความกฎหมายให้ไปห้ามจำหน่ายสุราทั้งหมดหรือกำหนดให้เป็นอำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ก็อาจจะไม่เป็นธรรม และในกรณีที่มีนักวิชาการตลอดจนเครือข่ายองค์กรต่างๆ ออกมาเสนอแนวคิดว่าควรจะให้ห่างจากสถานศึกษาเป็นจำนวน 100 เมตร หรือ 500 เมตร เป็นต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยไม่อาจเห็นพ้องด้วยโดยอาศัยเหตุผลในหลักการทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย ดังกล่าว ซึ่งคณะผู้วิจัยตระหนักดีว่าถ้าไม่ห้ามเลยก็อาจจะเกิดปัญหาทางสังคมโดยเกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชน

ในเรื่องนี้คณะผู้วิจัยก็ไม่อาจเห็นพ้องด้วยโดยอาศัยเหตุผลในหลักการทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย ดังกล่าว ซึ่งคณะผู้วิจัยตระหนักดีว่าถ้าไม่ห้ามเลยก็อาจจะเกิดปัญหาทางสังคมโดยเกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงเห็นว่าควรที่จะกำหนดสถานที่ห้ามขายในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา โดยประกาศกำหนดเฉพาะเขตพื้นที่ได้นอกจากนี้พื้นที่ใดควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น มีสถานบริการรายรอบสถานศึกษา เป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร เป็นต้น โดยการประกาศกำหนดจะต้องมีเหตุผลและกระทำเท่าที่จำเป็นโดยพิจารณาจากความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาขึ้นในสังคม ทั้งนี้ โดยพิจารณาเป็นรายๆ ไปหรือใช้การกำหนดพื้นที่ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา เช่นควบคุมภายในเขต 1,000 ฟุตรอบสถานศึกษาซึ่งแล้วแต่ว่าขนาดใดจะมีพื้นที่กว้างกว่ากัน เช่นนี้เป็นต้น

4.3.9 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในการจำกัดสถานที่บริโภคสุรา

มาตรการทางกฎหมายในการจำกัดสถานที่บริโภคสุราเป็นมาตรการรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งห้ามมิให้ผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ อันได้แก่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัยหน่วยงาน

⁸⁸ สำนักกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2550). รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. หน้า 184-185.

การศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ซึ่งตามมาตราทางกฎหมายดังกล่าวมีข้อความที่ต้องพิจารณา คือ คำว่า “ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล” ซึ่งในปัจจุบันมีสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีที่พักส่วนบุคคลอยู่ภายใน และพื้นที่ภายในสถานศึกษาที่ไม่ใช่ที่พักส่วนบุคคล เช่น บ้านพักคนงาน บ้านพักครู หอประชุมหรือศาลาประชาคมภายในสถานศึกษาซึ่งตามต่างจังหวัดมักใช้เป็นที่จัดงานรื่นเริงต่าง ๆ เป็นต้น หรือไม่ ซึ่งในที่นี้เห็นว่า การบัญญัติข้อยกเว้นไว้ไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบัญญัติข้อยกเว้นไว้ไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ดังนั้น อาจแก้ไขในลักษณะห้ามในสถานศึกษาโดยเด็ดขาด ยกเว้นสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตเป็นรายๆ ไป และกำหนดผู้มีอำนาจในการอนุญาต โดยบัญญัติกระบวนการในการยกเว้นไว้แทน เช่นนี้เป็นต้น

4.3.10 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาในกรณีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

ตามมาตราทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศในที่นี้ขอยกมาพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาและที่เห็นสมควรที่จะนำมาปรับปรุงและพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาของประเทศไทยโดยศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และระบบการให้ใบอนุญาตผลิตและใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้

1) การกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเห็นได้ว่าการกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า เป็นมาตรการที่มีผลในการลดการตายของเยาวชนจากยานพาหนะอันเนื่องมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แม้ในพื้นที่ที่ไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายนี้อย่างเคร่งครัดนักก็ตาม ทั้งนี้ ตามที่ได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศในบทที่ 3 เห็นได้ว่ามีประเทศอย่างน้อย 76 ประเทศ ที่มีกฎหมายกำหนดอายุในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ โดยส่วนใหญ่กำหนดไว้ที่อายุ 18 ปี และมี 8 ประเทศกำหนดอายุที่ 21 ปี ได้แก่ ประเทศเบลารุส ประเทศชิลี ประเทศฮอนดูรัส ประเทศซามัว หมู่เกาะโซโลมอน ประเทศยูเครน และประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ 12 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเบลเยียม ประเทศโคลัมเบีย ประเทศภูฏาน ประเทศฝรั่งเศส ประเทศแกมเบีย ประเทศลักเซมเบิร์ก ประเทศมอลตา

ประเทศโมร็อกโก ประเทศสเปน สาธารณรัฐมาเซโดเนีย ประเทศตรีเนแดดและโทบาโก และ สาธารณรัฐแทนซาเนีย กำหนดอายุขั้นต่ำเพียง 16 ปี

อนึ่ง ประเทศเยอรมัน และประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีกฎหมายอนุญาตให้เด็กอายุ 16 ปีขึ้นไปสามารถซื้อเครื่องดื่มจากการหมักได้ แต่หากจะดื่มเครื่องดื่มประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่่นต้องมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

จากมาตรการในการกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าในแต่ละประเทศได้นำเอาสภาพทางสังคมของแต่ละประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประชากรของตน ซึ่งในส่วนของประเทศไทยนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อตามที่ได้กล่าวมาแล้วใน หัวข้อที่ 4.4 กล่าวคือ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามเด็กซึ่งเป็นบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ เสพหรือซื้อสุรา ส่วนในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นปัญหาว่ากรณีนักศึกษาตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนเช่นนี้ หากนักศึกษาที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีบริบูรณ์ย่อมจะไม่สามารถได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ เช่นนี้ นักศึกษาอายุ 19 ปี ย่อมที่จะสามารถเสพและซื้อสุราได้ เช่นนี้เป็นต้น ซึ่งจากกรณีดังกล่าวตามที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ย่อมจะไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากในทางปฏิบัติ เช่น เมื่อกฎหมายฉบับหนึ่งให้ผู้ที่อายุ 19 ปี ซื้อสุราได้ แต่กฎหมายอีกฉบับห้ามขายสุราให้กับผู้ที่มีอายุ 19 ปี ย่อมทำให้การจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าในประเทศไทยควรกำหนดแนวทางในการกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ให้สูงขึ้นเช่นเดียวกับประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ 21 ปี อันได้แก่ ประเทศเบลารุส ประเทศชิลี ประเทศฮอนดูรัส ประเทศชามัว หมู่เกาะโซโลมอน ประเทศยูเครน และประเทศสหรัฐอเมริกา แต่อาจจะกำหนดความเข้มข้นลงมาโดยกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ 20 ปี เช่นเดียวกับประเทศไอซ์แลนด์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวีเดน ทั้งนี้ เนื่องจากหากกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ที่ 16 ปี-19 ปี หรือตามที่มีมาตรการทางกฎหมายบังคับอยู่ในปัจจุบันย่อมจะใช้กับสังคมไทยไม่ได้ผลตามที่เป็ปัญหาอันเกิดจากวัยรุ่นในปัจจุบัน ซึ่งหากกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ให้สูงและกำหนดมาตรการการลงโทษหรือการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันให้จริงจังก็ย่อมจะทำให้การจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำได้ยากและผู้ดื่มก็หาดื่มได้ยาก และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือผู้ที่มีอายุ 20 ปีหรือบรรลุนิติภาวะแล้ว ย่อมมีความรู้สึกรับผิดชอบชีวิตและความเกรงกลัวต่อกฎหมาย มากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะ

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าในประเทศไทยควรกำหนดแนวทางในการกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ไว้ให้สูงขึ้น เช่นเดียวกับประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ 21 ปี อันได้แก่ ประเทศเบลารุส ประเทศชิลี ประเทศฮอนดูรัส ประเทศซามัว หมู่เกาะโซโลมอน ประเทศยูเครน และประเทศสหรัฐอเมริกา แต่อาจจะกำหนดความเข้มข้นลงมาโดยกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ 20 ปี เช่นเดียวกับประเทศไอซ์แลนด์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวีเดน ทั้งนี้ เนื่องจากหากกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ที่ 16 ปี-19 ปี หรือตามที่มีมาตรการทางกฎหมายบังคับอยู่ในปัจจุบันย่อมจะใช้กับสังคมไทยไม่ได้ผลตามที่เ็นปัญหาอันเกิดจากวัยรุ่นในปัจจุบันซึ่งหากกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ให้สูงและกำหนดมาตรการการลงโทษหรือการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันให้จริงจังก็ย่อมจะทำให้การจำหน่ายเครื่องตี๋มที่มีแอลกอฮอล์ทำได้ยากและผู้ตี๋มก็หาตี๋มได้ยาก และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือผู้ที่มีอายุ 20 ปีหรือบรรลุนิติภาวะแล้ว ย่อมมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและความเกรงกลัวต่อกฎหมาย มากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะ

2) ระบบการให้ใบอนุญาตผลิตและใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ จะเห็นได้ว่าการบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์และปัญหาอันเนื่องจากเครื่องตี๋มเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเ็นเพราะว่าจำนวนสถานที่จำหน่ายตลอดจนชั่วโมงการจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรี ประเทศบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีมาตรการโดยมอบอำนาจให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นหรือระดับภาคในการตัดสินใจเลือกระหว่างระบบผูกขาดหรือการให้สัมปทานและการให้ใบอนุญาตในการผลิตและจำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

ประเทศรัสเซียได้ยกเลิกการผูกขาดชั่วคราวและนำกลับมาใช้ในภายหลัง

บางประเทศมีการผูกขาดการผลิตเครื่องตี๋มบางประเภทและให้สัมปทานการผลิตเครื่องตี๋มบางประเภท ซึ่งส่วนใหญ่มักให้สัมปทานการผลิตเบียร์ แต่ผูกขาดการผลิตสุรากลั่นประเภทอื่นๆ

ในยุโรปการผลิตและผูกขาดโดยรัฐตกเ็นเ้าในการปฏิรูปกลไกการตลาดและถูกยุบเลิกไปในหลายประเทศ เช่น ประเทศนอร์เวย์ ประเทศฟินแลนด์ และประเทศสวีเดน อย่างไรก็ตาม ระบบผูกขาดการจัดจำหน่ายโดยรัฐ เกิดแรงต่อต้านให้มีการแปรรูปมากกว่าระบบอื่น รูปแบบที่พบมากในการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ คือ มาตรการการให้สัมปทานหรือใบอนุญาตทั้งในกระบวนการผลิตและหรือการจำหน่าย ซึ่งเป็นมาตรการที่ปฏิบัติกันอยู่ในมากกว่า 40 ประเทศ นอกจากนั้นยังมีมาตรการเสริมโดยการจำกัดวันและเวลาในการจำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ร่วมด้วย ซึ่งหากมีการเข้มงวดในการบังคับใช้มาตรการต่างๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแบบแผนการบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์โดยบางประเทศมีการเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบังคับเหล่านี้อย่างจริงจัง ซึ่งในพื้นที่ที่ขาดอำนาจในการควบคุมหรือปราศจากความเห็นชอบของผู้มีอำนาจจากส่วนกลางและคนในสังคมพบว่ากฎหมายควบคุมปริมาณเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์มักจะได้ผลน้อย

สำหรับประเทศไทยจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายสุราเห็นว่าในปัจจุบันนี้การขอรับใบอนุญาตจำหน่ายสุรายังสามารถที่จะทำได้ง่ายเกินไป โดยเฉพาะใบอนุญาตจำหน่ายสุราประเภทที่ 3 ซึ่งเป็นใบอนุญาตที่ข่ง่ายที่สุดและผู้ประกอบการนิยมขอมากที่สุดเนื่องจากครอบคลุมการขายปลีกสุราทุกประเภท ในที่นี้เห็นว่า ในแต่ละประเทศตามที่ยกมากล่าวไว้ในบทที่ 3 ล้วนต้องมีใบอนุญาตในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นระบบผูกขาดโดยรัฐ หรือการควบคุมอย่างเข้มงวดสำหรับประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือ ประเทศโลกมุสลิม

คณะผู้วิจัยเห็นว่าน่าที่จะนำมาปรับใช้กับระบบการออกใบอนุญาตของประเทศไทย นอกจากการเพิ่มเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตที่ได้เสนอไปนั้น คือ มาตรการทางกฎหมายของประเทศตองกา ที่กำหนดชั่วโมงการขายไว้ในใบอนุญาต ซึ่งถึงแม้ประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดวันและเวลาในการจำหน่ายสุราอยู่แล้ว แต่หากเปลี่ยนรูปแบบ เช่น ออกใบอนุญาตประเภทหนึ่ง ซึ่งมีระยะเวลาที่เข้มงวด เช่น ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระหว่าง 08.30 น.-16.30 น. และระหว่างเวลา 18.00 น.-02.00 น. สำหรับสถานประกอบการที่ตั้งอยู่รายรอบสถานศึกษา นอกนั้นก็ให้ใช้กฎหมายที่มีอยู่ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการจำกัดการซื้อขายที่ทำได้ง่ายและเป็นการลดผลกระทบจากการตีความคำว่าต่อเนื่องติดกับ โดยอาจจะระบุลักษณะทางกายภาพ เช่น ห่างจากสถานศึกษาเป็นจำนวนกี่เมตรไว้ในใบอนุญาตก็ได้

4.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ

กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด คณะผู้วิจัยพบปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

4.4.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรณีปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการที่ตรวจพบว่ามี การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละแห่งได้ และไม่สามารถกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ตลอดจนกระบวนการและองค์กรที่เป็นปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วก็ไม่ได้ให้ความสำคัญที่จะดำเนินการภายใต้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ จึงทำให้ไม่มีเรื่องที่จะเสนอให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการเขต

กรุงเทพมหานครและเขตจังหวัด ทำการพิจารณาตรวจสอบกลั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งไม่มีเรื่องเสนอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดพิจารณาว่าจะมีคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการที่พบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่แต่อย่างใดทั้งสิ้น⁸⁹

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของกฎหมายอย่างถูกต้องแท้จริงทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด ประกอบกับแต่ละขั้นตอนใช้ระยะเวลาที่เนิ่นนานซ้ำกว่าจะมีการพิจารณาหรือออกคำสั่งใดๆ ได้ในแต่ละครั้งทำให้ไม่ทันกับสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่มีการแพร่ระบาด ซึ่งต้องการเครื่องมือของกฎหมายที่มีความรวดเร็วในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีการควบคุมตรวจสอบวงตุลาการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐได้ด้วยเช่นกัน

เมื่อกระบวนการบังคับใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการเป็นปัญหาเช่นนี้ ก็ส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานเป็น 2 แนวทาง คือ

แนวทางแรก เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ดำเนินการใดๆ ทั้งสิ้นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ แต่ไปดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้านอื่นๆ แทน เช่น กิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การเฝ้าระวังปัญหา

แนวทางสอง ใช้เครื่องมือหรือมาตรการทางด้านกฎหมายอื่นข้างเคียงมาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 เพื่อดำเนินการกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่พบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 โดยในแนวทางที่สองนี้ ก่อนที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหากต้องการดำเนินคดีหรือปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่มีการมั่วสุมในสถานประกอบการประเภทสถานบริการ ก็จะอ้างอาศัยเหตุอื่นๆ แทน เช่น ปลอมให้เด็กอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้เข้าไปใช้บริการหรือเปิดดำเนินการเกินเวลาที่กำหนด เหตุที่ต้องอาศัยเหตุอื่นเช่นนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ไม่ได้มีการบัญญัติไว้โดยตรงเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อดำเนินมาตรการกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานบริการที่ทำการฝ่าฝืนได้

ดังนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครองตรวจพบที่มีการฝ่าฝืนตามเหตุที่กล่าวมา ก็จะเข้าดำเนินการกับสถานบริการเหล่านั้น โดยสามารถเสนอเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อพิจารณาอนุมัติสั่งปิดหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานบริการได้ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเจ้าพนักงาน

⁸⁹ สุวิชัย รักษรตนกร. เล่มเดิม. หน้า 205-212.

ฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะดำเนินการได้เฉพาะสถานประกอบการประเภทสถานบริการเท่านั้น ส่วนสถานประกอบการประเภทอื่นๆ เช่น โรงงาน บั๊มน้ำมัน หอพัก ฯลฯ ไม่สามารถดำเนินการเช่นนี้ได้ ทั้งนี้เพราะขอบเขตของกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงสถานประกอบการเหล่านั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เป็นพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ทำให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีขอบเขตอำนาจที่จะดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทำให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตาม พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 จะใช้พระราชบัญญัติสถานบริการเป็นเครื่องมือในการดำเนินการกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานบริการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแทนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2543 เนื่องจากกระบวนการในการสั่งปิดหรือพักใช้ใบอนุญาตภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการมีขั้นตอนที่คล่องตัว ดำเนินการได้รวดเร็วและไม่ซับซ้อนเหมือนกับกระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2543 เหตุที่มีจำนวนสถานบริการถูกลงโทษจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่กล่าวมานั้น เนื่องจากการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสลับซับซ้อนมากกว่าคดีทั่วไป ทำให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานบริการในเรื่องอื่นๆ แทน เช่น การเปิดปิดสถานที่เกินกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ หรือปล่อยให้เด็กอายุไม่ถึงเกณฑ์กำหนดเข้าไปใช้บริการ นอกจากนี้บทลงโทษของพระราชบัญญัติสถานบริการมีอัตราโทษที่มากกว่ายอมทำให้กับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานบริการเกิดความเกรงกลัวไม่ปล่อยปละละเลยที่จะให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในสถานบริการของตน แต่ทั้งนี้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 สามารถใช้บังคับได้เฉพาะสถานประกอบการประเภทสถานบริการเท่านั้น

4.4.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรณีปัญหาที่เกิดจากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการและลูกจ้างสถานประกอบการ

เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นบทลงโทษในกรณีฝ่าฝืนปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในสถานประกอบการของตนและไม่ว่าพวกเขาจะต้องดำเนินการตามมาตรการในเรื่องใดบ้างนอกจากที่กล่าวมา และไม่แน่ใจว่ามาตรการดังกล่าวจะช่วยลดปัญหายาเสพติดและอาชญากรรมอื่นๆ ได้จริง หรือช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจของตนให้ดี

ขึ้นได้ และเห็นว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนี้จะทำให้พวกตนมีภาระเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเห็นว่ามาตรการที่บังคับใช้อาจเป็นช่องทางในการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และเกรงกลัวจะได้รับอันตรายจึงไม่กล้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประการสุดท้ายเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานภายใต้มาตรการดังกล่าว

ในส่วนของลูกค้าจ้างสถานบริการส่วนใหญ่แล้วไม่ทราบว่ามีการใช้บังคับมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ ทำให้ไม่ได้มีการดำเนินการตามมาตรการใดๆ เท่าที่ควร และมีความเห็นว่าการดำเนินงานตามมาตรการในบางเรื่องทำให้ตนต้องเสียเวลาในการทำงานโดยเฉพาะการควบคุมสอดส่องไม่ให้พนักงานทำการมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องใช้ความละเอียดถี่ถ้วนมากขึ้นในการตรวจตรา ลูกค้าจ้างส่วนใหญ่เกรงกลัวว่าตนจะได้รับอันตรายจากการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และไม่แน่ใจว่ามาตรการดังกล่าวจะทำให้มีผู้ใช้บริการมากขึ้น นอกจากนี้ลูกค้าจ้างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะสามารถช่วยลดปัญหาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ได้ ทำให้พวกตนทำงานสะดวกมากขึ้น และเห็นว่าพระราชบัญญัตินี้อาจเป็นช่องทางทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย ลูกค้าจ้างสถานบริการส่วนใหญ่ขอรับการอบรมให้ความรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานบริการ

4.4.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรณีปัญหาที่เกิดจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

กระบวนการบังคับใช้กฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 เมื่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่ตรวจพบที่มีการกระทำความผิดในสถานบริการ สามารถเสนอเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาลแล้วแต่กรณี ที่สถานบริการที่มีการกระทำความผิดนั้นตั้งอยู่ในเขตจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครพิจารณาอนุมัติส่งลงโทษกับสถานบริการแห่งนั้นได้ทันที

ส่วนกระบวนการภายใต้กับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 เมื่อเจ้าพนักงาน ตรวจพบที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดต้องเสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองพิจารณารวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงก่อนเสนอคณะกรรมการเพื่อสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการหรือไม่ต่อไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ากฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ มีกระบวนการที่แตกต่างกันทั้งในส่วน
ของขั้นตอน กระบวนการ การนำเสนอและองค์กรผู้เสนอเรื่องโดยพระราชบัญญัติสถานบริการพ.ศ.
2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 จะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในท้องที่ ส่วน
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.
2543 จะเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เท่านั้น หากเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีได้
รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เมื่อตรวจพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถาน
ประกอบการจะต้องเสนอเรื่องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในพื้นที่หรือส่งสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อตรวจสอบ
เบื้องต้น ก่อนเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาต่อไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ไม่สามารถ
เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาได้โดยตรงเหมือนอย่างเช่นเดียวกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
ซึ่งถือว่ามีความแตกต่างกับพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546 ที่จะเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วไป

ความแตกต่างประการต่อมา คือ องค์กรที่มีอำนาจสั่งลงโทษสถานประกอบการที่พบว่ามีการ
การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 องค์กรที่มีอำนาจสั่งลงโทษสถานบริการเหล่านั้นคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ ผู้
บัญชาการตำรวจนครบาลที่สถานบริการแห่งนั้นตั้งอยู่ ส่วนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 องค์กรที่มีอำนาจสั่งลงโทษ คือ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแต่ละองค์กรนั้นจะมีโครงสร้างขององค์กรที่
แตกต่างกันโดยองค์กรหนึ่งเป็นองค์กรเดี่ยวและส่วนอีกองค์กรหนึ่งจะเป็นองค์กรกลุ่ม ทำให้มีความ
คล่องตัวในการดำเนินงานที่รวดเร็วแตกต่างกันโดยปริยาย

แม้กฎหมาย 2 ฉบับจะดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานบริการ
เช่นเดียวกันก็ตาม แต่ก็มีความแตกต่างกันในเรื่องของกระบวนการบังคับใช้กฎหมายทั้งในด้านของ
ขั้นตอนและวิธีการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้เสนอเรื่องพิจารณาและองค์กรที่มีอำนาจสั่งลงโทษ
สถานประกอบการ ความแตกต่างของกระบวนการบังคับใช้กฎหมายจากที่ได้ศึกษาโดยรวมแล้วจะ
พบว่ากระบวนการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ
ที่ 4) พ.ศ. 2546 จะมีความคล่องตัวและรวดเร็วในการพิจารณาสั่งลงโทษสถานบริการที่พบว่ามี
การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดว่ากระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ทั้งนี้เพราะขั้นตอน วิธีการบังคับใช้
กฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้เสนอเรื่องและองค์กรที่มีอำนาจสั่งลงโทษสถานประกอบการที่มีการกระทำ
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ประสบกับปัญหาในหลายๆ ประการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

4.4.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรณีปัญหาด้านบtlองโทษของกฎหมาย

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเรื่องของมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบนั้น มิได้มีการทับซ้อนหรือเป็นการขัดหรือแย้งกันแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะกฎหมายแต่ละฉบับจะมีเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แตกต่างกันไป ดังนั้น มาตรการทางด้านกฎหมายที่จะเป็นบtlองโทษกับผู้ที่ทำการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องนั้นๆ ย่อมจะมีความแตกต่างกันไปด้วยเช่นกัน แต่จะมีเฉพาะพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 กับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ที่มีความสัมพันธ์หรือมีบtlองโทษแก่ผู้ที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการในลักษณะที่ทับซ้อนกันของบtlองโทษเรื่องของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องด้วยกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ มีเจตนารมณ์ที่เหมือนกันในอันที่จะป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานบริการ แต่เมื่อศึกษาบtlองโทษของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับแล้วทำให้ทราบว่าบtlองโทษของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ

บtlองโทษตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยการสั่งพักใช้ใบอนุญาตเพิกถอนใบอนุญาต และไม่ต่อใบอนุญาต สำหรับสถานบริการที่ทำการฝ่าฝืนกฎหมาย โดยสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินครั้งละ 90 วัน ซึ่งเป็นการขยายเวลาจากเดิมสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินครั้งละ 30 วัน

ส่วนบtlองโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 คือ การสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการได้ครั้งละไม่เกิน 15 วัน

บtlองโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะครอบคลุมสถานประกอบการทั้ง 6 ประเภท คือ สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) สถานบริการที่บรรจุก๊าซ (ปั้มน้ำมัน) สถานบริการ ที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ เช่น อาคารชุด หอพัก เกสต์เฮาส์ และสถานที่เล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ และโรงงาน แต่สำหรับบtlองโทษตามพระราชบัญญัติสถานบริการจะครอบคลุมเฉพาะสถานบริการเท่านั้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าบtlองโทษสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเฉพาะส่วนที่เป็นประเภทสถานบริการเท่านั้น ที่บtlองโทษในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ถือว่าเป็นบtlองโทษที่มีความรุนแรงของโทษที่หนักกว่าบtlองโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดพ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2509 ที่นอกจากจะขยายขอบเขตเนื้อหาของกฎหมายที่รวม

ความถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการแล้ว กฎหมายดังกล่าวยังมีการขยายเวลาของการสั่งลงโทษโดยการสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินครั้งละ 90 วัน ด้วยเช่นกัน และก่อนที่มีการแก้ไขเพิ่มพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 บทลงโทษของกฎหมายจะสามารถสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินครั้งละ 30 วัน แต่การลงโทษนั้นไม่หมายความรวมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการอย่างเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ที่มีการบัญญัติเพิ่มเติมในการลงโทษสถานบริการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้โดยบทลงโทษในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินครั้งละ 30 วันจะเป็นในเรื่องของการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสถานที่ การเปิด-ปิดสถานบริการรวมถึงมีการแสดงที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

ถึงแม้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 จะไม่รวมการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ตาม แต่เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการตรวจสถานบริการแล้วพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการแห่งนั้น จะเสนอเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาลพิจารณาสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน 30 วันโดยข้อกล่าวหาที่เสนอนั้นจะมีการเลี่ยงไปใช้ฐานความผิดอื่นๆ ที่สถานบริการแห่งนั้นก็ได้มีการฝ่าฝืนกระทำความผิดรวมอยู่ด้วยเช่นกันแทน เช่น เปิดเกินเวลาที่กำหนด หรือปล่อยให้เยาวชนเข้ามา มั่วสุมในสถานบริการแทน จะเห็นได้ว่าแม้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 จะมีได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายก็ตาม พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเมื่อตรวจพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการก็จะเลือกใช้กระบวนการภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะสามารถสั่งพักใช้ใบอนุญาตสถานบริการระยะเวลาที่มากกว่าประกอบกับขั้นตอนและกระบวนการในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่มีความซับซ้อนเหมือนอย่างเช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ที่ต้องผ่านหลายองค์กร และบทลงโทษมีความรุนแรงน้อยกว่าที่จะทำให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการเกิดความเกรงกลัวได้

เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ทำให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถดำเนินการกับสถานบริการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้โดยตรงและบทลงโทษก็มีระยะเวลาในการสั่งลงโทษที่มากกว่าพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เดิม เป็นการสั่งพักใช้ใบอนุญาตสถานบริการได้ครั้งละไม่เกิน 90 วัน ที่เป็นผลทำให้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกที่จะใช้มาตรการทางด้านกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ในการดำเนินการกับสถานบริการที่ทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ปล่อยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ นอกจากระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่มากกว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ติด พ.ศ. 2543 แล้ว กระบวนการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติสถานบริการที่มีขั้นตอน วิธีการที่ไม่ซับซ้อนเหมือนอย่างเช่นกระบวนการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2543 ก็ยังทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกใช้มาตรการภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เพิ่มมากขึ้น

บทลงโทษของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับที่มีความแตกต่างกันเช่นนี้จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ว่าด้วยมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพอย่างมาก

จากการศึกษาการสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ คือ ด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำเนินกิจการและลูกจ้างสถานประกอบการ ด้านกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และด้านบทลงโทษของกฎหมาย จะทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ที่เป็นกฎหมายในการควบคุมกำกับดูแลสถานบริการมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานบริการที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น มีการขยายขอบเขตเนื้อหาของกฎหมายให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเหตุแห่งการสั่งพักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และไม่ต่ออายุใบอนุญาต โดยที่มีกระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่คล่องตัว และรวดเร็วในการพิจารณาสั่งลงโทษสถานบริการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ทันและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดประกอบกับบทลงโทษที่บังคับใช้นั้นมีความรุนแรงกว่าบทลงโทษสถานประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543

จากเหตุผลที่กล่าวมานั้นมีผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ความสำคัญกับการใช้มาตรการภายใต้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มากกว่าที่จะเลือกใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ท้ายสุดการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการประเภทสถานบริการ เครื่องมือทางด้านกฎหมายที่จะถูก นำมาบังคับใช้อย่างกว้างขวางจะอยู่ที่พระราชบัญญัติสถานบริการ แทนที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ที่แม้จะมีเจตนารมณ์ของกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 อันเป็นปีที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีผลใช้บังคับก็ตาม

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ เห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.

2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กล่าวคือ ควรขยายเวลาคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ได้ครั้งละไม่เกิน 90 วัน หรือมากกว่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทลงโทษของพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 และเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการจะได้มีการดูแลป้องกันและควบคุมตรวจสอบไม่ให้เกิดการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการของตนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานประกอบการลดลง และแก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่มีการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการในพื้นที่ที่ สถานประกอบการแห่งนั้นตั้งอยู่ฐานะที่เป็นประธานคณะอนุกรรมการซึ่งจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยองค์กรที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวควรมี องค์กรคณะ 3-5 คน เพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้นกว่าเดิม เหตุที่เป็นรูปแบบขององค์กร กลุ่มเพื่อการพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบ ป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ที่ แสวงหาผลประโยชน์จากการพิจารณา ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทำให้อาจมีการกระทบกระเทือนต่อสิทธิ และเสรีภาพของเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ นั้นๆ และคณะอนุกรรมการดังกล่าว ควรมีอำนาจสั่งลงโทษปรับกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำตักเตือนเกี่ยวกับ มาตรการทางด้านบุคคลและมาตรการทางด้านสถานที่เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือให้คณะอนุกรรมการ ทำงานได้รวดเร็วและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งจะให้เห็นความสำคัญของมาตรการที่ จะมีการนำมาใช้บังคับเป็นเครื่องมือในการทำงานมากขึ้น และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการให้กับหน่วยงาน องค์กร เจ้าหน้าที่รัฐและเจ้าของ หรือ ผู้ดำเนินกิจการและลูกจ้างสถานประกอบการให้มากขึ้นและต่อเนื่องตลอดจนอบรมให้ ความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดียาเสพติด กฎหมายและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานภายใต้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการทุกๆ กลุ่มเป้าหมาย ทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดคงคณะผู้วิจัยเห็นว่าในปัจจุบันการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบ สถานศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งในภาพรวมของการศึกษาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะนำมาสร้างสรุป และเสนอแนะไว้ในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และกฎข้อบังคับในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ กฎหมายว่าด้วยสุรา และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในบทที่ผ่านมา พบว่าการนำหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษามาบังคับใช้ยังขาดประสิทธิภาพเนื่องจากปัญหาต่างๆ ดังนี้ คือ

1) ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาขาดความชัดเจนและขาดความสัมพันธ์กันทำให้เกิดปัญหาในการตีความและการใช้อำนาจดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้แก่

(1) ปัญหาการตีความคำว่า “ใกล้” สถานศึกษา ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กับคำว่า “บริเวณต่อเนื่องติดกับ” ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ว่าเช่นไรถึงจะเป็นบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษา

(2) ปัญหาการตีความกรณีของผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤดิ์วุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้ว่าเช่นไรจึงจะเข้าลักษณะของผู้ที่มีอาการดังกล่าว

(3) ปัญหาความไม่สัมพันธ์กันในบทบัญญัติของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) และ กฎกระทรวงของกรมสรรพสามิตได้ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2548 ในการจำกัดวันและเวลาจำหน่ายสุรา

(4) ปัญหาความไม่สัมพันธ์กันในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในการจำกัดอายุผู้ซื้อสุรา

(5) ปัญหาความไม่สัมพันธ์กันในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(6) ปัญหาการตีความของบทบัญญัติที่ว่า “เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุรา เพื่อดื่มในขณะนั้น” กรณีเหล้าปั่นในมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมคุณภาพสุรา

2) ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในการขออนุญาตประกอบกิจการต่างๆ ได้แก่ การจัดตั้งหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาต การจัดตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต การบังคับใช้กฎหมายในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการและการออกใบแทนอนุญาต การจำหน่ายสุรา โดยไม่ได้รับอนุญาต และปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ใบอนุญาตจำหน่ายสุราที่ค่อนข้างง่ายขาดการควบคุมที่เข้มงวด

3) ปัญหาการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) ที่ยังไม่เรียบร้อยชัดเจน ยากต่อการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย

4) ปัญหาความหย่อนยานในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาของเจ้าหน้าที่ ทำให้มีการปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดมากขึ้น

5) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาที่ค่อนข้างเบาและการขาดบรรทัดฐานในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดในช่วงต้นจะเห็นได้ว่ายังคงมีปัญหาทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาอยู่หลายประการ ดังนั้น เพื่อให้การจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษามีประสิทธิภาพจึงต้องปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคทางกฎหมายต่างๆ เหล่านั้นโดยคณะผู้วิจัยขอเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1) ในการแก้ไขปัญหาค่าเช่าของกฎหมายที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาขาดความชัดเจนและขาดความสัมพันธ์กันทำให้เกิดปัญหาในการตีความและการใช้อำนาจดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาคณะผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

(1) ในการแก้ไขปัญหาการตีความคำว่า “ใกล้” สถานศึกษา ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กับคำว่า “บริเวณต่อเนื่องติดกับ” ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ว่าเช่นไรถึงจะเป็นบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาควรที่จะกำหนดสถานที่ห้ามขายในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา โดยประกาศกำหนดเฉพาะเขตพื้นที่ได้นอกจากนี้พื้นที่ใดควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น มีสถานบริการรายรอบสถานศึกษา เป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร เป็นต้น โดยการประกาศกำหนดจะต้องมีเหตุผลและกระทำเท่าที่จำเป็น โดยพิจารณาจากความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาขึ้นในสังคม ทั้งนี้ โดยพิจารณาเป็นรายๆ ไปหรือใช้การ

กำหนดพื้นที่ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา เช่นควบคุมภายในเขต 1,000 ฟุตรอบสถานศึกษาซึ่งแล้วแต่ว่าขนาดใดจะมีพื้นที่กว้างกว่ากัน เช่นนี้เป็นต้น

นอกจากนี้สำหรับการแก้ไขปัญหาการตีความคำว่า “ใกล้” ในการขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการ ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เห็นว่าควรมีการบัญญัติความตามมาตรา 7 ให้มีความสอดคล้องความตามกฎหมายว่าด้วยสุรา เช่นอาจกำหนดระยะที่สามารถตั้งสถานบริการและจำหน่ายสุราให้ชัดเจน เช่น กำหนดไว้ในกฎหมายทั้งสองฉบับว่าสถานที่ขายสุราและสถานบริการจะต้องอยู่ห่างจากสถานศึกษา 500 เมตร หรืออย่างเช่นของประเทศสหรัฐอเมริกาดังกล่าวข้างต้น

(2) ในการแก้ไขปัญหาการตีความกรณีของผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้ว่าเช่นไรจึงจะเข้าลักษณะของผู้ที่มีอาการดังกล่าว คณะผู้วิจัยเห็นว่า อาการมีนเมาจนครองสติไม่ได้ควรพิจารณาโดยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป เช่น ครองสติไม่ได้ คือทำอะไรไม่ได้ เดินยังไม่ได้ หรือควรระบุว่าผู้ที่ถือว่าครองสติไม่ได้จะต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายจำนวนเท่าไร และกำหนดมาตรการเช่นเดียวกันนี้ให้ผู้ขายปฏิบัติตามในกรณีขายสุราให้แก่ผู้ที่มีนเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเป็นการลดปัญหาข้อถกเถียงที่ผู้ขายเห็นว่าผู้ซื้อยังครองสติได้แต่ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าผู้ขายขายให้กับคนที่ครองสติไม่ได้และต้องการจับกุมผู้ขาย ซึ่งถ้ามีรายละเอียดส่วนนี้จะได้เป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ประกอบการทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ในการแก้ไขปัญหาคความไม่สัมพันธ์กันในบทบัญญัติของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) และกฎกระทรวงของกรมสรรพสามิตได้ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2548 ในการจำกัดวันและเวลาจำหน่ายสุราควรที่จะมีการสะสางกฎหมายเหล่านั้นโดยวิธีการทางนิติบัญญัติและนำข้อดี ข้อเสียมาเปรียบเทียบกับกฎหมายในปัจจุบันกำหนดให้เป็นมาตรฐานและแนวทางเดียวกันเพื่อทำให้กฎหมายมีความเป็นเอกภาพและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่องค์กรผู้ปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านั้นต่อไป

(4) ในการแก้ไขปัญหาคความไม่สัมพันธ์กันในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในการจำกัดอายุผู้ซื้อสุราควรแก้ไขปัญหาคโดยแก้ไขให้กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่นในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก อาจกำหนดนิยามของคำว่าเด็กใหม่เช่น เด็กหมายความว่า ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ เช่นนี้จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

(5) ในการแก้ไขปัญหาคความไม่สัมพันธ์กันในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ในการสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการที่ตรวจพบว่า

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กล่าวคือ ควรขยายเวลาคำสั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ได้ครั้งละไม่เกิน 90 วันหรือมากกว่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทลงโทษของพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

(6) ในการแก้ไขปัญหาการตีความของบทบัญญัติที่ว่า “เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น” กรณีเหล่านี้ในมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมคุณภาพสุราควรที่จะต้องแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย ทั้งนี้ ควรแก้ไขบทกำหนดโทษตามมาตรานี้ให้สูงขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดต่อกฎหมายอีกต่อไป

2) ในการแก้ไขปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในการขออนุญาตประกอบกิจการต่างๆ ได้แก่ การจัดตั้งหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาต การจัดตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต การบังคับใช้กฎหมายในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการและการออกใบแทนอนุญาต การจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต และปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ใบอนุญาตจำหน่ายสุราที่ค่อนข้างง่ายขาดการควบคุมที่เข้มงวด

สำหรับการจัดตั้งหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาตคณะผู้วิจัยเห็นว่า ควรเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาให้มากขึ้น และกรณีปัญหาที่สถานประกอบการที่มีลักษณะเป็นหอพักใช้ชื่ออย่างอื่น ควรเพิ่มเติมกฎหมาย โดยบัญญัติให้ผู้ประกอบการที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าสถานประกอบการมีลักษณะเป็นหอพัก โดยให้สถานประกอบการเช่นว่านั้นใช้คำว่า “หอพัก” หน้าชื่อสถานประกอบการของตน เพื่อเป็นการง่ายต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่และกรณีปัญหาที่เกิดจากผู้ประกอบการหอพัก ไม่ดำเนินการจดทะเบียนหอพักเอกชนตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 รัฐควรหามาตรการในการจูงใจให้หอพักเลื่อนไปจดทะเบียนหอพัก หากยังหลีกเลี่ยงและฝ่าฝืน นอกจากลงโทษตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 แล้ว ควรนำมาตรการทางปรับทางปกครองมาใช้บังคับ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจดุลพินิจปรับผู้รับคำสั่งทางปกครองเป็นรายวัน ตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุ แต่ต้องไม่เกิน 20,000 บาทต่อวัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ระดับใด มีอำนาจปรับวันละเท่าใดนั้น เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และในกรณีเดียวกันนี้ศาลควรวางบรรทัดฐานในการพิจารณาพิพากษาคดีในคดีที่มีองค์ประกอบความผิดที่เหมือนกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันการพิจารณาคดีที่มีลักษณะเป็นการกระทำแบบสองมาตรฐานด้วย

สำหรับการแก้ปัญหาในกรณีการจัดตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องอาศัย การกวาดค้น จับกุมของเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรวจสอบสถานบริการและร้านค้าที่ อาจเข้าข่ายสถานบริการให้ขออนุญาตให้ถูกต้อง มิเช่นนั้น เจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จะต้องจับกุมและลงโทษโดยบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานบริการและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่าง เฉียบขาดซึ่งหากเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นใดปล่อยปละละเลยให้มีสถานบริการที่ไม่มี ใบอนุญาตเกิดขึ้น และละเลยการกวาดค้นร้านค้าที่อาจเข้าข่ายสถานบริการ อาจกำหนดโทษทางวินัย และทางอาญาให้เข้มงวด และเพื่อเป็นการแก้ไขการช่วยเหลือกันเองในระดับบังคับบัญชา ก็ควรจะ กำหนดให้ในการตรวจสอบสถานบริการในแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่ผู้เข้าตรวจสอบจะต้องประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงาน และควรให้มีหน่วยงานที่ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจตาม กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบสังคมบริเวณรอบสถานศึกษาของเจ้าหน้าที่โดยตรง ทั้งนี้ เพื่อเป็น การป้องกันการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการเรียกรับผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมาย

สำหรับการแก้ปัญหการบังคับใช้กฎหมายในการ ย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติม สถานบริการและการออกใบแทนอนุญาต คณะผู้วิจัยเห็นว่าในการแก้ปัญหาดังกล่าว เจ้าพนักงาน จะต้องตั้งข้อหากับผู้ที่เป็นเจ้าของสถานบริการที่แท้จริง โดยตรวจสอบให้ละเอียดว่าผู้ใดเป็นผู้รับอนุญาต ให้ตั้งสถานบริการ ทั้งนี้ โดยดูได้จากประวัติการขอขออนุญาต ซึ่งคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่า ควรนำมาตรการในการตรวจสอบประวัติการรายนามนี้ว่ามีมือของผู้ขออนุญาตมาใช้อย่างเข้มงวด เช่น ผู้ ขออนุญาตรายใดจะขออนุญาตตั้งสถานบริการจะต้อง พิมพ์รายนามนี้มือของผู้ขออนุญาตประกอบการขอ อนุญาต ซึ่งเมื่อมีการจับกุมดำเนินคดีจะต้องตรวจสอบจากประวัติรายนามนี้มือของผู้ขออนุญาตเป็น หลัก นอกจากนี้หากเป็นการกระทำของเจ้าของที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองเมื่อผู้รับคำสั่ง ทางปกครองได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการ แต่ฝ่า ฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 58 ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ 2 ประการ ประการแรก การใช้กำลัง ทางกายภาพเข้าดำเนินการ โดยเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเอง หรือเจ้าหน้าที่มอบหมายให้ บุคคลอื่นทำการแทน ประการที่สอง การใช้มาตรการปรับทางปกครองรายวัน เพื่อกดดันให้ผู้รับ คำสั่งทางปกครองรีบเร่งปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง

สำหรับการแก้ปัญหาในกรณีการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต และปัญหาทาง กฎหมายเกี่ยวกับการให้ใบอนุญาตจำหน่ายสุราที่ค่อนข้างง่ายขาดการควบคุมที่เข้มงวด คณะผู้วิจัย เห็นว่าควรกำหนดกระบวนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้จำหน่ายหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น จะต้องมีส่วนที่เข้มงวดเพิ่มขึ้นโดยที่เจ้าหน้าที่จะต้องออกตรวจพื้นที่ประกอบการพิจารณาใน การออกใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ หากไปแก้ไขเรื่องใบอนุญาตให้เข้มงวดจะทำให้มาตรการควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำหรับใบอนุญาตจำหน่ายสุราประเภทที่ 3 ควรเพิ่มมาตรการ

และขั้นตอนในการออกใบอนุญาตให้เข้มงวดที่สุด เพราะจะเห็นได้ว่าเป็นใบอนุญาตที่ขอรับใบอนุญาตได้ง่ายที่สุดและผู้ประกอบการนิยมขอมากที่สุดเนื่องจากครอบคลุมการขายปลีกสุราทุกประเภทนั่นเอง ซึ่งเมื่อมีการควบคุมการออกใบอนุญาตแล้วก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้ผู้ดื่มถ้าไปซื้อจากผู้ที่ไม่มียาใบอนุญาตจำหน่ายก็เป็นความผิดและเห็นว่าน่าที่จะนำมาปรับใช้กับระบบการออกใบอนุญาตของประเทศไทย นอกจากการเพิ่มเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตที่ได้เสนอไปนั้น คือ มาตรการทางกฎหมายของประเทศตองกา ที่กำหนดชั่วโมงการขายไว้ในใบอนุญาต ซึ่งถึงแม้ประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดวันและเวลาในการจำหน่ายสุราอยู่แล้ว แต่หากเปลี่ยนรูปแบบ เช่น ออกใบอนุญาตประเภทหนึ่ง ซึ่งมีระยะเวลาที่เข้มงวด เช่น ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระหว่าง 08.30 น.–16.30 น. และระหว่างเวลา 18.00–02.00 น. สำหรับสถานประกอบการที่ตั้งอยู่รายรอบสถานศึกษา นอกนั้นก็ให้ใช้กฎหมายที่มีอยู่ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการจำกัดการซื้อขายที่ทำได้ง่ายและเป็นการลดผลกระทบจากการตีความคำจำกัดเนืองติดกับ โดยอาจจะระบุลักษณะทางกายภาพ เช่น ห่างจากสถานศึกษาเป็นจำนวนกี่เมตรไว้ในใบอนุญาตก็ได้ เช่นนี้เป็นต้น

3) ในการแก้ไขปัญหากำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) ที่ยังไม่เรียบร้อยชัดเจน ยากต่อการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรจะต้องดำเนินการออกกฎหมายกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการ (Zoning) ให้ชัดเจนและครบถ้วนทั้งประเทศ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการที่จะทำให้ง่ายต่อการดำเนินการตรวจสอบสถานบริการของเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและคณะผู้วิจัยเห็นว่าควรนำเอาลักษณะสำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดบทลงโทษอย่างหนักสำหรับการกระทำผิดกฎหมายสิ่งเสพติดที่มีขึ้นภายในบริเวณเขตหวงห้ามโดยรอบสถานศึกษาและเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดกฎหมายโดยการมียาเสพติดไว้ในครอบครองหรือเพื่อการจำหน่ายในเขตปลอดยาเสพติด ซึ่งบทลงโทษต่างๆ และบทลงโทษที่เพิ่มขึ้นและเพิ่มโทษการพิพากษาตัดสินจำคุกด้วย

4) ในการแก้ไขปัญหาคความหย่อนยานในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาของเจ้าหน้าที่ ทำให้มีการปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำผิดมากขึ้นคณะผู้วิจัยเห็นว่าในการแก้ปัญหาในข้อนี้ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมายก็ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยอย่างเข้มงวด และควรให้มีหน่วยงานที่ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาของเจ้าหน้าที่โดยตรง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการเรียกรับผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมาย

5) ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับบทลงโทษตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมบริเวณรายรอบสถานศึกษาที่ค่อนข้างเบาและการขาดบรรทัดฐานในการพิจารณา

พิพากษาคดีของศาล ยกตัวอย่างเช่นการเปิดร้านอาหารที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ ซึ่งไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการเพราะไม่ใช่สถานบริการตามกฎหมายซึ่งมีอยู่มากมายรอบสถานศึกษาอยู่ในขณะนี้และการเปิดสถานบริการเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชน คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 58 ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ 2 ประการ ดังนี้ คือ

1) การใช้กำลังทางกายภาพเข้าดำเนินการ

1.1) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเอง

เป็นกรณีที่อยู่ในวิสัยที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสามารถดำเนินการเองได้ เช่น การรื้อถอนหรือทำลายสิ่งกีดขวางทางหลวง หรือการรื้อถอนบ้านอยู่อาศัยชั่วคราวที่ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการรื้อถอน เป็นต้น

1.2) เจ้าหน้าที่มอบหมายให้บุคคลอื่นทำการแทน

เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในวิสัยที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสามารถดำเนินการเองได้ เจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจอำนาจ ให้บุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นเอกชนกระทำการแทนก็ได้ ซึ่งการกระทำการแทนดังกล่าว เป็นการกระทำทางปกครอง เช่น การรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งมีขนาดใหญ่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นขาดความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในเทคโนโลยีขั้นสูงในการรื้อถอนอาคาร และไม่มีอุปกรณ์เพียงพอที่จะดำเนินการได้

1.3) ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่าย

ไม่ว่าจะเป็นกรณีตาม 1.1) หรือ 1.2) ก็ตาม ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่รัฐออกไปเพื่อการดังกล่าว ตลอดจน ค่าแรงงานของเจ้าหน้าที่ที่ใช้ไปเพื่อการนี้อันอาจคำนวณเป็นทรัพย์สินได้ และหากเพิกเฉยไม่ชำระค่าใช้จ่ายดังกล่าว เจ้าหน้าที่ก็จะออกคำสั่งให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 25 ต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีวัตถุประสงค์แห่งการบังคับตามคำสั่งทางปกครองเป็นหนี้เงินที่จะต้องดำเนินการบังคับต่อไป

2) การใช้มาตรการปรับทางปกครอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ประสงค์จะเข้าดำเนินการบังคับทางปกครองเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นทำการแทน แต่ต้องการให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองดำเนินการเอง เช่น เจ้าหน้าที่มีภาระงานราชการจำนวนมากไม่อาจดำเนินการเองในขั้นนี้ และไม่ประสงค์จะจ้างเอกชนเข้าดำเนินการเนื่องจากต้องใช้งบประมาณสูง ขณะเดียวกัน การฝ่าฝืนคำสั่งทางปกครองของผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ก่อให้เกิดผลกระทบแก่ประชาชนโดยรวม หรือการดำเนินการเองจะได้ไม่คุ้มเสียโดยชั่งน้ำหนักกับประโยชน์ของส่วนรวมแล้ว กรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจดุลพินิจปรับผู้รับคำสั่งทางปกครองเป็นรายวัน ตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุ แต่ต้องไม่เกิน 20,000 บาทต่อวัน ทั้งนี้

เจ้าหน้าที่ระดับใด มีอำนาจปรับวันละเท่าใดนั้น เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

ในส่วนปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของโทษปรับตามนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าอัตราโทษดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับความเสียหายที่ถือเป็นความผิดต่อประชาชน ในการได้รับความเดือดร้อนจากสถานบริการ เช่นโทษปรับหรือค่าปรับหากกรณีไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 มาตรา 26,28 ทวิ โทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ดังนี้เห็นได้ว่าโทษปรับดังกล่าวมีข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับรายได้ของผู้กระทำผิดซึ่งหากเทียบกับรายได้ต่อวันของอาคารสถานบริการจะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 กำหนดอัตราโทษปรับไว้ต่ำเกินไป ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับวิวัฒนาการความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากการกระทำความผิดที่ได้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายนั้นส่งผลต่อชีวิต ร่างกาย อนามัยทรัพย์สินของผู้คนจำนวนมาก อีกทั้งการกระทำผิดนั้นยังสร้างความเสียหายในเชิงเศรษฐกิจและการเงินซึ่งสูงจนไม่อาจคำนวณขอบเขตหรือมูลค่าได้ ดังนั้นหากรัฐกำหนดอัตราโทษไว้ต่ำจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย จึงเห็นว่าควรนำระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine เป็นการลงโทษปรับโดยการคิดคำนวณค่าปรับจากความร้ายแรงของความผิด ประกอบกับฐานะของผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล จึงเป็นแนวทางการลงโทษที่สอดคล้องกับในทางทัศนวิทยาที่จะมีผลในทางป้องปราม (Deterrence) ต่อผู้กระทำความผิดในทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ

ระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine มีหลักเกณฑ์ที่พิจารณา 3 ประการคือ

- 1) รายได้ต่อวันของผู้ที่จะถูกปรับ (Day Income) ศาลโดยความช่วยเหลือของพนักงานอัยการจะพิจารณารายได้ต่อวันของจำเลยว่าจำเลยในคดีนั้น ๆ มีรายได้วันละเท่าใด
- 2) ปริมาณวัน (Amount of Day) จำนวนวันที่ศาลเห็นสมควรจะปรับโดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด หากความผิดที่ก่อมีความร้ายแรง ปริมาณวันก็จะสูงขึ้น โดยปริมาณวันจะเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปคูณกับรายได้ต่อวันของจำเลย
- 3) จำนวนค่าปรับ (Amount of Fine) คือผลลัพธ์ที่ได้จากการนำปริมาณวันไปคูณกับจำนวนรายได้ต่อวันของจำเลย อันจะเป็นค่าปรับในแต่ละคดีความผิด

การนำระบบการลงโทษปรับ Day Fine ดังกล่าว ยังสามารถนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดการบรรล่วัตถุประสงค์ในการลงโทษได้ดีกว่าระบบการลงโทษปรับแบบเดิม เช่น กรณีอาคารสถานบริการที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 หากนำระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine ซึ่งกำหนดอัตราค่าปรับจากความร้ายแรงของความผิดประกอบกับรายได้ของผู้กระทำความผิดมาใช้ลงโทษแก่บุคคลนั้นย่อมก่อให้เกิดการบรรลุผลในการลงโทษ เพราะเป็นการปรับตามรายได้ของนิติบุคคลผู้กระทำความผิดนั่นเอง

ดังนั้น ระบบการลงโทษปรับแบบ Day Fine เป็นระบบการลงโทษปรับโดยพิจารณาถึงรายได้ของผู้กระทำความผิดประกอบกับความร้ายแรงของความผิดที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการลงโทษปรับที่สร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะกำหนดวัน และกำหนดจำนวนค่าปรับให้เป็นเกณฑ์เดียวกัน และใกล้เคียงกันเพื่อใช้กับผู้กระทำความผิดทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล หรือผู้กระทำผิดแต่ละบุคคลเป็นเกณฑ์สำคัญ จึงกล่าวได้ว่าระบบการลงโทษปรับ (Day Fine) เป็นระบบการลงโทษปรับที่มีความยุติธรรมทั้งต่อสังคม และต่อผู้กระทำความผิดแต่ละคน และมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบการลงโทษปรับแบบอื่น ๆ

คณะผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่นำเสนอมานี้ น่าจะสามารถทำให้การจัดระเบียบสังคมรายรอบสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้นและช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในเรื่องที่นำเสนอมาทั้งหมดนี้ได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์. (2546). จัตุระเปียบนักการเมือง. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2543). “สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.” สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ม.ป.ท.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2538). สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- สมพร พรหมหิตาธร, ดร.ณ โสทธิพันธ์ และโดม วิศิษฎ์สรอรรถ. (2539). คู่มือกฎหมายสถานบริการ. กรุงเทพมหานคร: หรรษา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2546). คู่มือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2539). คู่มือปฏิบัติงานสถานบริการ. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- หยุด แสงอุทัย. (2523). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความ

บุญญวิจักษณ์ เหล่ากอที. (2544, มีนาคม – สิงหาคม). “มาตรการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในสถานประกอบการ.” สำนักงาน ป.ป.ส., ปีที่ 17, ฉบับที่ 1. หน้า 16-18.

วิทยานิพนธ์

เครือรัตน์ กิ่งสกุล. (2544). **มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายหอพัก.** วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุวิชัย รัชรัตนากร. (2547). **การสั่งปิดชั่วคราวและการพักใช้ใบอนุญาตสถานประกอบการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.** วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายงานการวิจัย

พินิจ ทิพย์มณี และ ธารทิพย์ เทียมทอง. (2550). **การทบทวนความเหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการบริโภคสุรา** (รายงานวิจัย). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2550). **การติดตามประเมินผลและพัฒนาโครงการจัดระเบียบสังคมบริเวณปริณทลมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พื้นที่ต้นแบบชุมชนน่าอยู่และปลอดภัย ซอยประชาชื่น- นนทบุรี 8** (รายงานวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เอกสารอื่น ๆ

กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง. (2548). **คำชี้แจงประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7.** ม.ป.ท.

สำนักกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2550). **รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ**

ควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สารสนเทศสื่ออิเล็กทรอนิกส์

นิรวัชช์ ปุณณกันต์. (2549). การตีความปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2552, จาก www.dopa.go.th/news/km16082006.doc

